

Ikt. szám:

20. melléklet

**Gyulai Szakképzési Centrum Harruckern János
Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája,
Szakiskolája és Kollégiuma**

Szakképzési HÍD Program Közismereti Helyi Tanterve

Hatályos: 2016. év szeptember hó 01. napjától

2017/2018-as tanév

Hatályos: 2016. szeptember 1-től

**Czeglédiné Szappanos Anita
igazgató**

Kerettanterv

SZAKKÉPZÉSI HÍD program, közismereti képzés

A-B-C variáció

Célok, feladatok

Az EU 2020 szerinti irányelveknek megfelelően a korai iskolaelhagyás arányát sikeresen mérsékelő oktatási formaként jelenik meg a közoktatásban a Híd-programok szerinti képzés.

A Híd 2. programban a szakképző intézmények a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú vagy idősebb – általános iskolai végzettség nélküli – fiatalokat képeznek. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a részszakképesítés megszerzésének lehetőségének biztosításával.

A HÍD 2. programban a képzés különös hangsúlyt helyez arra, hogy a tanítási-tanulási folyamat megalapozza és továbbfejlessze a tanulók képességeit, motivációit az egész életen át tartó tanuláshoz; és ennek megfelelően az egész tanítási-tanulási folyamatot a szakmatanuláshoz nélkülözhetetlen kompetenciák fejlesztésének szolgálatába állítsa. Emellett a közismereti program törekszik a NAT-ban megfogalmazott célok lehetőség szerinti teljesítésére.

A HÍD 2. program további célja, hogy az integrált vagy hagyományos tartalmakat hordozó műveltségterületek segítségével érvényesítse a közismereti és szakmai tananyagok interdiszciplináris és problémaközpontú szemléletét és szervezését; valamint a tartalmak feldolgozását.

Az egyes műveltségterületek témakörei, témái a valóság problémáit és az azok felismeréséhez, megértéséhez, kezeléséhez szükséges tudásokat, képességeket is a mindennapi élet kontextusába helyezik, kiemelve ezzel a társadalmilag releváns, alkalmazható tudás fontosságát.

Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanulóban kialakul a kötelességtudat, érti egyéni és közösségi (társadalmi) felelősségének jelentőségét. Felismeri, hogy az egyes törvények és társadalmi egyezségek általában azért érvényesek, mert saját magunk által választott etikai elvek követésén alapszanak. Megérti és belátja a normakövetés társadalmi jelentőségét és a normaszegés következményeit. Ismeri közösségi egyezségeket és normákat, képes egy-egy közösség etikai elveinek felismerésére és a különböző kultúrák etikai elveinek összevetésére. Képes bizonyos értékkonfliktusok felismerésére, ismer eseteket, példákat ezek kezelésére.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Megnevez és felismer magyar történelmi személyiségeket, feltalálókat, tudósokat, művészeket, sportolókat, tudatosul benne munkásságuk jelentősége. Tisztában van nemzeti ünnepeink jelentőségével, hagyományaival. Ismeri lakóhelye és iskolája környékének természeti és kulturális örökségét. Ismeri a nemzeti kultúrák jelentőségét, tiszteli a különböző népek és kultúrák hagyományait.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló érti az egyén felelősségét a közösség fenntartásában és a normakövetésben. Ismeri alapvető állampolgári jogait és kötelességeit. Ismeri a normaszegések társadalmi jelentőségét, belátja az antidemokratikus eljárások, a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyét. Gyakorolja jogait és kötelességeit környezetében, ismeri és tiszteli szűkebb közösségei tagjait, törekszik a helyi közösségekkel való jó együttműködésre.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanulóban tudatosul, hogy számos olyan mindennapi élethelyzet van, ahol az ember személyisége alapvető befolyással bír céljai elérésére, a társas kapcsolatai alakítására, feladatai elvégzésére. Tisztában van a társas kapcsolatok építésének lényegével, és az emberi együttműködés lehetőségeivel. Tud különbséget tenni az ideális és a reális énkép között, és tisztában van azzal, hogyan befolyásolhatja a társas környezet az önmagukról alkotott képet. Felismeri a normakövetés szerepét, fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló jártas a munkaeszközök célszerű, gazdaságos használatában, kialakítja egyéni, eredményes munkamódszereit. Megismeri a háztartásban, közvetlen környezetében alkalmazott, felhasznált anyagokat (különös tekintettel az egészségkárosító anyagokra). Képes önálló életvitelét, önmaga ellátását megszervezni. Képes szükségletei tudatos megszerezésére, rangsorolására, megismeri a takarékoskodás alapvető technikáit. Készül az örömteli, felelősségteljes párkapcsolatra, a családi életre. Ismeri a családtervezési módszerek alkalmazásának módját, ezek előnyeit és kockázatait, tud ezzel kapcsolatban információkat keresni és azokat döntéseiben felhasználni. Tud információkat szerezni a szexuális problémákkal kapcsolatban, ugyanakkor képes felismerni egyes információforrások veszélyeit. Tudja, hová fordulhat krízishelyzetekben. Képes tájékozódni a gyermekszülést és az örökbefogadást érintő kérdésekről. Érti a családnak a társadalomban betöltött szerepét. Érti a családtagok felelősségét a család egységének megtartásában, belátja a szerepek és feladatok megosztásának módjait, jelentőségét. A tanuló értelmezi a szülői és gyermeki felelősség fogalmát, tiszteli a különböző generációk tagjait.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló tudja, hogy környezetünk is hatással van testi és lelki egészségünkre, ezért igényévé válik környezetének tisztán tartása, szépítése és a személyes higiéné. Tájékozott az e témakörben meglévő elemi lakossági szolgáltatásokról, azok használatáról. Ismeri a kultúra szerepét a lelki egészség megőrzésében. Tudatában van annak, hogy életvitelét számos minta alapján, saját döntéseinek sorozataként alakítja ki, és hogy ez a folyamat hatással van testi és lelki egészségére. Ismeri az egészségre káros, szenvedélybetegségek kialakulásához vezető élvezeti szerek használatának kockázatait, tudatosan tartózkodik ezektől. Ismeri a rizikófaktor fogalmát, képes értelmezni erre vonatkozó információkat. Tudja, milyen szakemberek segítenek testi és lelki egészségünk megőrzésében és helyreállításában. Tud a gyász szakaszairól és az ilyenkor alkalmazható segítő technikákról, ismeri a hospice-szolgáltatás fogalmát. Képes értelmezni a gyógyszerekhez tartozó beteg tájékoztatót. Ismeri az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés módját, képes tájékozódni a betegjogokról és az orvosválasztás lehetőségeiről. Tisztában van a védőoltások szerepével, tud példákat sorolni védőoltásokra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló felismeri, ha szűkebb vagy tágabb környezetében egyes emberek vagy csoportok segítségre szorulnak. Az adott helyzethez és lehetőségeihez mért kötelességének érzi a segítségnyújtást, és próbálja ebbe társait is bevonni. Egyes helyzetekben képes felelősséget

vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben kötelessége segíteni. Tisztában van az önkéntesség értékével, jelentőségével, formáival.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Belátja, hogyan vezetett az emberiség tevékenysége környezeti problémák kialakulásához, érti ezek kockázatát, és látja ezzel kapcsolatos felelősségét. Ismer egyes globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggéseket. A tanulóban felelősség ébred abban, hogy saját életvitelével legyen tekintettel a fenntarthatóság kritériumaira. Képes a fenntarthatósággal kapcsolatban információkat keresni és értelmezni. Érti a nemzetközi összefogás jelentőségét a fenntarthatósággal kapcsolatban.

Pályaorientáció

A tanuló tisztában van azzal, milyen személyes tulajdonságokkal, ismeretekkel, gyakorlatokkal és képességekkel rendelkezik. Érti, hogy ezek közül melyek piacképesek, és melyek állnak kapcsolatban az általa kitűzött céllal, illetve, hogy a munkáltató érdeklődését melyek keltik fel igazán. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik tervezett szakmájával kapcsolatban, munkaerőpiaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről. Rendelkezik ismeretekkel, és tapasztalatot szerez a felkészült álláskeresőkhöz. Képes önéletrajzot készíteni, vagyis képes írásban összegezni céljait, képességeit, végzettségét, felkészültségét és mindazt, amit az alkalmazónak egy konkrét állással kapcsolatban nyújtani tud.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló törekszik arra, hogy a fejlődési, megélhetési, biztonsági, önérvényesítési, társas szükségleteit minél magasabb szinten, tartalmasabb életvitelben elégítse ki. Érzékeli az anyagi és a kapcsolati tőke értékét és szerepét a társadalomban. Képes információkat keresni és értelmezni különböző egyéni pénzügyi döntésekkel (pl. befektetések, hitelek) kapcsolatban. Kellő ismerettel rendelkezik ahhoz, hogy számlát nyisson, és azt használja.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tudatosan választ a tanulását, művelődését és szórakozását segítő médiumok között. Képes a média által alkalmazott figyelemfelkeltő eszközöket, képi és hangzó kifejezőeszközöket értelmezni, médiatartalmakat használni, megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik a nem kívánatos tartalmak elhárítására.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (pl. egyszerűbb kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. Megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló hétköznapi kommunikációs helyzetekben alkalmazza a különféle beszédműfajok kommunikációs technikáit. Beszélgetés, vita során képes mások álláspontjának értelmezésére, saját véleménye megosztására, megvédésére vagy korrekciójára. Önállóan olvas és megért nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő szövegeket.

Képes *elemi szintű szövegalkotásra* a társadalmi (közösségi) élet legfontosabb területein a papíralapú és az elektronikus műfajokban. Törekszik a normakövető helyesírásra. Képes egyes nem verbális természetű információk verbális leírására, értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. Felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. Képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló ismereteinek segítségével, a megfelelő módszerek felhasználásával képes leírni és magyarázni a természet egyszerűbb jelenségeit és folyamatait. A technikai fejlődés fontosságának felismerése mellett belátja az alkalmazott technikák és technológiák előnyeit, korlátait és kockázatait. Belátja a fenntarthatóságot középpontba állító környezeti szemlélet fontosságát, képes és akar cselekedni ennek megvalósulása érdekében.

Digitális kompetencia

A tanuló képes a számítógép nyújtotta lehetőségek önálló alkalmazására a tanulásban és a mindennapi életben. A tanulóban kialakul az IKT alkalmazásához kapcsolódó helyes magatartás, elfogadja a kommunikáció és az információ-felhasználás etikai elveit. Felismeri az IKT interaktív használatához kapcsolódó veszélyeket, tudatosan törekszik ezek mérséklésére.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni a társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló képes csoportos munkavégzésben részt venni, továbbá a közös feladatok, az iskolai élethez kapcsolódó problémák megoldása során a munka megtervezésére. Képes együttműködni társaival, igényli és képes a feladatmegoldást segítő információk megosztására. Vannak elképzelései az egyén társadalmi gazdasági feladataival, boldogulásával kapcsolatban. Nyitott a gazdaság működéséhez, az egyén gazdasági szerepéhez (pl. vállalkozás) kapcsolódó témák iránt, egyre realisabb elképzelései vannak saját jövőjét illetően

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló felismeri, hogy a művészetek érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élmények, a tapasztalatszerzés forrásai. Nyitott műalkotások befogadására.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a felzárkóztatás és a tehetséggondozás, amelyeknek feladatai, hogy felismerjék a kiemelkedő közismereti vagy szakmai teljesítményre képes tanulókat, és ellenkezőleg, azokat, akik a jelzett területen támogatásra szorulnak. A program célja, hogy segítse őket a képességeiknek megfelelő szintű eredmények elérésében. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a közismereti és szakmai tárgyakat tanító pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal lehetőség szerint együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra és a munkába állásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges

többletszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A HÍD 2. program óraszámjai

A 20 hónapos HÍD 2. program keretei kétfélék:

- A) rövidebb képzési idejű rész-szakképesítés mellett hosszabb közismereti képzés a jelentősebb alapkompétencia-hiányokkal küzdő tanulóknak;
- B) hosszabb képzési idejű rész-szakképesítés mellett alacsonyabb arányú közismereti képzés a felkészültebb tanulók számára.

A 10 hónapos HÍD 2. program szakképzés nélküli közismereti, a szakképző évfolyamra való belépésre felkészítést célozhat. Fókusz: szakiskolai képzésbe lépés.

A) 20 hónapos HÍD 2. óraterv rövidebb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	24		17
Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	7,5	105	14,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	3	-	2
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	0,5	-	1,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	heti 35	-	heti 35

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen 953 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt.)

B) 20 hónapos HÍD 2. óraterv hosszabb képzési idejű rész-szakképesítés oktatásához:

	H/2/1. évfolyam heti óraszám (36 hét)	öf. gyak. 3 hét	H/2/2. évfolyam heti óraszám (35 hét)
Közismeret	16,5		10

Szakmai elmélet és gyakorlat együtt	15	105	21,5
Összesen	31,5	105	31,5
8-10% szabad sáv (közismereti rész)	2,5	-	1
8-10% szabad sáv (szakmai rész)	1	-	2,5
Mindösszesen (teljes képzés ideje)	<i>heti 35</i>	-	<i>heti 35</i>

(A rész-szakképesítés oktatására fordítható idő összesen: 1521 óra nyári összefüggő gyakorlattal és szakmai szabad sávval együtt)

A HÍD 2. program közismereti óraszámai

(Az alábbi táblázatban foglalt óraszámok a HÍD 2. program közismereti programjának az óraszámait tartalmazzák A, B és C variációk számára.)

Évfolyam/ Tantárgyak	HÍD/2/1. heti 24 közismereti óra A 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 17 közismereti óra A 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 16,5 közismereti óra B 2 éves 1. év	HÍD/2/2. heti 10 közismereti óra B 2 éves 2. év	HÍD/2/1. heti 31,5 közismereti óra C 1 éves
Kommunikáció és anyanyelv	4	3	3	2	5
Élő idegen nyelv (angol, német)	4	3	3	2	5
Matematika	4	3	3	2	5
Társadalom és jelenkor-ismeret	3	2	1,5	1	4
Természetismeret	3	2	1,5	1	4
Alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok	1	1	1	1	2
Testnevelés és sport*	2	2	2,5	-	-

Osztályfőnöki (osztályközösség- építő program)	1	1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret: pl. informatika	2	-	1	-	5,5
Összesen	24	17	16,5	10	31,5

*A testnevelés és sport helyi tantervének elkészítéséhez a HÍD 2. program alkalmazói is a középiskolák számára készült kerettantervet használhatják. A programot a rendelkezésre álló óraszámok figyelembe vételével kell megvalósítani.

A legfontosabb – és *minden évfolyamra értendő* – a *tanulói személyiség komplex fejlesztése*, amelynek középpontjában az iskola, a tanulás, a közösség elfogadása áll. Ezen belül a kiemelt célok és azok kapcsolódásai a NAT kiemelt fejlesztési területeihez az alábbi táblázatban olvashatók.

(A táblázat célkitűzései minden évfolyamra *egyaránt érvényesek, ezért évfolyamonként külön-külön már nem ismertetjük őket!*)

Az Osztályközösség-építés (OKÉ) programban fejlesztendő kompetenciák	A NAT fejlesztési területeinek, nevelési céljainak elemei
A) Kommunikációs kompetenciák	
<i>A kommunikációs készség fejlesztése, amely olyan társadalmi érintkezési forma, amely nélkülözhetetlen az iskolai és az osztályközösség életében való aktív részvételhez. A fejlesztés háttérében az a törekvés húzódhat meg, hogy a tanuló a közösség tagjaival pozitív és eredményes interakciókat folytasson, amely csökkentheti és tompíthatja az iskolai konfliktusok számát, az agresszivitás mértékét.</i>	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.
Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, alkotása	
<i>Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása. Ennek a területnek a fejlesztése kiemelkedően fontos, hiszen közismert, hogy a tanulók egy része az általános iskolai tanulmányok befejezését követően sem rendelkezik az ún. kapunyitogató kompetenciákkal, azaz nem tud írni és</i>	Médiatudatosságra nevelés. Nemzeti és európai azonosságtudat – egyetemes kultúra.

olvasni megfelelő módon, így gyakorlatilag funkcionális analfabétának tekinthető. A megfelelő szintű beszéd(készség) hiánya lehetlenné teszi a tanuló részvételét az osztályban történő, *tanórákhoz kötött* interakciós folyamatokban. Ennek a területnek egy másik komponense az olvasás, az írott szövegek megértése, és esetenként írott szövegek létrehozása, a szövegalkotás is. Az egyéni szintű fejlesztési programok tervezésének alapját éppen ezen kompetenciák hiányának regisztrálása képezi. A szaktárgyi szintű fejlesztési tervek számára e program kulcsfontosságú információkat nyújthat.

<p>B) Szociális kompetenciák</p>	
<p>A <i>szociális kompetenciák</i> fejlesztése egyrészt a tanuló közösségben elfoglalt helyéről, az ott betöltött szerepéről szól, arról, hogy a program mit tehet a tanulói ön- és énkép pozitív irányú fejlesztésében. A fejlesztés két irányban indulhat, egyrészt erősítheti a tanulónak önmagáról mint <i>tanulóról alkotott önképét</i>, ezen keresztül befolyásolhatja az iskolai (és az iskolán kívüli) tanulásról vallott elképzeléseit; másrészt módosíthatja a tanuló a <i>közösségi emberről mint a közösség aktív tagjáról vallott nézeteit, elképzeléseit is.</i></p>	<p>Erkölcsei nevelés, szolidaritás. Testi és lelki egészség. Aktív állampolgárságra, demokráciára, honvédelemre nevelés. Fenntarthatóságra – környezettudatosságra nevelés. Önismeret, társas kapcsolati kultúra. A hátránnyal élők segítése, önkéntesség elvének elfogadása.</p>
<p>C) Tanulással összefüggő kompetenciák</p>	
<p>A <i>tanulással kapcsolatos</i> kompetenciák részben a konkrét iskolai tanuláshoz kapcsolható és ott nélkülözhetetlen tényezők fejlesztésére helyezik a hangsúlyt (pl. a tanuláshoz szükséges források keresése és használata /könyvtár, internet), illetve különféle tanulási módszerek elsajátítására. Ezen a területen a különféle műveltségterületek szoros együttműködését kell megvalósítani. Másrészt fontos annak a felismertetése is, hogy a <i>folyamatos tanulás a modern világban az egyik legfontosabb és nem megkerülhető társadalmi integrációs tényező, amelynek elmaradása dezintegrálódást, elszegényedést, kirekesztettséget eredményezhet.</i></p>	<p>A tanulás tanítása. Önismeret, társas kapcsolati kultúra.</p>
<p>D) Alapvető életpálya- és karrierépítési, valamint a munkavégzéshez kapcsolható kompetenciák</p>	
<p>Az <i>életpálya- és karrierépítéshez</i> szükséges kompetenciák fejlesztése elsősorban az iskolai éveket követő időszak folyamatainak megértését és azok tervezését segítheti elő (munka és magánélet, döntéshozatal az életút meghatározó pontjain stb.). Ennek első állomását azonban a jelen képezi, azok az iskolai évek, ahol a tanulók a választott szakma alapjait elsajátíthatják. Ennél az elemnél különösen fontos a közismereti és szakmai tárgyakat tanítók együttműködése,</p>	<p>Pályaorientáció, munkára nevelés. Gazdasági nevelés (munkaerő-piaci ismeretek) Családi életre nevelés (egészséges életmód, egészségtudatosság) Önismeret, társas kapcsolati kultúra (munkahelyi beilleszkedés)</p>

mert nem kerülhető meg a fejlesztés során az, hogy a tanulók már az iskolai évek alatt a munkavégzéshez szükséges kompetenciákkal is megismerkedjenek. Ehhez – mint az eltérő területeken zajló „diákmunkához” – nyújthat jelentős támogatást a köz- és szakismereti, valamint a szakmatanuláshoz kapcsolódó gyakorlati tantárgyak együttese.	
---	--

Az egyes kompetenciaterületek fejlesztése a tantárgyak és a tananyag sajátos elrendezése következtében minden évfolyamon elvégzendő feladat. Ennek indoklásához bemutatjuk azt, hogy a közismereti program tartalmi elemei hogyan kapcsolódnak össze a szakiskolai programban. Az ábra egyrészt az osztályfőnöki programelem integráló szerepét hangsúlyozza, másrészt pedig a hozzá kapcsolódó komplex tantárgyak rendszerét mutatja be. Ez utóbbiak esetében a komplexitást a hagyományos tantárgyak tartalmi elemeinek integrációja jelenti, amely biztosítja, hogy az alacsony óraszám mellett is a legfontosabb, a korszerű általános műveltség szempontjából nélkülözhetetlen tartalmak megjelenhessenek a programban.

KOMMUNIKÁCIÓ ÉS ANYANYELV (A és B variáció)

A Híd 2. program a lemorzsolódott vagy az iskolai kudarcok miatt lassabban haladó, de tanköteles korú (vagy idősebb), általános iskolai végzettség nélküli fiatalok képzését teszi lehetővé. Elsődleges cél a későbbi foglalkoztathatóság érdekében a szakképzésbe történő bekapcsolódás biztosítása, de legalább a munkavállalásra felkészítés a rész-szakképesítés megszerzése lehetőségének biztosításával. E cél eléréséhez elengedhetetlen a tanulók kommunikációs és anyanyelvi képességeinek és ismereteinek fejlesztése. Az olvasási, a szövegértési és a kommunikációs készségek, képességek fejlesztése döntő szerepet játszik a társadalmi beilleszkedésben, a társadalmi sikerességben. A társadalmilag elfogadott kommunikációs formák, viselkedésminták megismerése és használati módjuk elsajátítása nagyrészt e tantárgy keretei között zajlik. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok elérésében elsőrendű szerepe van ennek a területnek, hogy a tanulók önismerete, erkölcsi magatartása, felelősségvállalása, jövője, szakmai pályája iránti elkötelezettségük megfelelően alakuljon.

A tantárgy tanításának alapvető célja a biztos alapkészségek kialakítása: a magabiztos írás, helyesírás, olvasás és kommunikáció. A program ugyanakkor lehetőséget teremt arra is, hogy a tanulók művészeti, irodalmi tájékozottságot szerezzenek, ízlésük, érzelmi intelligenciájuk fejlődjön. Mivel a Híd 2. programba kerülő fiatalok nagyon különböző tudásszinttel és képességekkel rendelkeznek (az A és B változat óraszám különbségei is ezt veszik figyelembe), különösen fontos, hogy egy bementi mérés során tisztázzuk, hogy az egyes tanulóknak mely területeken és milyen mértékű fejlesztésre van szüksége. Ebben a képzésben elkerülhetetlen az egyénre szabott fejlesztés. Általában jellemző, hogy az olvasás, fogalmazás, kommunikáció terén alapvető hiányosságaik vannak a tanulóknak. Minden tanévet záró méréssel fejezünk be, ahol lehetőség van az egyéni fejlődések nyomon követésére, értékelésére.

A Híd 2. kommunikáció és anyanyelv kerettanterve igazodik a felső tagozatos kerettanterv anyanyelvi részéhez. Az alábbi öt területre koncentrálja fejlesztést:

<p>Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás</p>	<p>Alapvető fontosságú terület a hétköznapi életben, a tanulásban, a szakma kiválasztásban, a munkában. Az életben való sikeres eligazodáshoz a jó önkifejezés, mások megértése, a szituációk helyes értelmezése, a normákhoz való igazodás elengedhetetlen. Ezért szerepel ez a terület nagy óraszámban a tervezetben. Ide tartozik a verbális és nonverbális kommunikáció, a meggyőző kommunikáció eszközeinek elsajátítása, a kulturális szignálok használata, tömegkommunikáció mechanizmusainak megismerése, működésének megértése. A hivatali kommunikáció, munka világában szükséges kommunikáció jellemzőinek megismerése, a megszerzett tudás alkalmazása. Ugyanakkor ez a terület szorosan kapcsolódik a többi részterülethez, hiszen a kommunikáció sokszor összekapcsolódik az olvasással, írással.</p>
<p>Olvasás – szövegértés</p>	<p>Nagyon fontos a biztos értő olvasás elsajátítása: hangos és néma olvasás, a különféle olvasási stratégiák megismerése, gyakorlása. Az olvasott szöveg megértése alapvetően fontos a szakma tanulásához is. A lényegkiemelés, az információk azonosítása, kérdések megfogalmazása, szövegek szerkezeti elemekre bontása (bekezdés, tételmondat, új és régi információk, kapcsolóelemek) alapvető elemei a szövegértésnek. Ebben a részben van mód arra is, hogy megismerkedjenek a munka világának szövegműfajaival (pl. álláshirdetés, munkaszerződés, munkaköri leírás stb.).</p>
<p>Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)</p>	<p>A szóbeli és írásbeli önkifejezés, véleménynyilvánítás alapvető szabályainak, műfajainak megismerése és gyakorlása zajlik ebben a témakörben: fogalmazás, az írásművek részei, felépítése, különféle szövegtípusok létrehozása, a helyesírás alapvető szabályainak megértése, használata, gyakorlása. A munka világához szükséges írásbeli műfajok (önéletrajz, motivációs levél, álláshirdetés) írása, gyakorlása. Szókincsfejlesztés.</p>
<p>Anyanyelv – nyelvi viselkedés</p>	<p>A nyelv lényegi szerkezetének és jeltermészetének alapvető megértése, a nyelvhasználat és a helyes nyelvhasználat alapvető szabályainak, a kulturális kódok használatának elsajátítása tartozik ebbe a témacsoportba. Ugyanakkor fontos elem, hogy nem az elméleti ismeretek, hanem a gyakorlathoz szükséges háttértudás megszerzése a lényeges, tehát a nyelvtan tanítása sokkal kevésbé hangsúlyos, mint általános iskolában. Csak annyiban fontos, amennyiben támogatja az alapvető képességek fejlesztését. Fel kell ismerniük a tanulóknak, hogy a nyelvhasználat jellemez bennünket, hogy a nyelv és használati szabályai tanulhatók. Fel kell kelteni az igényt a szép, kulturált beszédre, a helyes és pontos kifejezőmód elsajátítására. A társadalmi sikeresség egyik feltétele a nyelvi kultúráltság.</p>
<p>Művészi kommunikáció – média</p>	<p>Ez a terület az A és B változatban (az intenzívebben fejlesztendő területek miatt) kisebb óraszámban szerepel. Legfontosabb célja az érzelmi intelligencia fejlesztése. Bővíti az önkifejezés</p>

	<p>lehetséges területeit, lehetőséget ad a műalkotások élményszerű befogadására, a kreativitás fejlesztésére, találkozásra a kortárs és klasszikus irodalmi szövegekkel, az irodalom határterületeivel (pl. képregények, dalszövegek, filmek, krimi stb.). A vizuális nyelv alapvető elemeinek megismerése mellett lehetőség van a vizuális és verbális kommunikáció kapcsolatának feltárására. Ugyanakkor rendkívül fontos a médiatudatosság és a kritikus szemlélet kialakítása, manipuláció megértése, kivédése. Mivel ez a generáció már a digitális nemzedék tagja, fontos, hogy megismerkedjenek a digitális kultúrával, annak értékeivel, a közösségi média típusaival, az internet használatának szabályaival, veszélyeivel.</p>
--	--

A kerettantervi forma nem ad lehetőséget arra, hogy módszertani útmutatásokat is megjelenítsünk, ezért fontosnak tartjuk hangsúlyozni, hogy az órai munka mindig problémaközpontú, tevékenységekre építő legyen. Lényeges, hogy a korábbi kudarcos megoldásokat kerüljük, olyan helyzeteket teremtsünk, ahol azt érzik a tanulók, hogy tevékenységükkel nem a korábbi sikertelenséget teremtik újra. Rendkívül fontos, hogy az otthonról hozott eltérő kulturális környezeteket megtanulják kezelni, a másságot megérteni, elfogadni és tisztelni. Érdeklődő, nyitott módon viszonyuljanak a más kultúrákhoz, más hagyományokhoz.

Javasoljuk, amennyiben van rá lehetőség, működjenek együtt a pedagógusok fejlesztő pedagógusokkal, hogy az egyénre szabott fejlesztés célzottabb és eredményesebb legyen.

Az értékelés mindig azonnali, személyre szabott és pozitív legyen. A tanulók számos feladatot oldanak meg az órák és a félévek során, ezeket kell értékelni. A közös munkában való aktív részvétel és a motiváció alakulása a fontos, nem az, hogy egy-egy feladat megoldása tökéletes legyen. Fontos, hogy a diákok is értékeljék önmaguk és egymás tevékenységét.

A jobb teljesítmény elősegítésére érdemes kihasználni a fejlesztő értékelésben rejlő lehetőségeket. A fejlesztő értékelés segítségével a tanulmányi eredmények méltányosabbá tehetők, értékelhetővé válik a tanulók önmagukhoz mért fejlődése, és segítségével fejlődik a diákok tanulási készsége is.

Az órakereteket úgy alakítottuk ki (az A és a B változatban egyaránt), hogy lehetőség legyen a heti óraszámokban jól elosztani a kommunikációt, írást, olvasást, anyanyelvi ismereteket. Az A változat magasabb óraszámai az alapkészségek intenzívebb fejlesztésére, gyakorlásra, lassabb ütemű haladásra adnak lehetőséget. Azt javasoljuk, hogy minden héten minden fejlesztendő terület jelenjen meg a tanórákon, célzott, egyéni fejlesztésekkel és tevékenységekkel. Ezek egyéni, páros, csoportos vagy projekt módszerrel is történhetnek. A fejlesztést célszerű összekapcsolni a szakmatanulás elvárásaival, az ahhoz szükséges készségek, képességek fejlesztésével, hogy a kettő erősítse egymást.

SZAKKÉPZÉSI HÍD tematikai egységei és óraszámai kommunikáció és anyanyelv tantárgyból az A és B változatra

Kommunikáció és anyanyelv	Híd II. A		Híd II. B	
	1. év	2. év	1. év	2. év
Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	32	32	32	15

Olvasás – szövegértés	32	15	16	15
Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	32	15	15	15
Anyanyelv – nyelvi viselkedés	15	14	15	7
Művészi kommunikáció – média	15	15	15	7
Mérés	4	4	4	4
Órakeret 90%-a (ezt fedi le a kerettanterv)	130	95	97	63
Szabad órakeret	14	10	11	7
Teljes óraszám	144	105	108	70
Heti óraszám	4	3	3	2

Első évfolyam

A kommunikáció és anyanyelv tantárgy a Híd 2. közismereti programjában kitüntetett szerepet játszik, mert az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is szerepe van: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A belépő, általános iskolát be nem fejezett tanulók az alapvető kompetenciák hiányában érkeznek a programba (gyakran írni és olvasni sem tudnak biztosan), tehát egy alapos mérés után, a nagyon különböző tudású tanulóknak fokozatos, egyénre szabott fejlesztésben kell részesülniük. Az általános iskolából hozott hiányok megszüntetése, a felzárkóztatás mellett fejleszteni kell kommunikációs és szövegértési/szövegalkotási képességeiket. A műveltségterület részterületeit és ezek arányát úgy igyekeztünk meghatározni, hogy egyaránt szolgálják a hiányok pótlását, és az életre felkészítés (munka világa) céljait.

Az első évfolyam legfontosabb céljai:

- Olvasás, írás és önkifejezés készségeinek erősítése
- Szóbeli és írásbeli kommunikáció fejlesztése, hátránykompenzálás
- A személyközi kommunikáció szabályainak és eszközeinek megismerése
- A teljes mondatokban való fogalmazás igényének felkeltése
- Helyesírás fejlesztése
- A hangos és néma értő olvasás fejlesztése
- Saját vélemény megfogalmazása szóban és írásban
- Művészi élmény befogadását segítő érzelmi intelligencia fejlesztése
- A manipuláció eszközeinek felismerése a különböző médiumokban és műfajokban

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Órakeret A: 32 B: 32
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Nagyon heterogén, de rendkívül gyenge tudással érkeznek a tanulók: ismerik a mindennapi kommunikációs helyzetekben való megnyilvánulást, ugyanakkor erre nem reflektálnak, nem ismerik annak a gyakorlatát, hogy hogyan törekedjenek az érthető, kifejező beszédre, a szituációk tudatos megértésére.	

	<p>Szóbeli szövegeket, utasításokat megértnek, követnek, az alapvető kommunikációs formákat ismerik és alkalmazzák, ugyanakkor a bonyolult formákat nehezen vagy egyáltalán nem értik, nem alkalmazzák. Nehezen igazodnak el a kommunikáció és az iskola világában, viszont rengeteg kudarcot tudnak már a hátuk mögött.</p>
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A különböző kommunikációs szituációk azonosítása, szabályainak felismerése, a szituációban jól formált, a kommunikációs célt megvalósító megnyilatkozás létrehozása, azaz az egyéni sikeresség elősegítése. A sikeres és normakövető beszédmód iránti igény felkeltése.</p> <p>Saját ideális és reális énkép megfogalmazása, sikeres kommunikálása, a másik iránti megértő figyelem és empátia igényének felkeltése, technikáinak elsajátítása. A másik jeleinek megértése, visszaigazolása, a környezet (kulturális kontextus) jeleinek dekódolása.</p> <p>Saját vélemény artikulálása, érvényesítése, a másik véleményének megértése, tudomásul vétele, kulturált vita. A kulturális elvárások, szabályok megértése, követése. Jelhasználat tudatossága (jel fogalmának megértése).</p> <p>A társadalmi érintkezés normáihoz való alkalmazkodás igényének és képességének kialakítása. Szerepviselkedés megértése.</p> <p>A nyelvi etikett szabályainak sikeres használata.</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Önismeret, énkép (ideális és reális énkép), énkép-kommunikáció, az én és a másvalaki, az én és a csoport (pl. <i>némafilmek, rajzfilmek példái, nyelvkönyvek párbeszédei, filmek, irodalmi szövegek segítségével</i>).</p> <p>A kommunikáció alapmodelljének megértése, a fő összetevőinek azonosítása gyakorlati szituációkban. A jelszerűség és a jelhasználat belátása: jel és jelentés, információ és üzenet. Jelek tulajdonságai, típusai (csak egyszerű példákon keresztül: füst – tűz, lábnyom – ősember, közlekedési jelek stb.)</p> <p>A nonverbális kommunikáció elemei, sajátosságai (pl. testbeszéd, térközszabályozás, arcjáték stb.), ezek gyakorlása szituációs gyakorlatokban. A beszélő szándékának azonosítása és annak kifejezése. A megértés jelzése hallgatóként. Nyereség és veszteség a kommunikációs stratégiákban: simogatás.</p> <p>A kommunikációs zavarok, félreértések forrásainak megismerése, felfejtése (pl. generációs megértési nehézségek, eltérő csoportokba tartozás kulturális és nyelvi jegyei (pl. szleng, réteg- és csoportnyelvek, kulturális sajátosságok, kulturális szignálok).</p> <p>A verbális kommunikáció jelentősége és kapcsolata a nonverbális kommunikációs eszközökkel.</p> <p>Etikett a kommunikációban, élőszóban és interneten: netikett a közösségi oldalakon, e-mailben és online csevegés közben. Telefonálás, internetes beszélgetések szabályai, veszélyei (közösségi média, chat).</p> <p>A személyes és a hivatalos, közéleti kommunikáció színterei: szituáció, szabályok, lehetséges viselkedések.</p>	

Kommunikációs gyakorlatok és játékok. Beszédtechnikai gyakorlatok. Szókincsfejlesztő gyakorlatok.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	éncép, kommunikáció, testbeszéd, gesztusnyelv, arcjáték, kódolás, dekódolás, üzenet, kommunikációs zavar, etikett, netikett, beszédhelyzet, kommunikációs folyamat és tényezői (adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat)

Tematikai egység/	Olvasás – szövegértés	Órakeret A: 32 B: 16
Előzetes tudás	A belépő tanulók jelentős része nehezen ír és olvas, alapvető hiányosságokkal rendelkeznek. A szövegben található információikat nehezen azonosítják, értik, értelmezik és értékelik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Biztos, megfelelő technikájú és sebességű olvasás. Olvasott szöveg megértése (a hangos és a néma olvasás egyidejű fejlesztése). Az esetleges olvasási problémák okainak diagnosztizálása, kezelése. Olvasási igény felkeltésére napi olvasás szokásának kialakítása. Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása.</p> <p>Információk megtalálása, beazonosítása, értékelése a szövegben. Az olvasott szöveg reprodukálása minimális szinten, hallás után is. A szöveghez tartozó egyszerű képek, ábrák megértése, értelmezése, összekapcsolásuk a szöveggel.</p> <p>Internetes felületeken az olvasás gyakorlása, a linkek, továbbhaladási lehetőségek, választási helyzetek jelentőségének felismerése.</p> <p>Tájékozódás az írásos és internetes kultúrában.</p> <p>A figyelem, a koncentráció fejlesztése, a hallás utáni megértés készségének növelése</p> <p>A nyelvi tudatosság fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Szótagolás (szótagok felismerése), hangos olvasás, kifejező olvasás, néma olvasás. Felolvasott szöveg megértése. Szövegben információk azonosítása.</p> <p>A szöveg információtartalmára vonatkozó kérdések megfogalmazása. Kérdéskultúra fejlesztése. Szövegre vonatkozó feladatok megoldása.</p> <p>Az olvasás technikájának fejlesztése, a kifejező olvasás fejlesztése (logopédiai, foniátriai gyakorlatokkal, mérésekkel), először nagyon rövid, majd egyre hosszabb szövegek hangos és értelmező olvasása, az olvasáshoz kapcsolódó beszéd-, kiejtési és légzőgyakorlatok végzése. Mondókák, nyelvi játékok, ének, versek (időmértékes és hangsúlyos szövegek) segítségével.</p> <p>Beszédtechnika: légzés- és ritmusgyakorlatok, artikulációs gyakorlatok.</p> <p>Hang-betű, beszéd-írás kapcsolatának megértése, ismerkedés érdekes, a miénktől eltérő írásrendszerekkel.</p> <p>Olvasás és művészi előadás különbségei, az olvasási élmény fogalma.</p>		

<p>Ábécé ismerete, betűrendben keresés, internetes keresés. Böngészés az interneten (minimális forrásellenőrzés), folyóiratokban, könyvekben.</p> <p>Egyszerű, rövid irodalmi szövegek olvasása (érdeklődés alapján), beszélgetés róluk, vélemények megfogalmazása.</p> <p>Tájékozódási technikák az írásos és internetes kultúrában.</p> <p>Értelmező szótárak, idegen szavak szótára, szakmai szótárok, lexikonok megismerése és alapszintű használata (online vagy nyomtatott is lehet).</p> <p>Nem nyelvi – vizuális jelegyüttesek dekódolása, megértése, szöveghez kapcsolása: térképek, grafikonok, ikonok, infografikák, ábrák, képek olvasása (választott szakmákhoz is igazítva a választást).</p> <p>Választott szakmájukhoz kapcsolódó szakszövegek olvasása, megértése (esetleg szakmai szótár készítése): szaknyelv és bonyolultabb mondatstruktúrák megértése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Betű, hang, szótag, információ, lexikon, szótár, forrás, irodalmi szöveg, vers.

Tematikai egység	Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)	Órakeret A: 32 B: 15
Előzetes tudás	Csak nagyon egyszerű, rövid szövegek alkotására képesek, azt is bizonytalan helyesírással tudják leírni. Nincs megfelelő, kialakult egyéni írástechnikájuk. A szövegalkotás műveleteit alig ismerik. Az írásbeli kommunikáció műfajait, alapvető normáit nem ismerik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A korábbinál biztosabb íráskészség, helyesírás kialakítása. Kisebb szövegek alkotása.</p> <p>A főbb helyesírási alapelvek, szabályok megtanulása, és alkalmazása. A Magyar helyesírási szótár és internetes szótárak használatának megtanulása. A helyes írásbeli kifejezés igényének kialakítása.</p> <p>Az internetes írásos kommunikáció szabályainak megtanulása. Olvasható íráskép kialakítása, annak tudatosítása, hogy az írás megformálásával is jellemez bennünket.</p> <p>A szövegszerkesztő használatának gyakorlása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A betűismeret hiányosságainak feltárása, a hiányosságok pótlása (egyénre szabott fejlesztéssel is), az írástechnikai problémák feltárása, diagnosztizálása és kezelése. A betűtévesztések, a betűkihagyások megszüntetése. A folyamatos írás gyakorlása. Az írás tagolásának megismerése, írásjelek használata.</p> <p>A szavak hangokra bontásának gyakorlása játékokkal, zenei segítséggel, esetleg mozgással. Hangok, szótagok, szavak egymásra épülése, ennek játékos belátása.</p> <p>A helyesírás fő szabályainak megismerése (a kiejtés szerinti írásmód, a szóelemző írásmód, a hagyományos írásmód, írásjelek, a szófajokhoz kapcsolódó helyesírási szabályok – pl. igeekötők, tulajdonnevek – stb.).</p> <p>A szövegszerkesztő programok segítsége a helyesírásban és a szövegalkotásban.</p>		

Szövegalkotásának legfontosabb elemeinek megismerése, gyakorlása: téma meghatározása, a témának megfelelő műfaj kiválasztása, anyaggyűjtés, forrásellenőrzés, vázlatírás, a lényeges és kevésbé lényeges információk elrendezése, az ismétlés kezelése, a műfaji sajátosságok betartása, az időrend, a szöveg tagolása, ellentmondások kezelése, megfelelő nyelvi elemek: szókincs, nyelvi szabályok, fordulatok használata, helyesírás ellenőrzése stb. (Pl. a választott szakmához kapcsolódó témában.)

Az írásos és digitális kommunikáció alapvető normáinak, műfajainak (levél, önéletrajz, élménybeszámoló, leírás, komment, referátum, vélemény, hozzászólás, dolgozat, e-mail, ppt. stb.) megismerése és használata, alkalmazása. Szóbeli vitában véleményük, álláspontjuk megfogalmazása, kulturált vitában ütköztetése, a másik álláspontjára figyelés.

Az internetes kommunikáció szövegműfajai: e-mail, komment stb. Veszélyek, kérdések. Emotikonok funkciói.

Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.) használata kézirásnál és szövegszerkesztő programban.

A helyesírási szabályzat, a helyesírási szótárak és egyéb nyelvtani segédletek, lexikonok alapszintű ismerete és alkalmazása.

Fantázia- és szókincsfejlesztési gyakorlatok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Ábécé, elválasztás, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon, komment, műfaj, tagolás, időrend, hang, szótag, szó
------------------------------------	---

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	Anyanyelvét minden tanuló használja. Az általános iskolából hozott nagyon különböző minőségű és mennyiségű nyelvtani és nyelvhelyességi ismeret, szabály, a kulturált nyelvi viselkedés alapvető elemei, alapvető nyelvhelyességi normák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nyelvhelyességi szabályok megismertetése. A nyelv elemeinek egymásra épülése, a szavak jeltermészete. Annak megtapasztalása példákon keresztül, hogy a hangsor és a jelölt nem állnak valós kapcsolatban, ez segít az idegen nyelvek tanulásában is és fordítva. Annak bemutatása, hogy ugyanazt a tartalmat többféle szóval, illetve más-más mondatokkal is ki lehet fejezni.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Nyelvi rendszer: elemek (pl. szókincs), szabályok. Nyelvi jel természete: szimbólum, kivéve hangulatfestő és hangutánzó szavak (ezek motivált természete).</p> <p>Hangok (magán- és mássalhangzók), betűk, hangképzés, hangképző szervek.</p> <p>Morfémák: tő, képző, jel, rag.</p> <p>Szófajok: ige, főnév, melléknév, számnév. Szófajok szerepe, funkciói.</p> <p>Szinonimák, antonimák: szókincsbővítés.</p> <p>A szavak szerkezetének felépítése (játék az elemekkel), a főbb szóelemek azonosítása, csak ráismeréssel.</p> <p>Az azonos alakú, többjelentésű és a rokon értelmű szavak megfelelő alkalmazása a szövegalkotásban.</p> <p>Közmondások, szólások jelentésének értelmezése, eredetük, használatuk, stílusértékük.</p>		

Nyelvhelyességi szabályok ismerete és betartása: nyelvi etikett, kulturális vonatkozások. Nyelvhasználat nyelvi és kulturális szabályai.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Jel, szimbólum, szókincs, hangutánzó szó, hangulatfestő szó, magánhangzó, mássalhangzó, szótó, toldalék, képző, jel, rag; egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás.

Tematikai egység	Művészi kommunikáció – média	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	A tanulók művészi, befogadási tapasztalatai rendkívül csekélyek, valószínűleg a könnyűzenére, plakátok ismeretére, képregényekre, kommerszfilmekre korlátozódnak. A tudatosság, a műalkotások élvezetének igénye kevésbé kialakult náluk, a művészeti ágak nyelvét nem értik. A médiafogyasztási szokásaik nem kritikusak, nem tudatos fogyasztók. Nem ismerik a média működését.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A kommunikáció kulturális meghatározottságának tudatosítása, a kulturális kontextus megértése, figyelembe vétele, a különféle szimbolikus rendszerek megismerése (művészet, vallás, filozófia, tudomány stb.). Az eltérő kultúrák megismerésének és megértésének igényét felkelteni, a művészeti kommunikáció sokszínűségére terelni a figyelmet.</p> <p>Az irodalmi kommunikáció, az irodalmi alkotások: kortárs irodalmi szövegek – az eddig ismerttől eltérő szemléletű és nyelvezetű irodalmi szövegek megértése.</p> <p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakításának kísérlete. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal.</p> <p>Ízlésfejlesztés.</p> <p>Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A kommunikáció kulturális meghatározottsága, kulturális antropológiai szempontok; a kulturális meghatározottság kódjai, a kontextus és a hagyomány szerepe, kulturális útjelzők az irodalomban és a hétköznapokban.</p> <p>Az irodalom mint speciális kommunikáció. Élményszerű találkozás olyan kortárs műalkotásokkal, amelyek szövegezése érthetőbb, közelebb állnak tematikájukban a diákokhoz (pl. <i>Varró Dániel, Szabó T. Anna, Karafiáth Orsolya</i> stb.).</p> <p>A magyar irodalmi kánon és hagyomány részeit képező jelentős szerzők (pl. <i>Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, József Attila</i> stb.) műveiből kiválasztott részletek segítségével klasszikus irodalmi alkotásokkal való találkozás, olvasási élmények megosztása. Megzenésített versek meghallgatása (pl. <i>Sebő Ferenc, Kaláka, Szélkiáltó, Hobo, Harcsa Veronika, Magashegyi Underground</i> stb.).</p> <p>Határterületek: dalszövegek, rap, hiphop, slampoetry (ritmus, zene, szöveg), képregény, graffiti, a könnyű irodalom (krimi, szerelmes regény stb.) Saját élmények kifejezése, értelmezése.</p>		

Megértés szöveggel és szöveg nélkül. Hangzó szövegek és képi információk megértése. A képi nyelvben és a verbalításban rejlő lehetőségek megértése, dekódolása, ezek kipróbálása.

Alkotás élményének átélése: képregény, vers, képvers, plakát stb. készítése.
Kreatív gondolkodás fejlesztése, asszociatív játékok.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Kultúra, szubkultúra, hagyomány, kortárs irodalom, élmény, képregény, graffiti, dalszöveg, vers, a nyelv zenéje.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 4 B: 4
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Két mérést javasolunk: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérést.</p> <p><i>A tanév elején:</i> olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás, szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p><i>A tanév végén:</i> összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest.</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló önmagához viszonyítva a korábbinál tudatosabban és sikeresebben kommunikál. Ismeri a kommunikáció összetevőit, tud olvasni a nonverbális jelekből. Igyekszik alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz.</p> <p>Online kommunikációja tudatos, ismeri az internetes kommunikáció veszélyeit és illemtanát.</p> <p>Betartja a mindennapi kétszemélyes és kisközösségi kommunikációs normáit.</p> <p>A tanuló a pedagógus segítségével felismeri egyéni fejlesztési szükségleteit, kialakul a helyes beszéd és a helyes írás iránti motivációja, fejlődik az önellenőrzés, az önálló tanulás képessége.</p> <p>A tanuló rendelkezik a legalapvetőbb nyelvtani ismeretekkel, felismeri a nyelvi elemeket.</p> <p>A tanuló kissé biztosabb nyelvtani ismeretekkel rendelkezik, ezeket képes gyakorlati feladatok során alkalmazni. Törekszik arra, hogy szóban és írásban is teljes mondatokban fogalmazzon, és törekszik arra is, hogy kevés helyesírási hibát ejtsen.</p> <p>A tanuló hangosan és némán is képes rövid szövegek megfelelő tempójú olvasására. Az olvasott szöveg tartalmával kapcsolatban saját véleményt fogalmaz meg szóban és írásban. Képes a</p>	
---	---	--

	<p>szövegben információkat keresni. Képes különböző típusú szövegek tartalmának összefoglalására, lényegre törő, rövid, áttekinthető vázlat önálló készítésére.</p> <p>Önállóan használja a hagyományos és az internetes szótárakat. Ismeri a forráskritika alapvető szempontjait. Ismeri a netikett alapvető szabályait és ezek alkalmazását.</p> <p>Képes a tanult szövegtípusok használatára, a tanult szövegszerkesztési ismeretek alkalmazására. Elfogadható tartalmú, szerkezetű, külsejű és helyesírású fogalmazásokat készít. Képes a különböző szövegek tömörítésére, kiegészítésére, a lényeg kiemelésére. Önálló szövegek alkotása a tanult hagyományos és internetes műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, SMS, e-mail stb.).</p> <p>Az alapvető helyesírási esetek ismerete: képes a szavak betűkihagyás és durva hiba nélküli leírására.</p> <p>A megismert új szavakat, közmondásokat, szólásokat próbálja aktív szókincsében is alkalmazni.</p> <p>Képes az irodalmi és köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerésére. Képes önálló szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokra irodalmi művekről.</p>
--	--

Második évfolyam

A Híd 2. kommunikáció és anyanyelv tantárgyának második évfolyama már alapvetően a pályorientációra, a mindennapi életben való eligazodásra készít fel, a kulcskompetenciák fejlesztését is ennek rendeli alá. Továbbra is szerepe van az alapvető kulcskompetenciák közül több fejlesztésében is: az anyanyelvi kompetencia és a kulturális kompetencia fejlesztésében elsőrendűen, de a tanulás tanulásában, a szociális és állampolgári kompetencia fejlesztésében, sőt, még a digitális kompetencia fejlesztésében is nagy szerepe van. A NAT-ban is megfogalmazott nevelési célok tekintetében elsőrendű szerepe a felelősségvállalásnak, a demokrácia iránti elkötelezettségnek, a tudatos állampolgári létnek, a pályorientációnak. A tanulókat fel kell készíteni a vizsgaszituációkra, a pályaválasztásra, az önálló, tudatos kommunikációra, a kulturált nyelvhasználatra, a mindennapi életben gyakran felmerülő szövegtípusok megértésére.

A második évfolyam legfontosabb céljai:

- Fejlődjön a tanulók tanulási technikája, alakítsanak ki pozitív viszonyt a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz
- Értsék meg az egész életen át tartó tanulásra való képesség és motiváció fontosságát
- Kommunikációjuk során nem kortársi helyzetben kerüljék a szlenget és a vulgarizmust
- A tanulók legyenek képesek folyamatosan és meggyőzően felolvasni érvelő szövegeket
- Készüljenek fel a különböző vizsgahelyzetekre
- Legyenek képesek önálló, néma, értő olvasásra, meghatározott szempontrendszer alapján különböző műfajú szövegek írására, vázlatírásra
- Legyenek képesek különböző műfajú szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer önálló alkalmazásával
- Ismerjék a lényegkiemelés eszközeit
- Használják tudatosan a digitális korszak eszközeit, legyenek tisztában a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel
- Ismerjék meg a vizuális nyelv és kommunikáció eszközeit

Tematikai egység	Kommunikáció – önkifejezés, együttműködés, alkalmazkodás	Órakeret A: 32 B: 15
Előzetes tudás	Ismerik a kommunikációs szituáció összetevőit, tudnak olvasni a nonverbális jelekből. Képesek alkalmazkodni a helyzetnek megfelelő kommunikációs normákhoz. Jól használják a verbális és nonverbális eszközöket véleményük kifejezésére, helyesen és eredményesen viselkednek az egyes kommunikációs szituációkban. Online kommunikációjuk tudatosabb, ismerik az internetes kommunikáció veszélyeit és illetmát.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A tömegkommunikáció eszközeinek megismerése, működésének megértése. Valóságos, illetve a médiában megjelenített kommunikációs aktusok, problémák, elemzése, annak belátása, hogy a médiavalóság nem azonos a valósággal.	

	<p>A tömegkommunikáció néhány jellemző műfajának ismerete. A hír és a vélemény megkülönböztetése. A bulvármédia működésének megismerése.</p> <p>A reklámnyelv megfigyelése és megértése különböző reklámhordozók esetében, a manipuláció felismerése.</p> <p>Filmnyelvi kommunikációs eszközök megismerése, felismerése és alkalmazása.</p> <p>A vizuális, a hangzó és a komplex információk megértésének továbbfejlesztése.</p> <p>Hivatalos kommunikáció formái – a munka világára felkészítés. A hivatalos és a társalgási stílus megkülönböztetése saját gyakorlatban.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A hír, a vélemény fogalma. Írott sajtó (kis sajtótörténet), elektronikus sajtó, internet – nyomtatott kultúra (Gutenberg-galaxis) vs. elektronikus kultúra. A bulvársajtó fogalma, működése: manipuláció, valóságshow, médiavalóság, szappanopera. Miért nem a valóságot mutatja egy valóságshow? Reklámok. A manipuláció fogalma, mechanizmusai – kivédesi technikák. A tömegkommunikációban megjelenő legfontosabb műfajok (pl. <i>hír, interjú, tudósítás, beszámoló, glossza</i> stb.). Médiafogyasztás, médiafogyasztók.</p> <p>Munka világa – hivatalos kommunikáció. Hivatalos kommunikáció helyzetei (pl. <i>bank, kórház, önkormányzat, munkavállalás</i>), műfajai – kívánt viselkedés (pl. <i>állásinterjú</i>).</p> <p>A közéleti kommunikáció munkahelyi helyzetei (és műfajai: álláshirdetés, állásinterjú, megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, önéletrajz, motivációs levél, munkaszerződés, munkaköri leírás) – a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, viselkedés használata.</p> <p>A munka világát megidéző kommunikációs helyzetgyakorlatok végzése. Állásinterjú szituáció elemzése, gyakorlása: viselkedési normák, öltözködés, beszédmód, kívánt tartalmak, udvariassági fordulatok – a kommunikációs sikeresség jegyei. Mit közvetítsen rólunk verbális és nonverbális kommunikációnk, illetve miről beszéljünk saját szavainkkal.</p> <p>Vizsgaszituáció elemzése – a sikeres vizsga kommunikációs feltételei.</p> <p>A kommunikációs és verbális repertoár gyakorlása. A szituációk elemzése, értékelése (akár digitális felvételek segítségével is).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet, hír, bulvár, manipuláció, valóságshow, médiavalóság, nyomtatott kultúra, elektronikus kultúra; sajtóműfajok (hír, tudósítás, interjú), hivatalos kommunikáció, hivatali nyelv, állásinterjú.

Tematikai egység	Olvasás – szövegértés	Órakeret A: 15 B: 15
Előzetes tudás	Az olvasás (néma és hangos) jól megy, értik a rövid szövegeket, tudnak információkat keresni/találni a szövegekben, lényegyet kiemelni, kérdezni. A tanult szövegértési, szöveg-feldolgozási stratégiákat alkalmazzák, hibáikat felismerik, javítják.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A szöveg-feldolgozási, adatkeresési technikák gyakorlása speciális szövegeken, amelyekkel a hivatalos kommunikációban és munkavállalás során találkozhatnak majd.</p> <p>A kifejező olvasás képességének fejlesztése, az irodalmi szövegek élményszerű olvasásának elmélyítése.</p> <p>Forrásellenőrzés, valóságtartalom ellenőrzése, ennek szempontjai, technikái.</p> <p>Banki, orvosi, önkormányzati ügyintézéshez kapcsolódó szövegek megértése, kezelése, kitöltése stb.</p> <p>Internetes információk kezelése a megbízhatóság, hitelesség szempontjából.</p> <p>A tömegkommunikáció szövegeiben rejlő manipulációs szándék és technikák felismerése és kivédése.</p> <p>A webes felületek nem lineáris szövegeiben való tájékozódás.</p> <p>Képes legyen szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket olvasni, megérteni.</p>
---	--

Ismeretek/fejlesztési követelmények

Szövegek néma és hangos olvasása. Olvasási, szövegértési stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, gyakorlása különböző hivatalos szövegeken: menetrend, leletek, használati utasítás, banki nyomtatványok, szerződésminták, álláshirdetések, munkaszerződés, munkaköri leírás. Az álláshirdetések megértése, a mögöttes, elrejtett információk megtalálása, felfejtése.

Hivatalos kommunikáció bizonyos műfajainak, a hozzájuk kapcsolódó szókincsnek az elsajátítása (pl. banki, orvosi, adó-, postai, jogi stb. ügyintézés). Munkaszerződés nyelvi, formai sajátosságai, a gyakori fordulatok áttekintése, szükséges formai elemek stb.

Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, keresőszó, kulcsszó stb.) a különféle hivatalos dokumentumtípusokban (online katalógusok, menetrend, internetes vásárlás eszközei, felületei), kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő anyagokban. Az információ keresés eszközeinek, a forrásellenőrzés technikái. Elektronikus és nyomtatott szótár- és lexikonhasználat, internetes keresők használata, fordítóprogramok használata, korlátai. A különböző forrásból származó információk összehasonlítása, értékelése.

Az információhordozók tipológiai és műfaji sajátosságainak (pl. nyomtatvány) megértése, a szövegben található információk, kérdések megfogalmazása saját szavakkal.

Szöveg és ábrák, képek, térképek, grafikonok, infografikák stb. megértése, saját szavakkal elmondása, meghatározott kérdésekre, problémákra válaszok megtalálása.

Szakmai szövegek olvasása, saját szakmához kapcsolódva, ennek szókincse, nyelvi formái, szakmai nyelvi szótárak.

<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Betűrend, tartalomjegyzék, kulcsszó, forráskritika, keresőprogramok, fordítóprogramok, internetes lexikonok, Wikipédia, munkaszerződés, álláshirdetés, munkaköri leírás.</p>
---------------------------------------	---

<p>Tematikai egység</p>	<p>Írás – szövegalkotás (helyesírás, fogalmazás)</p>	<p>Órakeret A: 15 B: 15</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Az egyszerű, rövid szövegek megfogalmazása, megszerkesztése,</p>	

	leírása jó helyesírással. Adatgyűjtés, jegyzet- és vázlatkészítés. A tanult műfajok jellemzői. Alapszintű önkifejezés írásban. Alapvető helyesírási szabályok felismerése, ismerete, alkalmazása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Hivatalos írásbeli műfajok jellemzőinek elsajátítása és gyakorlása. Az írás tempójának, esztétikai megjelenésének fejlesztése. Újabb műfajok, szövegalkotási eljárások megismertetése, alkalmazásának segítése. Digitális kompetencia fejlesztése: internetes hivatalos szövegtípusok formai és tartalmi jellemzői. A tömegkommunikációban való részvételhez szükséges szövegalkotási kompetenciák fejlesztése. A nyelvi tudatosság növelése, a normakövetés és normaszegés következményei. Szakmához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket írása, megfelelés a szókincsbeli és stiláris követelményeknek.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az alapvető hivatalos szövegműfajok jellemzői, szókincese, formai követelményei: pl. önéletrajz, motivációs levél, kérvény, pályázat, álláshirdetés, hivatalos levél, közösségi vagy társskereső oldalakon bemutatkozás.</p> <p>Nyomtatványok, űrlapok, kérdőívek kitöltése, online regisztráció, online jelentkezés technikai, módjai, tartalommegosztó oldalak kezelése (pl. orvosi, banki, adóügyi, vállalkozáshoz szükséges, munkavállalói, jogi stb. témában).</p> <p>A bemutatkozás/önéletrajz/szakmai önéletrajz, motivációs levél írása, nyelvi, formai, tartalmi követelmények megismerése alapján. Portfólió készítése a szabályok megismerése után.</p> <p>A helyesírás és az íráskép további javítása, részletezőbb ismeretek, finomabb szabályok, a stiláris jellemzők finomhangolása: szókincs, nyelvhasználat, udvariassági formák használata.</p> <p>Az írásjelek, a szöveg központozásának legfontosabb szabályai.</p> <p>Internetes adatmegadás szabályai – hogyan védjük magunkat. Mít árulhatunk el magunkról, ki hogyan, mikor férhet hozzá – ami az internetre felkerül, az mindig ott lesz.</p> <p>Szakmájához kapcsolódó, egyszerű szakmai szövegeket írása, a szókincsbeli és stiláris követelmények megismerése, majd ennek megfelelés. Szaknyelvi szótárak ismerete.</p> <p>Kreatív szövegalkotás, művész önkifejezés: napló, blog, szépirodalmi alkotás.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önéletrajz, motivációs levél, hivatalos levél, kérvény, hirdetés, elektronikus szöveg, portfólió, udvariassági formulák, blog, központozás, írásjel (vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel).

Tematikai egység	Anyanyelv – nyelvi viselkedés	Órakeret A: 14 B: 7
Előzetes tudás	Helyes nyelvhasználat, nyelvhelyességi szabályok. Nyelv és nyelvtan szintjei, a szintek egymásra épülése. A nyelv jeltermészete. Szótó, toldalék: képző, jel, rag; alapszófajok: ige, főnév, melléknév, számnév.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A nyelvi állandóság és a nyelvi változás megértése, belátása. Mondatok, szöveg megismerése, jellemzőinek meghatározása. A mondatfajták közlési szándékának felismertetése, alkalmazásuk a mindennapi kommunikációban. A modalitásnak megfelelő akusztikai eszközök megismerése, felismerése. Igaz – hamis fogalma a nyelvben és a valóságban. Annak belátása, hogy amikor beszélünk, cselekszünk – azaz szavainknak következményei vannak. A beszélő szándékának felismertetése a nyelvhasználatban. A nyelvi kreativitás felismertetése, annak belátása, hogy végtelen számú mondatot tudunk alkotni, azaz érdemes jól bánni a nyelvvel. A választott szakma nyelvének és szókincsének megismerése és használata.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Mondatfajták és használatuk, a modalitás, írásjelek. Mondat felépítése, szerkezete, egyszerű és összetett mondat. A legfontosabb mondatrészek szerepe és funkciója. Szókincs rétegzettsége, szaknyelv, különös tekintettel a választott szakmára. Szubkultúrák nyelve – kapcsolódása a kommunikáció kulturális kontextusához, a kulturális szignálokhoz. Nyelv állandósága és változása. Hogyan tanulunk meg beszélni? Hogyan tudunk ennyiféle mondatot mondani? Hogyan beszélünk? Nyelv és gondolkodás kapcsolata. Mi a nyelvi hiba: nyelvi szabályok és kulturális szabályok kapcsolata.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Nyelvi változás, nyelvcsalád, rétegnyelv, csoportnyelv, ifjúság nyelve, szakmák nyelve, alany, állítmány, tárgy, határozó, jelző, összetett mondat, egyszerű mondat, modalitások, nyelvi kreativitás, nyelv, beszéd, nyelvtanulás, kulturális szabályok.</p>

<p>Tematikai egység</p>	<p>Művészi kommunikáció – média</p>	<p>Órakeret A: 15 B: 7</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>A különböző művészeti ágakat felismerése, az irodalmi és a köznyelvi szövegek közötti különbségek felismerése. Önálló szóbeli megnyilatkozások, véleményalkotás különböző művekről. A kulturális kontextus jelentősége.</p>	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Az olvasás igényének és a befogadói attitűd kialakítása. Élményközpontú találkozás a műalkotásokkal: irodalom, film, zene. Ízlésfejlesztés. Művészfilm és kommerszfilm eltérő hatásának felfedezése. Fotó és fotóművészet, digitális művészeti formák megismerése.</p>	

	Kreativitás fejlesztése, a művészi önkifejezésre irányuló vágy felkeltése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A filmnyelv mint kommunikációs forma. Rajzfilmek, némafilmek eszközei, a hangosfilm. Irodalom és film kapcsolata: híres regények filmadaptációi.</p> <p>A vizuális kommunikáció eszközei, a képek jelentése és olvashatósága. A színek, formák jelentése, használata a művészetben. A vizuális és a verbális kommunikáció kapcsolata. Képversek (pl. <i>Apollinaire, Nagy László, Kassák Lajos, Petőcz András stb.</i>).</p> <p>Digitális fotózás, montázs, kollázs, fotómanipuláció. A vizuális, az auditív és a komplex információk megértése. Plakát, graffiti (régén és ma – művészet vagy környezetszennyezés): meggyőzés és manipuláció vizuális eszközei. A reklám vizuális eszközei.</p> <p>A vizuális nyelv, a filmnyelv eszközeinek megismerése, felismerése és alkalmazása (telefonon, kamerával saját film készítése).</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Vizuális nyelv, képvers, művészfilm, rajzfilm, némafilm, hangosfilm, plakát, graffiti, színek, vonalak, formák.

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 4 B: 4
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Két mérést javasolunk: egy év eleji bemeneti és egy év végi kimeneti mérést.</p> <p><i>A tanév elején:</i> olyan felmérés, amely minden részterületen (kommunikáció, írás, olvasás, fogalmazás, helyesírás, szövegértés, anyanyelvi ismeretek, művészeti kompetenciák) megállapítja a hiányosságokat, esetleg rámutat az okaira is, diagnosztizálja a problémákat, és meghatározza az egyéni fejlesztés irányait, területeit, a szükséges emberi/szakmai erőforrásokat.</p> <p><i>A tanév végén:</i> összehasonlítva a bemeneti méréssel a fejlődést nézi minden részterületen, az eredményeket és a sikertelenségeket is a tanuló korábbi teljesítményéhez méri, saját magához képest adja meg az eredményeket. Illetve jól látható, hogy ki hol tart a fejlesztés várt eredményeihez képest, illetve a képzés megfogalmazott elvárt eredményeihez képest.</p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló képes a kulturált szociális érintkezésre, eligazodik és hatékonyan vesz részt a mindennapi páros és csoportos kommunikációs helyzetekben, vitákban. Figyeli és tudja értelmezni partnerei kommunikációs szándékát, nem nyelvi jeleit. Kommunikációja során nem kortársi helyzetben kerül a szlenget és a vulgárizmust.</p>
---	--

Képes érzelmeit kifejezni, álláspontját megfelelő érvek, bizonyítékok segítségével megvédeni, ugyanakkor empatikusan képes beleélni magát mások gondolatvilágába, érzelmeibe, megérti mások cselekvésének mozgatórugóit.

Képes az önálló, néma, értő olvasásra. Képes a különböző megjelenésű és műfajú szövegek globális (átfogó) megértésére, a szöveg szó szerinti jelentésén túli üzenet értelmezésére, a szövegből információk visszakeresésére. Képes folyamatosan és értelmezően felolvasni szakmájához kapcsolódó szövegeket.

Össze tudja foglalni röviden a rövidebb szövegek tartalmát, tud önállóan jegyzetet és vázlatot készíteni. Képes saját véleményét szóban és írásban röviden megfogalmazni, állításait indokolni. Alkalmazza az írásbeli szövegalkotásban a mondatvégi, a tagmondatok, illetve mondatrészek közötti írásjeleket. A helyesírási segédkönyvek segítségével képes ellenőrizni helyesírását. Képes különböző műfajú rövid szövegek önálló írására előre megadott szempontrendszer alkalmazásával. Ismeri a lényegkiemelés legfontosabb eszközeit.

Képes néhány filmnyelvi eszköz felismerésére és alkalmazására. Ismeri a vizuális kommunikáció legfőbb eszközeit, megérti a képi üzeneteket. Felismeri a színek, formák jelentését, használatát a hétköznapi életben és a művészetben is. Felismeri és egyes elemekben használni is tudja a vizuális nyelv alapvető eszközeit. A tanuló ismeretei bővülnek a képi, hangzó és a komplex eszközöket használó kommunikáció, különösen a reklámok és a filmek terén. Felismeri a durva manipulációt.

Ismeri a tömegkommunikáció fogalmát, legjellemzőbb területeit. Képes beszámolót, kiselőadást, prezentációt készíteni és tartani különböző írott és elektronikus forrásokból, kézikönyvekből, atlaszokból/szakmunkákból, a témától függően statisztikai táblázatokból, grafikonokból, diagramokból.

Tisztában van a média alapvető kifejezőeszközeivel, az írott és az elektronikus sajtó műfajaival. Ismeri a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módjának legfőbb jellemzőit. Kialakul benne a médiatudatosság elemi szintje, kialakul a kritikus attitűd elemi szintje.

Tudatosan használja a digitális korszak eszközeit, tisztában van a világháló használatának etikai szabályaival és az internet használatának veszélyeivel.

Javult a tanuló tanulási technikája, pozitív viszonyt alakított ki a jövőbeli tanulás különböző módozataihoz. Megérti az egész életen át tartó tanulás és motiváció fontosságát. Felkészült a különböző vizsgahelyzetekre.

IDEGEN NYELV **(angol, francia)** **A és B variáció**

Az élő idegen nyelv oktatásának alapvető célja, összhangban a Közös európai referenciakerettel (KER), a tanulók idegen nyelvi kommunikatív kompetenciájának megalapozása és fejlesztése, amely szorosan összefonódik az általános kompetenciákkal; a tanuló közvetlen környezetéről szerzett ismereteivel, a gyakorlati készségekkel és jártasságokkal, valamint a motivációval. A Híd 2. programban részt vevő tanulók szórakoztató idegen nyelvi környezetben, valós élethelyzeteken alapuló, egyszerű feladatokon keresztül eljutnak a KER szerinti A1 szintre, optimális esetben megközelítik, esetleg elérik az A2 szint alsó skáláját a szóbeli interakció, a beszédértés és a beszédkézség területén.

Az idegennyelv-oktatás törekvése, hogy tevékenységközpontú tanulás segítségével a program résztvevői képesek legyenek alapszintű receptív, reprodukív/rekonstruktív, produktív, illetve interaktív nyelvi tevékenységekre. Az idegen nyelvi kommunikáció az alapkészségek együttes érvényesülését feltételezi, melyeket valamennyi tanórán integráltan szükséges fejleszteni.

A receptív készségek a mindennapi nyelvhasználatban fontos szerepet játszanak. A tanulók elindulnak a szövegértelmezési és szövegalkotási stratégiák kialakítása felé. Receptív készségeik fejlesztésével képesek lesznek egyszerű írott vagy hallott szövegből a lényegyet felfogni, kiemelni.

A sikeres kommunikáció érdekében a tanulók megismerik és elsajátítják azokat az egyszerű nyelvi eszközöket, amelyekkel képesek gondolataikat megfogalmazni, és különféle kommunikációs helyzetekben elboldogulni. Fel kell ismerniük, hogy a nyelvi érintkezést a nemnek, korosztálynak, társadalmi csoportoknak megfelelően szabályok szövik át. Ilyenek például a nyelvi udvariassági szokások, rituálék és a helyzetnek megfelelő hangnem használata. *Az alapkészségek közül a beszédértés és a beszédkézség, illetve a szóbeli interakció élvez előnyt.*

Az internet nyújtotta lehetőségek segítségével a tanulók megtapasztalhatják, hogyan tudnak autentikus nyelvi környezetben eligazodni. Komoly motivációs forrás lehet számukra annak megélése, hogy megértik az idegen nyelvű feliratokat, hirdetéseket, dalszövegeket, filmelőzeteseket, tévéműsorokat. Az önálló internetes kutatás bátorítja és elősegíti az autonóm tanulás kialakulását, és az informatikai készségeik fejlődését. A projektmunka, a kooperatív tanulási módszerek tovább fokozzák a tanulási kedvet, erősítik a szociális kompetenciákat; elsajátítják az egymástól való tanulás, és az egymásért végzett munka, valamint a csapatszellem örömeit.

Az idegen nyelv tanulása fejleszti a tanulók toleranciáját, hogy megismerjék és tiszteletben tartásuk más népek kultúráját, felismerjék saját nemzeti kultúrájuk értékeit, valamint megtanulják a kultúrák különbözőségéből adódó félreértések kezelését.

A nyelvtanulás tartalmára vonatkozóan a NAT hangsúlyozza a tantárgyközi integráció jelentőségét. Fontos, hogy a tanulók az idegen nyelv tanulása során építeni tudjanak más tantárgyak keretében szerzett ismereteikre és személyes tapasztalataikra is. Ugyanakkor az idegen nyelvvel való foglalkozás olyan ismeretekkel, tapasztalatokkal gazdagíthatja a tanulókat, amelyeket más tantárgyak keretében is hasznosítani tudnak.

A fejlesztési feladatok meghatározásakor figyelembe kell venni, hogy a Híd 2. programban a tanulók közül sokan tanulási nehézségekkel küzdenek, a kudarc gyakori iskolai élményük, kevés az önbizalmuk, csekély a tanulási motivációjuk, alacsony szintű az

olvasottságuk, fejletlen a szövegértésük, az átlagosnál gyengébb a kommunikációs képességük, kevés támogatást, biztatást kapnak a szülői háttértől.

Mindezek tükrében, az idegennyelv-oktatásnak kiemelt feladata a tanulók nyelvtanulási kedvének felkeltése és fenntartása. Segíteni kell a tanulókat abban, hogy bízzanak önmagukban, megbizonyítsák önmaguknak és környezetüknek, hogy képesek az idegen nyelv elsajátítására, és különböző élethelyzetekben történő sikeres alkalmazására. Biztosítani kell számukra a feltételeket ahhoz, hogy logikusan egymásra épülő, kis lépésekben átismételhessék, rendszerezhessék és bővíthessék korábban megszerzett nyelvtudásukat, vagy amennyiben valamilyen oknál fogva az előző évfolyamokon nem, vagy csak rövid ideig tanulták az idegen nyelvet, felzárkózhassanak társaikhoz.

A tanulók teljesítményének mérése, a mérés-értékelés célja és alapelvei

A teljesítménymérés egyrészt *visszajelzést ad* a tanárnak és a tanulóknak (igény szerint a szülőknek) a tanítási-tanulási folyamat egy adott szakaszában elért eredményekről, s ezáltal segít a továbblépésben, másrészt alapot szolgáltat a tanárnak ahhoz, hogy *az egyes tanulók teljesítményét önmagukhoz és tanuló társaikhoz viszonyítva* jegyekkel értékelje.

A mérésnek tartalmilag és formailag *összhangban* kell állnia a *tanítás tartalmával és módszereivel*. *Csak azt mérhetjük, amit megtanítottunk, és csak úgy mérhetünk, ahogy tanítottunk*. A tanulókat minden esetben *tájékoztatni* kell a *mérés céljáról/céljairól, tartalmáról/tartalmairól* és az *értékelés szempontjairól*.

A tanulók önállóságra nevelésének jegyében a teljesítménymérés során tanácsos minél több olyan mérési formát alkalmazni, amely módot ad a tanulóknak arra, hogy megtanulják *teljesítményüket önállóan mérni és értékelni*. Fontos, hogy ezen túl megismerkedjenek a mérésnek és értékelésnek azokkal a formáival, melyek *párban és csoportban* is alkalmazhatók.

A mérésnek és értékelésnek egyértelműen tükröznie kell azt a szemléletet, hogy *a tanár nem arra kíváncsi, amit a tanuló nem tud, hanem arra, amit sikeresen megtanult*. A tanulóknak lehetőséget kell kapni a *felkészülésre*, s ha indokolt, a *javításra* is.

A mérés

- Három területen (beszédkészség, olvasott szöveg értése és az íráskészség) végezzük, a hangsúly a beszédkészségen és az olvasott szöveg megértésén legyen.
- A nyelvi jelentésre és ne a nyelvi formára koncentráljunk.
- Az olvasott szöveg értését mérő feladatokban a szövegek lényegét kelljen megérteni a szövegösszefüggésre támaszkodva, vagy konkrét információt kelljen kikeresni a szövegből.
- A feladatok fokozatosan nehezedő itemeket tartalmazzanak a minimumszinttől az alapszint felé vezető skálán.
- A szövegek a célcsoportok számára érdekesek, motiválók legyenek, olyan témakörökhöz kapcsolódjanak, melyek az elvégzett tananyagban megtalálhatók.
- A feladatokhoz idegen nyelven egyszerűen megfogalmazott, közérthető utasításokat adjunk.
- A feladatok mindegyike példával kezdődjön.
- Lényeges a párosításon alapuló feladatoknál, hogy a szükségesnél mindig több lehetőség közül kelljen az odaillőt kiválasztani.
- A feladatlap a következő feladattípusokból állhat: reklámok, dalszövegek párosítása hiányzó mondatrészsel, felirat párosítása hellyel, címek párosítása szöveggel (pl. tévéműsor, mozifilmek), interjúkérdések párosítása válaszokkal, hiányos szöveg kiegészítése megadott szavakkal.

- A szóbeli mérést tanulópárokban, kiscsoportban is elvégezhetjük: a) párbeszéd: interakció az átvett témakörök alapján, b) egy téma önálló bemutatása 10-15 egyszerű mondattal.

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 144 óra, B: 108 óra

Heti óraszám: A: 4 óra/hét, B:3 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Részvétel az órai tevékenységekben, nonverbális elemekkel (testbeszéd, hangleytéssel, vizuális eszközökkel) támogatott célnyelvi óravezetés követése, az egyszerű tanári utasítások és kérdések megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Nonverbális elemmel támogatott célnyelvi óravezetés követése; az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó rövid, egyszerű tanári utasítások megértése; a tanulóhoz közel álló, ismert témákról szóló rövid kérdések és néhány rövid mondatból álló szövegek megértése; a mindennapi témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben az ismerős szavak, fordulatok felismerése, ezekből következtetés a szövegek témájára; a megértést segítő feladatokra támaszkodva a lényeg és néhány konkrét információ kiszűrése ismert témájú rövid, egyszerű szövegekből; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> - A tanuló megérti a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. - Képes önmagára, családjára és közvetlen környezetére vonatkozó ismerős szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni, ha lassan és érthetően mondják azokat. - Képes megérteni ismerős kifejezéseket és egyszerű mondatokat, melyek a mindennapi élet konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá, és a legfontosabb információkat többször elismétlik. - Képes ismerős témakörökön belül lassan és érthetően elmondott rövid szövegek lényegét megérteni, ha sok bennük az internacionalizmus, és van ideje feldolgozni a hallottakat. - Képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, ha lassan és érthetően beszélnek hozzá. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, animációs filmek, egyéb hangzó anyagok, tanárral, tanuló társakkal folytatott rövid párbeszéd, tanári beszéd.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Az iskoláztatás során szerzett tapasztalatok, ismeretek, készségek, személyes és szociális kompetenciák, részvétel interakciót igénylő tevékenységekben, egyszerű nyelvi eszközök alkalmazásával.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A beszédszándék kifejezése egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel és nonverbális elemekkel; egyszerű kérdések megfogalmazása ismert témákról, illetve válaszadás egyszerű nyelvi eszközökkel; rövid beszélgetés folytatása ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; rövid beszélgetés folytatása a társakkal a tanult témákról; rövid, egyszerű szövegek közös előadása; az ismert szöveg célnyelvi normákhoz közelítő kiejtése, helyes intonációval és megfelelő beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes egyszerű módon kommunikálni, ha partnere lassan és érthetően beszél, mondanivalóját szükség esetén többször, többféleképpen elismételi, és segítséget nyújt a válaszadásban. – Tud egyszerű beszélgetést kezdeményezni a köszönés, a búcsúzkodás és az alapvető udvariassági formák legegyszerűbb változatainak megértésével és alkalmazásával. – Meg tud oldani néhány egyszerű, jól begyakorolt kifejezéssel és mondattal olyan ismerős helyzeteket, melyek mindennapi, konkrét szükségleteihez kapcsolódnak. – Képes megválaszolni jól ismert helyzetekben egyszerű szavak, kifejezések és nyelvtani szerkezetek segítségével a közvetlenül hozzá intézett kérdéseket, és képes arra, hogy ő maga is feltegyen egyszerű kérdéseket. – Tud rövid beszélgetésben előre begyakorolt fordulatok segítségével kommunikálni, még ha gyakran meg is akad, és keresi a szavakat. – Képes értelmezni beszédpartnere mondanivalóját a mondathangsúly alapján kijelentésként, kérdésként vagy felszólításként. – A beszédében a mondathangsúlyt úgy alkalmazza, hogy mondanivalójában többnyire világosan elkülönüljön a kijelentés, a kérdés és a felszólítás. – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, illusztrált történetek, mozgással kísért rövid cselekvéssorok, kérdések, rövid párbeszéd, dramatizált jelenetek, néhány mondatos leírások, egyszerű felszólítások, kérések, információszerzésre irányuló hiányos szövegek, vagy eltérő információkat tartalmazó szövegek alapján.

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Néhány összefüggő mondat elmondása önmagáról és a tanult témákról.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez)	Rövid, egyszerű szövegek elmondása, illetve párbeszéd előadása társaival közösen, tanári segítséggel;

kapcsolható fejlesztési feladatok	egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazott, összefüggő leírás adása saját magáról és a környezetében előforduló tárgyokról, élőlényekről, eseményekről; néhány egyszerű nyelvtani szerkezet és mondatfajta használata; a szavak, szócsoporthoz, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása kötőszavakkal; munkájának bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel; ismert szöveg elmondása a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel, intonációval és beszédtempóban.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes arra, hogy konkrét, ismerős helyzetekben egyszerű szavakkal, hétköznapi szófordulatokkal és egyszerű nyelvtani szerkezetekkel alapvető információkat adjon önmagáról és közvetlen környezetéről. – Képes ismerős, hétköznapi helyzetekben röviden és jól begyakorolt fordulatok segítségével közléseket megfogalmazni úgy, hogy beszéd közben időnként esetleg hosszabb szüneteket tart, szavak után kutat az emlékezetében, küzd a nehéz szavak kiejtésével, és mondandóját olykor újrafogalmazza. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoporthoz egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. – Képes az ábécé hangjait és egy adott mennyiségű szót és kifejezést úgy kiejteni, hogy beszédét nagyobb erőfeszítés nélkül meg lehet érteni. – Közléseiben nagyjából megfelelően alkalmazza a szó- és mondathangsúlyt. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének megfelelő dalok, versek, rövid történetek, cselekvéssorok, leírások (pl. tanulói munka bemutatása), rövid szerepek, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Olvasást igénylő nyelvi tevékenységek, ismert szavak, rövid szövegek elolvasása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Rövid, hétköznapi szövegekben ismerős nevek, szavak és egyszerű fordulatok felismerése.</p> <p>Írott szöveggel kapcsolatos tevékenységek végzése (pl. leírás alapján illusztráció készítése, képek sorba rendezése, szövegrészlettel való párosítása).</p> <p>Egyszerű, különböző műfajú szövegek (pl. versek, történetek, viccek) közös olvasása, lényegük megértése, a szövegek feladatokon keresztül történő feldolgozása.</p> <p>Egyszerű, informatív szövegből (pl. brosúrából, menürendből, utcai táblákról, feliratokról) tárgyyszerű adatok szerzése.</p> <p>Rövid, egyszerű, írott instrukciók követése képek segítségével (pl. játék összerakása, útbaigazítás).</p> <p>Egyszerűsített nyelvezetű irodalmi alkotások olvasása (pl. versek, dalszövegek, novellák).</p>

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – Képes egyszerű és jól strukturált szövegekben, melyek a mindennapok konkrét szükségleteivel kapcsolatosak, egyes szavakat és nagyon egyszerű mondatokat megérteni. – Képes arra, hogy a sok internacionalizmust tartalmazó és/vagy képekkel illusztrált információközlő szövegek témáját azonosítsa, és a lényegi információkat megértse. – Ismerős kontextusban képes megérteni neveket, számokat, árakat és időpontokat, valamint egyes szavakat és nagyon egyszerű kifejezéseket. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Történetek, hirdetések, plakátok, egyszerű katalógusok, egyszerű üzenetek, útleírások, képeslapok, feliratok, nyomtatványok hagyományos és online formában.</p>

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	<p>Írást igénylő játékos, könnyű nyelvi tevékenységek, s ezek során rövid szavak, mondatok másolása.</p>
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; megadott mintát követve különböző műfajú és életkorának megfelelő témájú rövid szövegek alkotása; írásbeli válaszadás személyes adatokra vonatkozó egyszerű kérdésekre; a közösen feldolgozott olvasott szöveghez kapcsolódó írásbeli feladatok elvégzése; részvétel írásbeli nyelvi játékokban; a meglévő szókinccs, tudás képes kreatív alkalmazása az őt érdeklő témájú, egyszerű szövegek írásához.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes a személyére és az egészen mindennapi, ismerős dolgokra vonatkozó adatokat röviden és egyszerűen írásban megfogalmazni. – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. – Képes számára ismerős szavakat és gyakran használt fordulatokat leírni. – Képes arra, hogy szavakat és szócsoportokat egyszerű kötőszavakkal, mint pl. „és”, „vagy”, „mert” összekössön. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.</p>

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? Egyéni fejlesztési terv kidolgozása. Nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. Az anyanyelv ápolásának, az idegen nyelv tudásának fontossága más népek és kultúrák megismerésében.</p>	10/10
<p>2. Én és a családom Magam és a családtagjaim bemutatása, családi események, ünnepek, közös programok. A kiegyensúlyozott életvitel fontossága, napirendem, feladataim a családban.</p>	13/9
<p>3. Az otthonom Lakóhelyem, otthonom lakóhelyiségei, bútorai, berendezési tárgyai, használati eszközei. A modern technika vívmányai az otthon falai között.</p>	12/9
<p>4. Barátaim A családi és baráti közösség fontossága, az érintkezés (kommunikáció) alapvető normái. Külső és belső tulajdonságok bemutatása, közös időtöltés a barátokkal.</p>	12/9
<p>5. Ruhatáram télen-nyáron Az évszakok jellemzői, szépségei. Az öltözködés módjai évszakra és alkalomra megfelelően. Divat és egészségmegőrzés. Kedvenc ruhadarabjaim.</p>	12/9
<p>6. Terülj, terülj asztalkám! A tudatos bevásárlás a takarékoság jegyében. Egészséges élelmiszerek, egészséges táplálkozás. Örömmel végzett sütés, főzés a hétköznapokon és ünnepnapokon. Kedvenc ételeim, italaim.</p>	12/9
<p>7. Ép testben, ép lélek A személyes higiénia és a tiszta környezet fontossága a mindennapokban. A rendszeres testmozgás fontossága és módjai, sportolási lehetőségek. Kedvenc sportom, sportversenyek élőben és a médián keresztül.</p>	12/9
<p>8. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek, az aktív és passzív szórakozás egyensúlyának megteremtése. Kedvenc időtöltésem, mozi, színház, koncert, internet, interaktív játékok.</p>	13/9
<p>9. Lesz szakmám! A különböző szakmák megnevezése, leírása, gyakorlásához szükséges személyes ismeretek, és képességek ismerete. Keresett szakmák, az elvárásoknak való megfelelés. Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása.</p>	20/14
<p>10. Végre itt a nyár!</p>	10/6

A tájékozódás és információgyűjtés módjai. Vakáció a családdal, a barátokkal. Az utazás megszervezése, szálláskeresés, programok. Legkedveltebb úti célok.	
A tanuló előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	14/11

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló megérti a célnyelvi óravezetést, az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid megnyilatkozásokat, szövegeket. Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.</p> <p>Felkészülés után elmond rövid szövegeket.</p> <p>Közös feldolgozás után megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét, tartalmát.</p> <p>Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve önálló írott szövegeket alkot.</p>
---	--

Második évfolyam

A Híd 2. második évfolyamán tanuló diákok a Közös európai referenciakeret (KER) megfogalmazásában „minimumszintű” nyelvismerettel lépnek be a további nyelvtanulási folyamatba. A második évfolyamon az A1 szint megerősítése, az alapfokú nyelvtudás megszerzése, optimális esetben az A2 szint megközelítése vagy alsó skálájának az elérése a cél. A nyelvi készségek fejlesztése továbbra is komplex módon történik, úgy, ahogy azok a valós kommunikációs helyzetekben természetes módon összekapcsolódnak, és az idegen nyelvi alapkészségek közül a beszédképesség, a beszédértés van előtérben.

Összes óraszám: A: 105 óra, B: 70 óra

Heti óraszám: A: 3 óra/hét, B: 2 óra/hét

Fejlesztési egység	Beszédértés
Előzetes tudás	Célnyelvi óravezetés megértése, egyszerű, rövid, hangzó szövegekhez kapcsolódó feladatok megoldása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az osztálytermi tevékenységekhez kapcsolódó tanári utasítások megértése;</p> <p>az ismert témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdések és kijelentések megértése;</p> <p>a tanult témakörökben elhangzó szövegekben a tanult szavak, szó- és beszédfordulatok felismerése, és ezekből következtetés a szövegek témájára, tartalmára;</p> <p>az ismert témakörökben elhangzó szövegekben a beszélők gondolatmenetének követése;</p>

	a lényeg és néhány alapvető információ kiszűrése az ismert témakörökben elhangzó szövegekből, részben önállóan, részben a megértést segítő, változatos feladatokra támaszkodva; néhány, a megértést segítő alapvető stratégia egyre önállóbb alkalmazása.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes folyamatosan követni a gazdagodó nyelvi eszközökkel megfogalmazott célnyelvi óravezetést (osztálytermi rutincselekvések, a közös munka megszervezése, eszközhasználat). – Megérti az ismert témákhoz kapcsolódó rövid kéréseket és megállapításokat. – Aktívan követi a rövid, egyszerű autentikus szövegeket. – Felismeri a tanult nyelvi elemeket. – Ki tudja szűrni a szöveg lényegét vagy néhány konkrét információt. – Követi a beszélők gondolatmenetét ismert témakörökben elhangzó rövid, egyszerű szövegekben. – Megérti a célnyelvi normának megfelelő vagy ahhoz közelítő kiejtéssel, a tanuló nyelvi szintjéhez igazított tempóban beszélőket, ha szükség esetén szüneteket tartva és a lényegi információkat megismételve beszélnek.
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	A célcsoport érdeklődési körének dalok, versek, képekkel illusztrált történetek, kisfilmek, a célnyelvi kultúrát bemutató multimédiás anyagok, egyéb hangzó anyagok; tanárral, tanuló társakkal, tanári beszéd, interaktív feladatok.

Fejlesztési egység	Szóbeli interakció
Előzetes tudás	Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal folytatott kommunikáció.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Közvetlen információcserét igénylő feladatokban kommunikáció ismert témákról, egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal; kérdésfeltevés kiszámítható, mindennapi helyzetekben, válaszadás a hozzá intézett kérdésekre, illetve rövid párbeszéd folytatása; az első lépések megtétele a célnyelv spontán módon történő használata útján; törekvés a célnyelvi normához közelítő kiejtésre, intonációra és beszédtempóra.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
	<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes tudatosan megválasztott nonverbális elemekkel támogatott mondanivaló kifejezésére, egyre bővülő szókinccsel, begyakorolt beszédfordulatokkal, egyszerű nyelvi eszközökkel. – Tud egyszerű, tényszerű információt kérni és továbbadni. – Egyszerű nyelvi eszközökkel ki tudja fejezni érzéseit, véleményét és gondolatait, illetve rá tud kérdezni ezekre.

<ul style="list-style-type: none"> – Ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez vagy osztálytermi szituációkhoz kapcsolódó, egyszerű nyelvi eszközökkel tud kérdezni, felszólításokat megfogalmazni, illetve azokra reagálni. – Képes részt venni ismert témákhoz, mindennapi helyzetekhez kapcsolódó rövid párbeszédben, beszélgetésben. – Meg tudja kérni beszélgetőpartnerét, hogy ismétlje meg mondandóját vagy magyarázza meg azt. – Kiejtése legalább annyira érthető, hogy beszélgetőpartnere többnyire követni tudja, amit mond. – Szükség esetén a saját mondanivalóját át tudja fogalmazni, le tudja egyszerűsíteni, a kommunikáció fenntartása érdekében. 	
<p>A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások</p>	<p>Rövid párbeszédok, egyszerű társalgás, szerepjátékok, dramatizált jelenetek, kérdések, felszólítások, kérések, információ hiányán, illetve különbözőségein, véleménykülönbségen alapuló szövegek, spontán megnyilvánulások.</p>

Fejlesztési egység	Összefüggő beszéd
Előzetes tudás	Felkészülés után rövid szövegek elmondása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Rövid, de egyre bővülő szókincs, egyszerű beszédfordulatok alkalmazásával, összefüggő beszéd saját magáról és közvetlen környezetéről;</p> <p>munkája bemutatása egyszerű nyelvi eszközökkel;</p> <p>rövid, egyszerű történetek mesélése;</p> <p>egyszerű állítások, összehasonlítás, magyarázat, indoklás megfogalmazása;</p> <p>egyszerű nyelvtani szerkezetek és mondatfajták használata;</p> <p>a szavak, szócsoporthoz, egyszerű cselekvések, történések összekapcsolása lineáris kötőszavakkal, és az ok-okozati összefüggések kifejezése;</p> <p>a megértést segítő legfontosabb stratégiák alkalmazása;</p> <p>a célnyelvi normához közelítő kiejtés, intonáció és beszédtempó alkalmazása.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló felkészülés után egyszerű nyelvi elemeket használva beszélni tud ismert témákról, mesélni tud élményeiről, vagy össze tud foglalni egy-egy rövid történetet, egyszerű nyelvi szerkezetekkel el tud játszani előre megírt szerepeket. – Minta alapján képes összefüggő szöveget alkotni; szavak, szócsoporthoz, cselekvéssorok összekapcsolásával, egyszerű kötőszavakkal (pl. és, de, azután), illetve magyarázatok, indoklások, ok-okozati kapcsolatokat ki tud fejezni kötőszavakkal (pl. mert, ezért, tehát). – Képes önálló vagy csoportban létrehozott alkotás rövid bemutatására és értékelésére (pl. közös plakát készítése, kiállítása, szóbeli bemutatása és értékelése). – Tanári példa vagy autentikus hangzóanyag meghallgatás után a célnyelvi normához közelítő kiejtéssel el tudja ismételni a szöveget. 	

A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Rövid történetek, élménybeszámolók, szerepek, leírások (pl. képleírás, tanulói munka bemutatása), előadás, prezentáció, témakifejtés.
--	---

Fejlesztési egység	Olvasott szöveg értése
Előzetes tudás	Közös feldolgozást követően egyszerű olvasott szövegek lényegének, tartalmának megértése.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az ismerős témákról szóló rövid szövegek megértése; az alapvető információk megtalálása az egyszerű, hétköznapi szövegekben; autentikus szövegek lényegének megértése, a szövegekből az alapvető információk kiszűrése; az olvasott szövegekre vonatkozó feladatok elvégzése; a készsége kreatív használata az olvasott szövegek megértéséhez, értelmezéséhez; tájékozottság növelése a célnyelvi kultúráról; az érdeklődés fokozása a célnyelvi kultúrába tartozó irodalmi, művészeti alkotások iránt.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló megérti a rövid, egyszerű nyelvi eszközökkel, bővülő szókinccsel megfogalmazott szövegeket (pl. leírás, történet, párbeszéd a tanulóhoz közel álló témákról). – Megtalálja a lényeges információkat egyszerű szövegekben (pl. hirdetésben, prospektusban, étlapon és menetrendben, rövid újságcikkben, programfüzetben). – Megért egyszerű üzeneteket, leveleket, elektronikus üzeneteket, SMS-eket, bejegyzéseket. – Képes megérteni és követni egyszerű használati utasításokat, instrukciókat. – Képes az információszerzésre hagyományos és elektronikus forrásokból. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Ismeretterjesztő szövegek, egyszerűsített irodalmi szövegek, rövid történetek, versek, dalszövegek, cikkek a korosztálynak szóló újságokból és holnapokról, útleírások, hirdetések, plakátok, hagyományos és elektronikus nyomtatványok, internetes fórumok hozzászólásai, képregények, egyszerű üzenetek, képeslapok, feliratok, étlap, menetrend, egyszerű biztonsági előírások, magánlevelek.

Fejlesztési egység	Íráskészség
Előzetes tudás	Ismert témáról rövid, egyszerű mondatok írása; mintát követve különböző műfajú és a célcsoport érdeklődésének megfelelő témájú szövegek alkotása.
A tantárgyhoz (műveltségterülethez)	Összefüggő mondatok írása a közvetlen környezettel kapcsolatos témákról;

kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>az írás kommunikációs eszközként történő használata egyszerű interakciókban;</p> <p>gondolatok kifejezése egyszerű kötőszavakkal összekapcsolt mondatokban;</p> <p>a nyelvismeret kreatívan alkalmazása egyszerű szövegek írására az őt érdeklő, ismert témákról;</p> <p>az alapvető írásbeli műfajok sajátos szerkezeti és stílusjegyeinek felismerése és követése.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<ul style="list-style-type: none"> – A tanuló képes szavak és rövid szövegek diktálás utáni leírásra. – Képes egyszerű szerkezetű, összefüggő mondatokat alkotni a közvetlen környezetével kapcsolatos témákról, különböző szövegtípusok létrehozni (pl. leírás, élménybeszámoló, párbeszéd). – Kommunikációs céllal egyszerű szövegeket tud alkotni (pl. levél, üzenet, blogbejegyzés, fórumbejegyzés). – Sikeresen követ egyszerű írásos mintákat, aktuális, konkrét és személyes tartalmakkal meg tudja tölteni. – Gondolatait össze tudja kapcsolni egyszerű kötőszavakkal (pl. és, vagy, mert, de, ezért, azután). – Tisztában van a gyakori írásbeli műfajok legalapvetőbb szerkezeti és stílusjegyeivel, és követi azokat saját írásmű létrehozása során (pl. megszólítás levélben, e-mailben, záró formula). – Képes szótár segítségével mindennapi, ismerős témákhoz kapcsolódó feljegyzéseket készíteni. 	
A fenti tevékenységekhez használható szövegfajták, szövegforrások	Leírás, felirat, utasítás, képeslap, üdvözlőkártya, meghívó, üzenet, SMS, e-mail, levél, adatlap, bejegyzés, dalszöveg.

Témakörök

Az ajánlott témakörök egyes elemei a második évfolyamon újra megjelennek, lehetőséget adva arra, hogy a korábban megszerzett ismeretek újabb nézőpontból kerüljenek feldolgozásra, és azok így bővüljenek, mélyüljenek. A kerettanterv a második évre új témaköröket is javasol, ezek a táblázatban félkövér formában szerepelnek.

Ajánlott témakörök	Óraszám A/B
<p>1. Hogyan tanuljunk idegen nyelveket? Mit tudok már? További egyéni fejlesztési célok megfogalmazása. További nyelvtanulási stratégiák megismerése, kipróbálása, az előzetes ismeretek előhívása. A különböző népekkel és kultúrákkal való együttélés fontossága az idegen nyelvek ismerete által.</p>	4/3
<p>2. Családom</p>	6/4

<p>Családtagok bemutatása, azok külső és belső tulajdonságainak leírása. Családi események, közös programok és ünnepek. Napirendem. A háztartásban végzett munkák és munkaeszközök. A munkamegosztás és takarékoság a családban. A szülői és gyermeki felelősség. A különböző generációk tisztelete, az egymástól való tanulás módjai, lehetőségei</p>	
<p>3. Otthonom, tágabb környezetem, ahol élek Városok, települések, falvak. Épületek, utcák. Tájékozódás, útbaigazítás. Látnivalók, nevezetességek a lakóhelyemen. A fenntartható fejlődés jelentősége, a globális problémák és a lokális cselekvések, valamint az egyéni életvitel közötti összefüggések.</p>	9/6
<p>4. Iskolám és osztálytermünk/ osztályom Osztályom, tanárain, tantárgyaim, osztálytársaim. A tanóráink és a tanórán kívüli közös programjaink.</p>	9/6
<p>5. Vásárolok Vásárlási szokásaim, üzletek, bevásárlóközpontok, piac. Hazai és külföldi termékek. Az online vásárlás előnyei és veszélyei.</p>	9/6
<p>6. Ruhatáram télen-nyáron Az évszaknak megfelelő öltözködés jelentősége. A divat és egészség kapcsolata. A márkás áruk és a minőség viszonya.</p>	4/2
<p>7. A természet és én. A természeti jelenségek egyszerű leírása. A technikai fejlődés és a környezeti hatásai. Környezetvédelem a hétköznapokban. Kedvenc állataim. Hazánk és más országok, más kontinensek élővilága. Felelős állattartás.</p>	9/6
<p>8. Terülj, terülj asztalkám! Napi étkezések. Kedvenc ételeim, italaim. Egészséges táplálkozás. Receptek, főzés, sütés. Nemzeti és célnyelvi országok ételkülönlegességei.</p>	8/5
<p>9. Ép testben ép lélek! Betegség, orvosnál. Sportok, sportfelszerelések. Kedvenc sportom. Sportversenyek.</p>	9/6
<p>10. Szabadidőmben Szabadidős tevékenységek: mozi, színház, koncert. Kedvenc időtöltésem. Internet, interaktív játékok. A tanulást, művelődést és szórakozást segítő médiumok közötti tudatos választás.</p>	6/3
<p>11. Lesz szakmám!</p>	10/7

Foglalkozások megnevezése, egyszerű leírása. Önéletrajz, motivációs levél készítése. Felkészülés az állásinterjúra, egyéni képességek, készségek összegyűjtése, célkitűzések megfogalmazása.	
12. Végre itt a nyár! Vakáció, utazás. Közlekedési eszközök, szálláshelyek, híres városok és nevezetességeik. Megfontolt lépések, felelősségvállalás magamért és társaimért, segítségnyújtás a bajbajutottaknak. A segítségnyújtás módjai.	10/5
A tanulók előzetes tudásának mérése	2/2
A tanulók kimeneti tudásának mérése	2/2
Szabad sáv	7/6

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló egyszerű hangzó szövegekből kiszűri a lényegét és néhány konkrét információt.</p> <p>Válaszol a hozzá intézett kérdésekre, sikeresen vesz részt rövid beszélgetésekben.</p> <p>Egyre bővülő szókinccsel, egyszerű nyelvi eszközökkel megfogalmazva történetet mesél el, valamint leírást ad saját magáról és közvetlen környezetéről.</p> <p>Megért ismerős témákról írt rövid szövegeket, különböző típusú, egyszerű írott szövegekben megtalálja a fontos információkat.</p> <p>Összefüggő mondatokat, rövid szöveget ír hétköznapi, őt érintő témákról.</p>
---	--

MATEMATIKA

A és B variáció

A Híd 2. programban olyan fiatalok vesznek részt, akik legalább elégséges érdemjegyet kaptak matematikából a hatodik évfolyam végén. Ezzel együtt az adatok azt mutatják, hogy túlnyomó többségük tudása alaphiányos. Továbbá jelentős részüknél a matematikatanulás és a tárgyban való teljesítés a korai kudarcos területeik közé tartozik.

A program célja – a Híd 2. A és B verziójában – az, hogy a hiányosságok egyéni feltérképezése után, a diákok figyelmét e tárgy elsajátíthatósága, érdekessége, mindennapi hasznossága és sokrétűsége felé irányítva, pozitív attitűd alakuljon ki a matematika iránt. Ezáltal segítve a diákot mind az eredményes záróvizsga letételéhez, mind esetleges további középiskolai tanulásához.

A program a pozitív attitűd kialakításával együtt az egyén fejlődése szempontjából jelentős rész célokat is megfogalmaz. Többek között:

- értő, elemző olvasás képességének fejlesztése,
- a következtetésre épülő problémamegoldó gondolkodás kialakítása és fejlesztése a konkrét helyzetekhez, tevékenységekhez kötött állapotból kiindulva,
- a logikus és elemző gondolkodás iránti igény kialakítása, majd ennek fejlesztése,
- a kötött és változtatható szabályszerűségek felismerésének képességének kialakítása,
- alternatív megoldási módok keresése iránti igény kialakítása,
- a becslés, a valószínűsítés és az egzakt eredményre vezető eljárás megkülönböztetésének és ezek világban betöltött szerepének tudatosítása,
- a verbális és grafikus kifejezőkészség fejlesztése,
- az önellenőrzés igényének kialakítása és folyamatának modellezése.

E célok elérésére a tantárgy feladata, a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többoldalú vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat szempontjainak figyelembevételével. A felvetendő matematikai problémák megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben megjelenő kérdésekre alapozzuk. A valóság és a matematika elemi kapcsolatainak szemléltetésén és alkalmazásán keresztül motiváljuk a tanulókat, a hétköznapi életvitelhez kapcsolódó kérdések matematikai megválaszolhatóságával, megválaszolásával.

A tárgyat négy témakörben tárgyaljuk, amelyek részben áthatják egymást. Ezek: *Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség; Számítás, algebra; Geometria; Sorozatok, függvények, helymeghatározás.* A *Gondolkodási módszerek, matematikai logika* elemeit nem csak közvetlenül, hanem a többi témakörben is alkalmazzuk – ezért szerepel a + jel az órakeretnél.

Mivel a tanulók az egyes témaköröket illetően jelentősen különböző felkészültségűek lehetnek, ezért lehetséges, hogy a témakörök rövidebben-hosszabban tekinthetők át. A szabadon felhasználható időkeret ezt segíti. A program csoportmérete támogatja a kerettanterv egyéni fejlesztési terv szerinti megvalósítását.

A kerettanterv ezért az év elején és év végén a tudás felmérését irányozza elő. Megvalósítása az első évfolyam kezdetén játékos formában javasolt.

Első évfolyam

Heti óraszám: A: 4 óra/hét, B: 3 óra/hét (36 hét).

Összes óraszám: A: 144 óra, ebből 14 szabadon felhasználható; B: 108 óra, ebből 11 szabadon felhasználható.

Tematikai egység	A tanulók matematikai ismeretének és képességeinek felmérése	Órakeret A: 2 B: 2
Előzetes tudás	Ez mérendő.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A matematikával kapcsolatos gátlások oldása, megszüntetése. Az aha-élmény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	.	

Tematikai egység	Számтан, algebra	Órakeret A: 64 B:50
Előzetes tudás	Elemi számfogalom a természetes számok körében, a négy alpművelet fogalmi ismerete. Az egyenlőség, egyenlőtlenség fogalmának ismerete, ismeretlen, behelyettesítés fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás képességének kialakítása. A számfogalom megerősítése az egész számok körében. A művelet fogalmának mélyítése. Számolási készség fejlesztése (fejben, írásban). Azonos tulajdonságú dolgok csoportosítása, a csoportok egymáshoz való viszonyának megkülönböztetése. Sorba rendezés képessége. Szöveg értelmezése. Egyenlőségek és egyenlőtlenségek felismerése. Arányosság felismerése. Kommunikáció fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Természetes számok ezres számkörben. Helyi érték. Hallott számok leírása, látott számok kiolvasása. Egész számok helye és viszonya a számegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások. Összeadás, kivonás szóban (fejben) és írásban. Szorzás, osztás az egész számok körében. Eredmények becslése. Betűket tartalmazó kifejezések megjelenítése, értelmezése. Konkrét mérésekhez kapcsolódó számítások végzése.		

<p>Osztókeresés, 2-vel, 5-tel, 10-zel, 100-zal, 1000-rel való oszthatóság kimondása egyszerű esetekben.</p> <p>Egyenes arányosság alkalmazása.</p> <p>Szöveges feladatok értelmezése, adatok, kérdések, feltételek szétválasztása.</p> <p>Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek megoldása behelyettesítéssel, lebontogatással – következtetéssel.</p> <p>Számológép használata az alpműveletek elvégzéséhez.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tíz-es számrendszer, helyi érték, összeadás, összeg, kivonás, különbség, szorzás, szorzat, többszörös, osztó, hányados, maradék, becslés, ellenőrzés. Negatív szám, előjel, arány, egyenlő, kisebb, nagyobb, egyenlet, ismeretlen, feltétel, ellenőrzés, behelyettesítés.

Tematikai egység	Geometria	Órakeret A:36 B:24
Előzetes tudás	Sík, tér elemi kognitív észlelése, egyenes, szög, test fogalmának ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Sík- és térszemlélet kialakítása, fejlesztése. Hosszúság, terület, térfogat fogalmának fejlesztése, mértéke becslésének és kiszámításának fejlesztése. Mértékegységek tudatosítása. Geometriai arányok használata a mindennapokban. A pontosság igényének kialakítása, fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Adott tulajdonságú pontok megtalálása, pontthalmazok jellemzése – közelebb, távolabb, kisebb, nagyobb fogalmának biztos használata.</p> <p>Hasonlóság felismerése síkon.</p> <p>Szögek osztályozása, szerkesztése, szögmérő, vonalzó használata.</p> <p>Háromszögek osztályozása szögeik szerint, oldalaiik szerint, háromszögszerkesztés.</p> <p>Speciális négyszögek – négyzet, téglalap, trapéz jellemzése, csoportosításuk.</p> <p>Speciális testek – kocka, téglalap, gömb, hasáb, henger jellemzése.</p> <p>Szimmetriák felismerése, egyszerű alkalmazása.</p> <p>A kerület, terület, felszín elemi ismerete.</p> <p>Hosszúság és terület mérésének gyakorlati megvalósítása.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, pont, egyenes, szakasz, távolság, szög, hosszúság, kerület, terület, térfogat, (ezek mértékegységei) kör, gömb, sugár, átmérő, hasonlóság, arány, háromszögek (legalább 3 féle azonosítása), négyzet, téglalap, szimmetria, párhuzamos, merőleges.	

Tematikai egység	Sorozatok, függvények, helymeghatározás	Órakeret A: 12 B: 10
Előzetes tudás	Szám, sík, száme egyenes, hely, arányosság.	

A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Szabályfelismerés, -alkalmazás. Koordináta-rendszer használata. A függvény fogalmának indirekt kialakítása. Adatrendszerezési képesség kialakítása és fejlesztése.
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Számsorozatok szabályának ismeretében a sorozat folytatása. Számsorozat tulajdonságainak felismerése – növekvő, csökkenő, korlátos. Tájékozódás a számegyenesen. Derékszögű sík-koordinátarendszerben való tájékozódás számpár és pont, pont és számpár viszonya. Egyenes arányosság pontpárainak ábrázolása, táblázatba rendezése.. GPS-koordináták értelmezése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Koordináta, koordináta-rendszer, sorozat, táblázat, grafikon.

Tematikai egység	Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség	Órakeret A:14+ B: 10+
Előzetes tudás	Igaz, hamis állítás, biztos esemény, lehetetlen esemény tapasztalati ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tájékozódás fejlesztése a világ mennyiségi viszonyaiban, a térben és az időben. Megismeréshez szükséges képességek fejlesztése (tapasztalat, képzelet, emlékezés, gondolkodás, rendszerezés, ismerethordozók használata). A valószínűségi gondolkodás fejlesztése, kombinatorikus gondolkodás megalapozása. becslés képességének kialakítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A nyelv logikai elemeinek <i>felismerése</i> a matematikában (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, műveletek: és, vagy, ha-akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem). Problémamegoldási módszerek gyakorlása (próbálgatás; következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe).</p> <p>Valószínűségi játékok tapasztalatainak gyűjtése, rögzítése és szabályalkotás. Sorba rendezés összes lehetőségének előállítása. Egyszerű grafikonok olvasása. Gyakoriság felismerése. Nyerési esély becslése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állítás, következtetés, ok, következmény, igaz, hamis, biztos esemény, lehetetlen esemény, „lehetséges-de nem biztos”, sorba rendezés.	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
------------------	-----------------------------------	----------------------------------

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes felfogni és értelmezni a matematikával kapcsolatos kapott szóbeli vagy írásbeli utasításokat a kerettanterv követelményrendszerén belül, – képes diktálás után leírni, írott formából kiolvasni természetes számokat, – képes egész számokat nagyság szerint sorba rakni, számegyenesen ábrázolni, helyesen használja az összehasonlításhoz szükséges fogalmakat, – képes szóban és írásban a négy alapműveletet biztonsággal elvégezni az egész számok halmazán, ezres körben és számológéppel azon túl is, – képes elolvasni, értelmezni, lejegyezni egyszerű matematikai tartalmú szöveget a kerettanterv követelményrendszerén belül, – képes az alapművelet eredményét nagyságrenden belül megbecsülni, a becslést ellenőrizni, – képes egyszerű – legfeljebb kétlépéses – egy ismeretlen elsőfokú egyenlet és egyenlőtlenség megoldására valamely módszerrel, valamint a megoldás ellenőrzését elvégezni behelyettesítéssel figyelmeztetés nélkül, – képes az egyenes arányosság felismerésére, – ismeri az alapvető síkidomokat (háromszög, négyzet, téglalap, kör) és testeket (kocka, téglatest, gömb), saját szavaival vagy főbb jellemzőikkel pontosan le tudja írni azokat, – képes egyenes, szakasz, négyzet, kör, trapéz rajzolására, szög szerkesztésére, másolására szögmérővel, vonalzóval, körzővel. – képes hosszúság mérésére és az adatokból a kerület kiszámolására, – képes képlet és meglévő adatok segítségével a négyzet, a téglalap kerületét, területét, kiszámolni, – képes a tengelyes szimmetriák felfedezésére, – képes számpár alapján derékszögű kétdimenziós koordináta-rendszerben egy pont helyének meghatározására és a pont helyének ismeretében megadni a koordinátáit – képes grafikonról adatokat leolvasni, táblázatból adatokat kiolvasni, – képes azonos tulajdonság alapján halmazt képezni, megállapítani a halmazhoz tartozást és nem tartozást, – képes egy egyszerű állítás igazságtartalmának megállapítására, igaz és hamis állítások megfogalmazására.
--	---

Második évfolyam

Heti óraszám: A: 3 óra/hét, B: 2 óra/hét (35 hét).

Összes óraszám: A: 105 óra, ebből 11 szabadon felhasználható; B: 70 óra, ebből 7 szabadon felhasználható.

Tematikai egység	A tanulók matematikai ismeretének és képességeinek felmérése	Órakeret A: 2 B: 2
Előzetes tudás	Ez mérendő.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A matematikával kapcsolatos gátlások oldása, megszüntetése. Az aha-élmény kialakítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Kulcsfogalmak/ fogalmak		

Tematikai egység	Számтан, algebra	Órakeret A: 38 B: 24
Előzetes tudás	A négy alapművelet biztos alkalmazása az egész számok körében. Egyszerű szöveges feladatok értelmezése – az adat és ismeretlen azonosítása. Betűket tartalmazó egyszerű kifejezések értelmezése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A világ mennyiségi viszonyaiban való tájékozódás képességének fejlesztése. Szövegértelmezés, szövegalkotás gyakorlati jellegű feladatokban. Állítás-bizonyítás igényének kialakítása, fejlesztése. Ellenőrzés, önellenőrzés igényének erősítése, eredményért való felelősségvállalás. Akarati, érzelmi, önfejlesztő képességek fejlesztése, az együttéléssel kapcsolatos értékek erősítése (kommunikáció, együttműködés, motiváltság, önszabályozás, énkép).	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Racionális számok értelmezése, írása, olvasása. Tizedes törtek szorzása egész számmal. Egész számok osztása, törtek felírása tizedes tört alakban, törtek nagyságának összehasonlítása. Hatványozás (pozitív egész kitevőjű hatvány) mint a szorzás formailag rövid alakja. Nagyságrend megállapítása (tíz hatványai). Százalék fogalma, számítása, kamatszámítás.		

<p>Elsőfokú egyismeretlenes egyenlet felírása szövegből és megoldása mérlegelvel. Két műveletre alapozott szöveges feladat értelmezése és megoldása. Egyenes és fordított arányosság alkalmazása. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás, műveleti sorrend tudatos alkalmazása. Mértékegységek átváltása (hossz, terület, térfogat, súly, idő). Számológép biztos használata az alpműveletek, a hatványozás és négyzetgyökvonás elvégzéséhez.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tört, tizedes tört, mértékegységek, százalék (százalékalap, százalékláb, százalékérték), hatvány, nagyságrend.

Tematikai egység	Geometria	Órakeret A:26 B:16
Előzetes tudás	<p>Adott tulajdonságú pontok megtalálása, ponthalmazok jellemzése – közelebb, távolabb, kisebb, nagyobb fogalmának biztos használata. Hasonlóság felismerése síkon. Szögek osztályozása, szerkesztése, szögmérő, vonalzó használata. Háromszögek osztályozása. Speciális négyszögek – négyzet, téglalap, trapéz felismerése. Speciális testek – kocka, téglatest, gömb ismerete. Szimmetriák felismerése, a kerület, terület, felszín elemi ismerete.</p>	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Sík- és térszemlélet fejlesztése. Hosszúság, terület, térfogat fogalmának fejlesztése, mértéke becslésének és kiszámításának fejlesztése. Mértékegységek tudatosítása. Geometriai arányok használata a mindennapokban. A pontosság igényének kialakítása, fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Kerület, terület térfogat kiszámítása képlet és azonosított adat segítségével. Speciális háromszögek, négyszögek, kör szerkesztése, másolás önállóan, alapszerkesztések önállóan vagy segítséggel. Kicsinyítés, nagyítás egy pontból – szerkesztése önállóan. Egybevágóság, hasonlóság, szimmetria biztos felismerése. Henger, kúp, gúla ismerete. Kocka, téglatest hálójának ismerete – felszínszámítás a háló ismeretében. Alaprajz értelmezése, alkalmazása. Hasonlóság alkalmazása távolság meghatározáshoz. Pitagorasz-tétel szemléletes ismerete.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Sík, tér, síkidom, test, oldallap, oldalél, csúcs, hasonlóság, terület, felszín, térfogat (tengelyes) tükrözés, szimmetria.	

Tematikai egység	Sorozatok, függvények, helymeghatározás	Órakeret A: 18 B: 14
Előzetes tudás	Szám, sík, számegyenes, hely, arányosság, tájékozódás a számegyenesen. Derékszögű sík-koordináta-rendszerben való tájékozódás számpár és pont, pont és számpár viszonya, egyenes arányosság pontpárainak ábrázolása, táblázatba rendezése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Szabályfelismerés, -alkalmazás. Koordináta-rendszer használata, térbelivé bővítése. A függvény fogalmának fejlesztése. Adat-rendszerezési képesség kialakítása és fejlesztése. Grafikonértelmezés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Szabályalkotásnak megfelelő sorozat folytatása az első elem ismeretében, illetve sorozatkészítés. Egyszerű grafikonok olvasása, értelmezése. Grafikon készítése táblázat alapján, táblázat készítése grafikon alapján, hiányzó adat megtalálása. Speciális sorozatok: számtani, mértani, Fibonacci ismerete, példák a mindennapokban.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Hozzárendelés, függvény, növekedés, fogyás, érték, számtani közép (átlag).	

Tematikai egység	Gondolkodási módszerek, matematikai logika, valószínűség	Órakeret A: 8+ B: 5+
Előzetes tudás	Igaz, hamis állítás, biztos esemény, lehetetlen esemény ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Fogalmak egymáshoz való viszonyának, összefüggéseknek a megértése. A rendszerezést segítő eszközök fejlesztése. A bizonyítás, az érvelés iránti igény felkeltése, a kulturált vitatkozás gyakoroltatása. Valószínűségi gondolkodás fejlesztése. Kombinatorikus gondolkodás megalapozása. Becslés képességének fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A nyelv logikai elemeinek <i>tudatosítása</i> (összehasonlítás, viszonyítás, rendezés, műveletek: és, vagy, ha-akkor, minden, van olyan, nem minden, egyik sem, igaz, hamis). Problémamegoldási módszerek <i>tudatosítása</i> (próbálgatás, következtetés, sejtés, szabályosságok, lehetőségek kipróbálása, ellenpélda szerepe). Különböző elemek kiválasztási lehetőségének előállítás. Valószínűség a mindennapi életben. Gyakoriság felismerése. Nyerési esély becslése (számítása).		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Állítás, következtetés, ok, következmény, igaz, hamis, biztos esemény, lehetetlen esemény, „lehetséges, de nem biztos”, sorba rendezés, gyakoriság, logikai műveletek.
------------------------------------	--

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
-------------------------	--	---

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló</p> <ul style="list-style-type: none"> – képes egész számok leírására diktálás után, és kiolvasására, a tizedes törtek körében négy tizedesjegyig, egész számlálójú és nevezőjű törtek esetén a számláló és nevező száz-as nagyságrendjének körében, – képes megállapítani és jelölni a fentiek nagyságának sorrendjét, – biztonsággal számol az egész számok körében, kétjegyű szorzóig, osztóig, – helyesen alkalmazza a műveleti sorrendet, – helyesen ismeri fel az egyenes és fordított arányt, – képes az egyenes arány hiányzó mennyiségét kiszámítani, – képes a mindennapi életből vett alpműveletekre épülő egyszerű problémákat szöveggel megfogalmazni és megoldani az adatok szétválasztásával, a műveletek jelölésével, – képes legfeljebb néglépes elsőfokú, egyismeretlenes egyenlet és egyenlőtlenség megoldására, ellenőrzésére, – képes a százalékszámítás két jellemzőjéből a harmadik kiszámítására (legalább egy irányban), – biztonsággal vált át mértékegységeket, – képes betűt tartalmazó kifejezéssel műveletet végezni, – képes kiszámolni legfeljebb három szám átlagát, – képes a kicsinyítés, nagyítás felismerésére, – képes elegendő oldal, illetve szög ismeretében a háromszög megszerkesztésére, – biztosan ismer fel egybevágó, hasonló síkidomokat, testeket, – biztosan ismeri fel a tengelyes szimmetriát, segítséggel a többi szimmetriafajtát is, – meg tudja fogalmazni a Pitagorasz-tételt, a befogók ismeretében ki tudja számolni az átfogót – legfeljebb kétjegyű pitagoraszi számhármak körében, – képes adott számsorozatot folytatni néhány elem és a szabály ismeretében, – felismeri az egyenes arányosság grafikonját, – képes egyszerű diagramon/grafikonon a növekedés, illetve csökkenés megállapítására, – biztosan tájékozódik kétdimenziós koordináta-rendszerben,
---	--

	<ul style="list-style-type: none"> – képes táblázat adatait koordinátarendszerben ábrázolni, – képes különbséget tenni a lehetetlen, a valószínűtlen és a biztos esemény között, – képes néhány különböző elem szisztematikus sorba rendezésére, – képes a nyerési esély nagyságrendjének megbecslésére.
--	--

TÁRSADALOM- ÉS JELENKORISMERET

A és B variáció

A *Társadalom és jelenkor* műveltségterület tartalmait a Híd 2. program a történelem, társadalomismeret és részben a Föld és környezetünk tantárgyak (műveltségterület) tartalmi elemeit egyetlen tantárgyon keresztül, komplex módon közvetíti a tanulók számára. A két évfolyam anyaga több tematikus egységbe szervezve a *történelem*, a *társadalomismeret*, az *erkölcs és etika*, a *hon- és népismeret*, a *társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek*, valamint a *filozófia* egyes területeinek tartalmait különböző arányban tartalmazza. Ezekon kívül ez a program a művészetek műveltségterületből a *mozgóképkultúra és médiaismeret* tartalmainak közvetítésére is szolgál.

A Társadalom- és jelenkorismeret tantárgy főbb feladatai a Köznevelési törvény HÍD 2. programra vonatkozó szakaszaiból és a 2012-ben elfogadott NAT-ból következően fogalmazhatók meg:

- a történelmi múlt megismerése járuljon hozzá a jelen összefüggései, az összetett társadalmi folyamatok megértéséhez;
- események feltárása, bemutatása és értelmezése révén fejlessze a tanulók készségeit, kompetenciát, melynek révén sikeres felnőtté válhatnak;
- támogassa a felnőtté váló szakiskolai tanulók tudatos közéleti részvételét, az aktív állampolgárrá válásukat, erősítse a demokrácia értékeit gondolkodásukban;
- segítse elő szűkebb és tágabb közösségekhez tartozás személyes megélését, felelősségtudatos magatartásukat;
- a történelmi események tanulmányozása tegye képessé a HÍD 2. programban tanulókat a jelenben való eligazodásban, és segítse a jövőre való felkészülésüket;
- a HÍD 2. programban tanulók életkorához és érdeklődéséhez igazodva a történelmi megismerés során kapjanak képet a múltról, és különösen a közel múlt világáról, a jelent alakító tényezőiről;
- személyes élményt alakítson ki a tanulóknál a történelmi szituációkkal kapcsolatban, lehetőséget biztosítson a történelemből fakadó tanulságok levonására;
- a történelem problémaközpontú megközelítése biztosítsa az önismereti, a társas kapcsolati kultúra fejlesztését és a pozitív énkép kialakítását a tanulóknál;
- a társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek ismeretkör legfőbb feladata, hogy reflektáljon a diákok társadalmi tapasztalataira.

A tantárgy tanításának céljai a HÍD 2. program közismereti tantárgyrendszerben a következők:

- A differenciált történelmi gondolkodás kialakítása, az adatok, tények, fogalmak, a történettudomány által kínált konstrukciók (sémák) rugalmas adaptálásával, illetve a történettudomány vizsgálati eljárásainak (történelmi probléma felismerése, megfogalmazása, a kritika, az interpretáció) alkalmazásával.
- A tanulók ismerjék fel és értsék meg azt, hogyan és miért éreztek, gondolkodtak, cselekedtek másként az emberek a múltban, mint a jelenben élők.

- A történelmi kulcsfogalmak, a történelmi folyamatok megértése és elsajátítása segíti a tanulókat a múltra vonatkozó magyarázatok, következtetések és értékelések megértésében, a történelmi ismeretek rendszerezésében, a múlttal és a múlt megismerésével kapcsolatos kérdések egyre árnyaltabb megválaszolásában, a különböző korok és események összehasonlításában, az összefüggések azonosításában, valamint az önálló következtetések és vélemények megfogalmazásában.
- A Társadalom és jelenkor ismeretkör legfőbb célja, hogy a különböző társadalomtudományok (szociológia, szociálpszichológia, politológia, jogtudomány, közgazdaság-tudomány stb.) nézőpontjából mutasson be jelenségeket, problémákat, és segítse a tanulókat ezek értelmezésében, következtetések megfogalmazásában; valamint segítse a szakiskolai tanulókat a szűkebb és tágabb környezetükben való eligazodásban, boldogulásban.
- Fontos cél továbbá, hogy a személyes tapasztalatra építő készségfejlesztő módszerek alkalmazásával a tantárgy megalapozza és fejlessze a diákok szociális, erkölcsi és jogi érzékét, és erősítse problémamegoldó gondolkodásukat.

Lényeges eleme a kerettantervi programszerkezetnek a *bemeneti és kimeneti mérések rendszere*, amely által pontos képet lehet kapni a szakiskolába belépő tanulók tantárgyhoz kapcsolódó kompetenciáiról és ismereteiről, illetve azok hiányáról, és ennek ismeretében lehet megvalósítani a szakiskolai közismereti kerettantervet, amely lehetőséget ad a tanulók különbözőségének kezelésére.

A SZAKKÉPZÉSI HÍD. tematikus egységei olyan nevelési célok megvalósítására adnak lehetőséget, mint a tanulás, az iskola, a tudás értékeinek, hasznának felismertetése, a társadalom, a közösségek és az egyén kapcsolatának vizsgálata, valamint támogatás a magyar demokratikus intézményrendszerben való eligazodásban. Ezek a tartalmak többnyire olyan tevékenységeken keresztül valósulhatnak meg, amelyek mind az egyének, mind az osztályközösségek számára fejlesztést/fejlődést tesznek lehetővé. A program során lehetőséget biztosítunk a tanulók korábban nem megfelelő szintre fejlesztett kulcskompetenciái fejlődésének, a meglévő kompetenciák bővítésére oly módon, mint például a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, az önálló véleményalkotás, a kritikai gondolkodás vagy a térbeli tájékozódás elősegítése, támogatása.

A SZAKKÉPZÉSI HÍD programban a Társadalom és jelenkor tantárgyi célja az, hogy a tanulók képesek legyenek

- az európai történelem és társadalom alapvető folyamatainak a megértésére,
- ezen belül a magyar történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére, a magyarság európai jelenlétének a koronként változó nemzetközi kapcsolatok jellegének a nyomon követésére,
- az egyén szerepének értékelésére és a közösséghez tartozás felelősségének elfogadására,
- kritikusan szemlélni a tömegmédia általuk fogyasztott termékeit,
- saját érdekeiknek megfelelően használni Magyarország demokratikus intézményrendszerét,
- értékelné a tudást, megbecsülni iskolát, az osztályközösséget, osztálytársaikat, valamint kihasználni a HÍD 2. program által biztosított tanulási lehetőségeket,
- tudják értékelné az Európai Unióhoz történő csatlakozás történelmi és kulturális jelentőségét.

A program egészében törekedni kell arra, hogy a tanulók

- az alapvető írott és tárgyi forrásokat, forrástípusokat megismerjék, és a szerzők/alkotók nézőpontját képesek legyenek azonosítani,
- a dokumentumok (szövegek) alapvető tartalmi elemeit felismerjék,

- legyenek feltevéseik (magyarázataik) híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira, okaira,
- legyenek képesek az emberi (történelmi) cselekvések és azok következményei közötti kapcsolat felismerésére és igazolására konkrét példákon,
- tanulmányaik során törekedjenek a filmelemzés alapjainak az elsajátítására, az ehhez szükséges ismeretek (kép, hang, szöveg, vizualitás, rendezői szándék, befogadás-történet) megszerzésre,
- legyenek tisztában a filmelemzéssel – a történelmi tények tükrében (pl. 80 huszár, Trója).

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 108 óra (36 hét); B: 72 óra (36 hét)

Heti óraszám: A: 3 óra/hét; B: 2 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
Cél	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Európa múltja és jelene 1.	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai és kronológiai ismeretek; elemi tér- és időbeli tájékozódás a Földgolyó, Európa és Magyarország térképein. Alapvető ismeretek azonosítása Európa történetéről.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Topográfiai és kronológiai ismeretek szerzése.</p> <p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>Gyakorlottság növelése különböző információforrások használatában.</p> <p>A fontosabb európai korok/korszakok jelentőségének megismerése, a jellegzetességeik alapján a hasonlóságok és különbségek felismerése.</p> <p>A tárgyi és a szellemi kultúra koronként történő változásainak nyomon követése, az eltérő kultúrák/civilizációk kapcsolatainak, egymásra hatásuk felismerése.</p> <p>A tudomány és technika koronkénti változásainak és a változások okainak megismerése.</p> <p>A társadalmi-történelmi változások jelentőségének felismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

Kontinensek és óceánok térben és időben (a Föld felszíni jellegzetességeinek és hatásuknak a felismertetése az élet, illetve az emberi civilizáció fejlődésére).

Meghatározó jelentőségű korok és korszakok megismerése Európa történelmében (az egyes kultúrák időbeli és térbeli azonosítása – térkép és időszalag használatával)

Ősi kultúrák Európában (az őskori társadalmak együttélési formáinak és civilizációs/művészeti alkotásaik megismerése)

A görög poliszok világa (az eltérő politikai berendezkedésű poliszok történetének megismerése /Athén, Spárta/, az eltérő fejlődés okainak a feltárása)

Róma és a Római Birodalom (Róma és a Római Birodalom történetének megismerése – a birodalom „természetrája”: kialakulása, fejlődése és bukása okainak feltárása és azok megértése)

Nagy Károly Európája (a frank állam története és kereszténység hatása Európa történetére – az államszervezés politikai-katonai és vallási összetevőinek a megismerése, a kereszténység civilizációs hatásának a megértése)

A rendi társadalmak Európája (a rendi monarchia jellegzetes típusainak a megismerése, az eltérő jellegű nyugat- és kelet-európai fejlődés főbb vonásainak a felismerése)

A nagy felfedezések kora – Európa hatása a világ többi részére (A legjelentősebb felfedezők és felfedezések megismerése, a nagy felfedezések társadalmi, politikai és technikai előzményeinek, okainak azonosítása és megértése)

Az átalakuló Európa: a reformáció hatása és a kapitalizmus kialakulása (A reformáció legjelentősebb irányzatainak és társadalmi/politikai hatásuk megismerése, a nyugat-európai kereszténység egységét megbontó politikai és vallási előzmények azonosítása, hatásuk megértése, a kapitalizmus előfeltételeinek a kialakulása, okainak azonosítása és megértése).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	patriarchátus, matriarchátus, barlangrajzok/festmények, katonaállam, demokrácia, polisz, köztársaság, diktatúra, császárság, népvándorlás, feudális állam, hűbériség, egyház, latin nyelv, kódex, király, rendek, keresztes háborúk, Kolumbusz, Magellán, Luther, Kálvin, Erasmus,
------------------------------------	--

Tematikai egység	A magyarság Európában 1.	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	Alapvető topográfiai ismeretek; elemi tájékozódás Magyarország térképén. Alapvető ismeretek a magyarság történetéből.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen. Néhány kiemelt történelmi esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen (internetes térképek használata). Táblázatok értelmezése, adatok kikeresése, összefüggések megfogalmazása. A magyar állam térbeli változásainak nyomon követése az egyes konkrét történelmi eseményekkel összefüggésben – a változások okainak a felismerése.	

	<p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása, az időszámítás elvének a megértése (Kr. e. és Kr. u.).</p> <p>A kor legfontosabb dokumentumainak megismerése és értelmezése.</p> <p>Az egyén szerepének felismerése, a kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények megismerése révén az egyén szerepének és felelősségének súlyának megbecsülése.</p> <p>Az egyéni felelősségérzet erősítése, felelősségvállalás másokért, a közösségért.</p> <p>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira. Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének .gyakorlása konkrét példákon.</p>
<p style="text-align: center;">Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	

A honfoglalás és a magyar államalapítás (a magyarság vándorlási útvonalának felvázolása, az egyes „állomások” /Levédia, Etelköz/ azonosítása, a honfoglalás történelmi előzményeinek a tisztázása és megértése, a honfoglalás eseményeinek követése, térben-időben, a honfoglalás társadalmi és politikai következményeinek a tisztázása).

Az államalapítás – és az Európához kapcsolódás – történelmi fontosságának a felismerése (Géza és István döntéseit befolyásoló okok feltárása, megértése). Európa és a középkori magyar királyság (a magyarság változó helyzetének és szerepének megismerése a középkori Európában, az Árpád házi királyok diplomáciai törekvéseinek azonosítása (Német-római császárság, Bizánc, Kelet-Európa), azok mozgatórugóinak megértése).

Az Anjou-királyok Magyarországa (A nagyhatalmi törekvések nemzetközi és hazai hátterének megismerése, megértése).

A középkori rendi jellegű magyar társadalom jellegzetességei (a rendi elkülönülés okainak megértése, a király és a rendi jellegű politikai törekvések konfliktusainak megismerése, az okok megértése).

A törökök megjelenése a magyarság középkori történelmében (a török hódítás irányainak azonosítása, az okok felismerése, a magyar királyság törökellenes törekvéseinek /Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, II. Lajos/ sikerei és kudarcai – a középkori magyar állam bukása, az okok azonosítása és megértése).

A korabeli dokumentumok ismerete /István törvényei, Intelmek, Aranybulla, I. Lajos 1351-es törvényei/, értelmezése.

„Impériumváltás”: a török kiszorítása a Magyar Királyság területéről – betagolódás a Habsburg Birodalomba (Az „impériumváltás” okainak az azonosítása és megértése /Erdély szerepe a korabeli európai politikában, a „kétarcú” magyar politikai elit szerepvállalásai /kurucok-labancok).

Küzdelmek a Habsburgok ellen – Bocskai, Bethlen, Rákóczi – politikai/katonai törekvései (Az eltérő célú katonai és politikai törekvések céljainak megértése, a háborúk legfontosabb eseményeinek ismerete).

A XVIII. század „Habsburg-Magyarországa” (A birodalom politikai és gazdasági törekvéseinek jellege, és ezek hatása a magyar társadalom és gazdaság átalakulására, összefüggések keresése és értelmezése).

Kulcsfogalmak/ fogalmak	honfoglalás, törzsszövetség, kettős fejedelemség, Géza, István, államszervezés – államalapítás, II. András - az Aranybulla, IV. Béla - a mongol invázió, Károly Róbert és I. Lajos: regionális nagyhatalmi törekvések, az ősiség (1351) Hunyadi János, Mátyás, Corvinák, Nándorfehérvár (1456), Mohács (1526), Buda (1541), Bocskai, Bethlen, Rákóczi, hajdúk, kurucok-labancok, Majtény (1711), Pragmatica Sanctio, Mária Terézia, II. József
------------------------------------	---

Tematikai egység	Intézményeink működése	Órakeret A: 15 B: 10
Előzetes tudás	Alapvető állampolgári ismeretek azonosítása a korábbi iskolai tanulmányok és gyakorlati tapasztalatok alapján.	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>Hivatalos és magánügyek megkülönböztetése. Országos intézmények – országgyűlés, kormány, minisztériumok, bíróságok, adóhivatal – feladatainak, működésének megismerése. Helyi intézmények – önkormányzat, polgármesteri hivatal, az egészségügyi, az oktatási és egyéb funkciójú helyi intézmények feladatainak megismerése. Ügyintézés a gyakorlatban – hasznos tudnivalók a helyi körülmények és adottságok figyelembevételével. A közéleti/társadalmi kommunikáció fontossága és az asszertív viselkedés. Az alapvető állampolgári jogok és kötelezettségek ismerete.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az Alkotmány tartalmi és formai elmeinek a megismerése, értelmezése. Az alapvető emberi jogok megismerése, értelmezése. A modern polgári állam funkciói, intézményei (az államhatalmi és államigazgatási szervek működésének és feladatainak az azonosítása, megértése). A demokratikus berendezkedés, a hatalommegosztás (A demokratikus berendezkedés és hatalomműködtetés elveinek ismerete). A mai magyar állam főbb jellemzői (parlament, állam és kormányfő, pártok, politikusok, alkotmánybíróság, jogrend stb.). Az önkormányzat intézményei (az önkormányzatiság szintjei, a feladatok és hatáskörök megismerése).</p> <p>Különböző ügyek intézésének gyakorlata, a kulturált viselkedés gyakorlása. Különböző emberi élethelyzetek megfigyelése, következtetések levonása, magatartásminták elemzése, értékelése. Mindennapi élethelyzetek elbeszélése, eljátszása – dramatizálása. Az állampolgári ügyek intézéséhez szükséges írásbeliség (adat – és űrlapok, kérvények, igénylések értelmezése, kitöltése, ér stb.) gyakorlása.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>állam, államszervezet, önkormányzat, hatalmi ág, demokrácia, alkotmány – alaptörvény, nyomtatványtípusok</p>	

Tematikai egység	Média és társadalom	Órakeret A:20 B: 10
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A médiaműfajok közötti különbségek, illetve az egyes médiumok műsorstruktúrájának megismerése. A média társadalmi szerepének és a társadalomra gyakorolt hatásának, valamint működésének feltárása. A médiahasználattal kapcsolatos kritikai gondolkodás, a tudatos választás képességének fejlesztése személyes élményekre építő képességfejlesztő módszerekkel. A mozgókép szövegértési fejlesztése a tevékenységközpontú, kreatív médiapedagógia eszközeivel. A kereskedelmi kommunikációval, a reklámozással kapcsolatos megfontolt tudatos fogyasztói szerep kialakítása. Az online kommunikációban való tudatos és kreatív részvétel. Az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőség és egyéb veszélyek elkerülésével kapcsolatos ismeretek tudatosítása. A közösségi tartalmak előállításához kapcsolódó etikai szabályok elsajátítása, a felelősség, a tájékozottság fejlesztése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>A tömegmédiá világa: a nyomtatott, az elektronikus és a digitális média. (Egy-egy konkrét példa alapján célokban, funkciókban, célcsoportban, eszközökben megmutatkozó azonosságok és különbségek feltárása, azonosítása.) A média társadalmi, gazdasági, politikai funkciói, eszközei, jellegzetességei. (A kultúrafogyasztást és szórakoztatást célzó különbségek azonosításai, a médiafogyasztás befogadói jellegzetességeinek és különbözőségeinek az okai, az okok megértése.) A média különféle funkcióinak azonosítása, előnyeinek és hátrányainak felismerése. Az aktuális televíziós nézettségi adatok elemzése, értelmezése.</p> <p>A filmes hatásezszközök és a filmalkotási folyamat feladatmegosztásainak megismerése, az alkotói folyamat, mint munkatevékenység. Tanulási és szórakozási lehetőségek, hasznos dolgok és veszélyek – tévé, internet, a biztonságos internethasználat szempontjainak tudatosítása.</p> <p>A médiaszövegek befogadásának tanulmányozása, a közönség médiafogyasztási szokásainak kritikus megfigyelésére alapozott tudatos mű- és műsorválasztás. (Műsorújságok műsorkínálatának elemzése, a műsor- és programválasztás szempontrendszerének azonosítása.)</p> <p>A manipuláció veszélyeinek, technikáinak felismerése, azonosítása konkrét példákban (pl. Wpra-jelentés megtekintése, értelmezése). Az életkori sajtóságoknak és az elvárható tájékozottságnak megfelelő érvkészllettel és példákkal alátámasztott vita a média társadalmi szerepéről, működésmódjáról, pl. a médiahasználattal kapcsolatos függőségekről, a médiafinanszírozással összefüggő kérdésekről, a médiabefolyásolásról, manipulációról, a saját tartalmak közzétételéről, az erkölcsi és jogi normák alkalmazásáról. Speciális médiatermékek megismerése, elemzése, összehasonlítása (papír- és digitálisalapú képregények, valóságshow-műsorok). A digitális éden: a szerepjátékok és média világa (konkrét játékok bemutatása, tartalmi és hatáselemzés készítése).</p>	

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Média, médium, tömegmédia, tömegkommunikáció, sajtóműfaj, nézettségi adat, műsorstruktúra, célközönség, plán, vágás, jelenet, storyboard (képes forgatókönyv), forgatás, utómunka, manipuláció, médiahack/hacker.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Ismerjük meg Magyarországot!	Órakeret A: 20 óra B: 10 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során, valamint a gyakorlatban szerzett ismeretek és tapasztalatok feltárása és azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Térképészeti alapismeretek a hétköznapokban . (Térképek a mindennapi életben: Város-, autó-, kerékpár- és turistatérképek használata.)</p> <p>Tájékozódás és útvonaltervezés lehetőségei és módszerei papíralapú és internetes útvonaltervezővel.</p> <p>Magyarország régiói, megyéi és a járások – a közigazgatás szerepe a hétköznapokban.</p> <p>Városok, falvak, tanyak – ahol az emberek élnek – Magyarország településtípusai és nagyobb városai.</p> <p>A történelem emlékei – a föld felszínén. Nevezetes várak, kastélyok, templomok, romok.</p> <p>A népi kultúra emlékei: a skanzenek.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Amit a külföldieknek és a hazai látogatóknak is mindenképpen látniuk kell... Különböző típusú és célú útvonaltervek készítése hagyományos és digitális útvonaltervezők segítségével a nagyobb tájegységek és azok nevezetességei bemutatásra.</p> <p>A legfontosabb tíz látnivaló Magyarországon (toplista készítése történelmi és kulturális ismertetőkkel).</p> <p>Településtípusok és jellemzőik – hasonlóságok és különbségek feltárása, a települési sajátosságok azonosítása és jellemzése.</p> <p>A történelem emlékei, mint az idegenforgalom és a belföldi turizmus célpontjai – a turizmus szerepének a felismerése az ország-kép és a gazdaság szempontjából – saját élményű gyűjtemény készítése és bemutatása.</p> <p>A népi kultúra tájban és időben eltérő jellegzetességeinek a feltárása (építészet,díszítőművészet, öltözködés stb.) az különféle tájegységek sajátosságainak a megismerése.</p> <p>Hagyományos paraszti házak építészetének, népi tárgyak, eszközök funkciójának megismerése, tárgyak gyűjtése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	térkép, útvonaltervező, idegenforgalom, turizmus, településtípus (város, falu, tanya), műemlék, skanzen	

Tematikai egység	A tudás és az iskola szerepe a modern társadalomban	Órakeret A: 9 óra B: 7 óra
Előzetes tudás	A korábbi iskolai tanulmányok során átélt tanulással kapcsolatos sikerek és kudarok okainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az iskola és a tanulás szerepének felismerése a modern társadalomban.</p> <p>Az eltérő korok iskoláinak a bemutatása, a tanulás egyre szélesebb társadalmi csoportokra történő kiterjesztése fontosságának felismerése.</p> <p>A tanulás és az iskola (a tankötelezettség) értelmezése.</p> <p>Az élethosszig tartó tanulás eszméjének mint új tanulási paradigmának a bemutatása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az egyéni szintű tanulás eredményességével és eredménytelenségével kapcsolatos problémák azonosítása és megvitatása.</p> <p>A tanulás hiányának egyéni és társadalmi szintű következményei – az okok azonosítása és megértése, a tapasztalatok megvitatása, érvek ütköztetése.</p> <p>A tanulás fontossága, egyéni és közösségi haszna.</p> <p>Az emberi tudás – mesterségek, tudományok rendszere – kialakulásának megismerése konkrét, a korábban megismert történelmi korokhoz kapcsolható példák során.</p> <p>Az iskola társadalmi szerepe, célja – elképzelések, vélemények ütköztetése.</p> <p>Az iskolai és a hétköznapi tudás fogalmának átalakulása, a műveltségről alkotott elképzelések azonosítása és megvitatása, az egész életen át tartó tanulás szükségessége.</p> <p>Az iskolán kívüli művelődés szerepének a felismerése</p> <p>A tudományos-technológiai fejlődés hatásai – példák gyűjtése, összehasonlítás, értékelés.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	egész életen át tartó tanulás, tudomány, iskolarendszer, iskolatípus, tankötelezettség, tudás, információs társadalom, tudásalapú társadalom, tapasztalati és elméleti tudás	

Tematikai egység	Nők és férfiak, idősek és fiatalok szerepe a hagyományos és a modern társadalmakban	Órakeret A: 9 óra B: 7 óra
Előzetes tudás	Egyrészt a korábban folytatott iskolai tanulmányok során szerzett ismeretek, másrészt a mindennapi életben szerzett tapasztalatok, harmadsorban pedig a korábban tanulmányozott fejezetek képezhetik az azonosítható tudáselemeket.	

<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A kisebb és nagyobb közösségek és az egyének sokféle kapcsolatrendszerének bemutatása – történelmi tapasztalatok segítségével.</p> <p>A társadalmi és az egyéni érdekek összeegyeztetése, konfliktusainak felismerése, a konfliktuskezelés gyakorlása, vitakultúra fejlesztése.</p> <p>A hagyományos női és férfi szerepek és azok átalakulása a modern társadalmakban.</p> <p>A hagyományos és a modern család azonos és eltérő jegyei és funkciói.</p> <p>Az „idősödő” modern társadalmak problémái: a nyugdíjrendszer szerepe és fenntarthatóságának dilemmáinak megértése.</p>
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>	
<p>Erőviszonyok és hierarchiák feltérképezése kisebb és nagyobb közösségekben (nemzetiség, törzs, nagycsalád) a foglalkozás és a nemi szerepek kapcsolatának megértése a régebbi korok és a modern világ példái alapján.</p> <p>A közösségen belüli konfliktusok megoldásai (a szokásjog és a törvénykezés szerepe és funkciójának megismerése, az erőszakos és békés megoldások hatásainak vizsgálata.</p> <p>A hagyományos nemi szerepek azonosítása és változásuk okainak a feltárása, következményük elemzése, megvitatása.</p> <p>A család funkciói és azok változásai a történelmi tapasztalatok fényében – családtípusok megismerése és a változások okainak feltárása.</p> <p>A demográfiai egyensúly felborulásának okainak azonosítása és következményeinek elemzése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>matriarchális, patriarchális társadalom, érdekvédelem, érdekérvényesítés, emancipáció – diszkrimináció, nagycsalád – nukleáris család, nemi szerepek</p>

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 6 óra B: 4 óra
<p>Javaslat:</p>	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, 2. a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, 3. az órakeret hozzákapcsolására más tartalmi egységhez, 4. nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra

	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szöbeldi dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>
--	--

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló ismerje Magyarország helyét Európában, földrajzi, politikai elhelyezkedését, a magyar államszervezet főbb szereplőit, az önkormányzati intézményeket, a tömegmédia fontosabb csatornáit, a manipuláció eszközeit.</p> <p>Képes legyen értékelni, megbecsülni az egyéni és közösségi értékeket, a tudást, a tanulást, és értse az egész életen át tartó tanulás személyes és társadalmi szükségességét.</p> <p>Ismerje az európai és magyar történelem legfontosabb csomópontjait, legyen képes ezeknek az értelmezésre.</p> <p>Ismerje fel, hogy a hagyományos családmodellek és nemi szerepek jelentős változásokon mennek keresztül.</p>
--	--

Második évfolyam

A HÍD 2. program 2. évfolyam programját a tanulók forrás- és tevékenységközpontú munkáltatása határozza meg. Ebben a keretben a tanulóknak a történelmi múlt (és a jelen) különböző típusú forrásainak (szöveg, kép, tárgy, audiovizuális) jellemzőivel és feldolgozási szempontjaival kell megismerkedniük, és tudniuk kell észlelni a források szerzőinek szándékait, nézőpontjait. Az egyes történelmi események és helyzetek problémaközpontú elemzése segítheti őket a múlt és a jelen eseményeinek a jobb megértésében.

Az cél az, hogy az évfolyam programja elmélyítse és kiszélesítse a tanulók ún. történelmi gondolkodását, amelynek segítségével képesek lesznek az egyes múltban (és jelenben) zajló események megértésére, az eseményekkel kapcsolatos forrásokban megjelenő eltérő nézőpontok értelmezésére.

A HÍD 2. program 2. évfolyam anyaga folytatja az első évben már megismert tematikus egységeket. Az a tanulók megismerkednek a modern kori európai és magyar történelem egy-egy fontosabb eseményével és az ezekhez kapcsolható történelmi-politológiai alapfogalmakkal.

A cél az, hogy a HÍD 2. program 2. évfolyamán a tanulók képesek legyenek

- a 20. századi európai és magyar történelem és társadalom alapvető folyamatainak megértésére;
- az egyén szerepének értékelésére és a szűkebb és tágabb közösséghez tartozás felelősségének elfogadására;
- a társadalmi normák erkölcsi értékének és gyakorlati hasznának felismerésére, betartására;

- a modern politika világában való eligazodásra, saját értékeinek és érdekeinek megfelelő döntések meghozatalára.

Összes óraszám: A: 52,5 óra (35 hét); B: 35 óra (35 hét)

Heti óraszám: A: 1,5 óra/hét; B: 1 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A:2 óra B:2 óra
Cél	Az első év (10 hónap) során szerzett tudáselemek és kompetenciák azonosítása.	

Tematikai egység	Európa múltja és jelene 2.	Órakeret A:16 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	Topográfiai ismeretek – biztos tájékozódás Európa és Magyarország térképén. Európa modern kori történetében a legfontosabb folyamatok és események ismerete.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A térbeli és időbeli tájékozódás fejlesztése. Topográfiai és kronológiai ismeretek megerősítése.</p> <p>Az egyes korszakok – a hosszú 19. század és rövid 20. század – időhatárainak és legfontosabb jellegzetességeinek azonosítása.</p> <p>Gyakorlottság növelése különböző információforrások használatában.</p> <p>A tárgyi és a szellemi kultúra koronként történő változásainak nyomon követése, az eltérő kultúrák/civilizációk kapcsolatainak, egymásra hatásuknak a felismerése.</p> <p>A modern kori Európa társadalmának életmódban és életvitelben bekövetkező változásainak megismerése.</p> <p>A tudomány és technika koronkénti változásainak és a változások okainak megismerése.</p> <p>Az eltérő politikai és társadalmi berendezkedésű országok jellegzetes vonásainak az azonosítása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A forradalmak (1789, 1848/49, 1917-1921) szerepének felismerése és megértése Európa modern kori politikai és társadalmi történetében – a polgári nemzetállamok kialakulása.</p> <p>Az ipari forradalom hullámai (a technikai találmányok) hatásának felismerése és a következmények elemzése a 19. és 20. század Európájában.</p> <p>A nagyhatalmi viszonyok átrendeződése és az európai gyarmatbirodalmak kiépítése – a terjeszkedés mozgatórugóinak a megértése, a társadalmi, gazdasági és kulturális következmények hatásainak elemzése.</p> <p>Az első világháború kirobbanásának okai, ezek feltárása és elemzése – a háború következményeinek megértése.</p>		

<p>Eltérő politikai berendezkedésű államok Európában: demokráciák és diktatúrák a két világháború között – az okok azonosítása és magyarázata.</p> <p>A gazdasági világválság okai és magyarázata.</p> <p>A második világháború okainak s következményeinek azonosítása és megértése (A háborúzó felek katonai stratégiáinak a megértése)</p> <p>A „bipoláris világrend” létrejöttének okai és következménye – nagyhatalmi stratégiák összehasonlítása és elemzése.</p> <p>A szocialista világrend bukása – az okok azonosítása és elemzése.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>forradalom – ellenforradalom, ipari forradalom, gyarmatosítás, világháború, fasizmus, kommunizmus</p>

Tematikai egység	A magyarság Európában 2.	Órakeret A: 16 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	Az első év (10 hónap) során szerzett tudáselemek és kompetenciák.	
<p>A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok</p>	<p>A térkép legfontosabb elemeinek (vizek, domborzati jelölések, államhatárok, települések) megkeresése, azonosítása a térképen – az ország-terület változásainak nyomon követése – a változások okainak megértése.</p> <p>Néhány kiemelt történelmi esemény, jelenség topográfiai helyének elhelyezése vaktérképen (internetes térképek használata).</p> <p>Táblázatok értelmezése, adatok kikeresése, összefüggések megfogalmazása.</p> <p>Az egyes korszakok időhatárainak az azonosítása.</p> <p>A kor legfontosabb dokumentumainak megismerése és értelmezése.</p> <p>Az egyén szerepének felismerése, a kiemelkedő tevékenységek, teljesítmények megismerése révén az egyén szerepének és felelősségének súlyának megbecsülése.</p> <p>Az egyéni felelősségérzet erősítése, felelősségvállalás másokért, a közösségért.</p> <p>Híres emberek, történelmi személyiségek jellemzése, feltevések megfogalmazása a történelmi személyiségek cselekedeteinek, viselkedésének mozgatórugóira. Az emberi (történelmi) cselekvés és annak következménye közötti kapcsolat felismerésének gyakorlása konkrét példákon.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A reformkor főbb eseményeinek és kulcsszereplőinek (Széchenyi, Kossuth, Eötvös, Petőfi, Deák) ismerete, a különféle reformtörekvések céljainak megértése.</p> <p>Forradalom és szabadságharc 1848/49 – a legfontosabb események történetének azonosítása – a politikai és katonai sikerek/kudarok okainak azonosítása, elemzése.</p> <p>A kiegyezés mint politikai kompromisszum (a dualizmus létrejötte) értelmezése, a legfontosabb események ismerete.</p>		

<p>Az I. világháború eseményei az Osztrák- Magyar Monarchia szemszögéből – a háború okainak azonosítása és következményeinek megértése.</p> <p>A Horthy-korszak jellegzetességeinek a feltárása – a Trianon utáni politikai és társadalmi változások megértése.</p> <p>Magyarország 2. világháborús szerepvállalása – az egyes események és mozgatórugók megértése.</p> <p>Magyarország a szovjet érdekszférában (1945–1989) – a koalíciós időszak, a Rákosi- és Kádár-korszak legfontosabb eseményeinek az ismerete, a diktatúrák mechanizmusának a megértése.</p> <p>1956 – az eseménysor ismerete és megértése.</p> <p>A rendszerváltás Magyarországon (1989/90) – a legfontosabb események azonosítása, az okok megértése.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	reformkor, forradalom és szabadságharc, kiegyezés – dualizmus, Trianon, Horthy-korszak, nyilas, kommunista, Rákosi- korszak, Kádár-korszak, 1956, rendszerváltás

Tematikai egység	A politika világa – a demokratikus politikai berendezkedés	Órakeret A: 8 B: 2
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A politikai alapfogalmak megértése, értelmezése a mai magyar politikai életre. Történelmi példákon keresztül a szélsőséges politikai irányok veszélyességének felismerése és beláttatása.</p> <p>A demokrácia működésének modellálása.</p> <p>Az Alaptörvény fontosabb részleteinek megismertetése.</p> <p>Jogok és köteleességek rendszerének átlátása.</p> <p>Az elemző, kritikai gondolkodás fejlesztése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A gazdaság, a társadalom és a politika kapcsolatrendszerének felismerése – néhány alapvető összefüggés megértése.</p> <p>A politikai berendezkedések (demokrácia és a diktatúra) közötti különbségek azonosítása, működési jellegzetességeik felismerése, megértése.</p> <p>A rendszerváltás Magyarországon – a létező szocializmus válságtüneteinek azonosítása, a rendszerváltás fontosabb eseményeinek az ismerete és az okok azonosítása, megértése.</p> <p>A politizálás színterei – a nemzetközi, az országos és a helyi politika céljainak és szereplőinek azonosítása, az állampolgári/választópolgári szerepvállalás fontosságának a felismerése, az egyéni (politikai) döntések jelentőségének megértése.</p> <p>A politikai pártok ma Magyarországon – az egy és többpártrendszer közötti különbség megértése, a hazai többpártrendszer alapvető elemeinek ismerete.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	politika, demokrácia, diktatúra, párt, pártpolitika, politikai jog, alkotmány, jogállam, politikus, politizálás, egy-és többpártrendszer	

Tematikai egység	Magyarország az Európai Unióban	Órakeret A: 8 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Európa és Magyarország történetéről az első és a második évben megszerzett ismeretek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az EU létrejöttének megismerése. Magyarország és az EU kapcsolatrendszerének feltérképezése. Magyarország és a szomszéd államok kapcsolatának bemutatása, különös tekintettel az ott élő magyar kisebbségekre – a „kisebbségi kérdés” történelmi okainak az azonosítása és megértése. Az eltérő kultúrák/szokások tiszteletének erősítése. A politikai/gazdasági/társadalmi integráció szükségességének felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
Az Európai Unió történetének megismerése, az integráció történelmi okainak feltárása és megértése. Magyarország csatlakozása és politikai, gazdasági szerepvállalása az európai integrációban – a csatlakozás okai és jelentőségének felismerése. Az Európai Unió szervezetének megismerése. A szomszédos államok és az ott élő magyar kisebbségek kultúrája, helyzetének megismerése.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Európai Unió, határon túli magyarság, emigráció, kisebbség, nemzetiség, etnikum, nemzetállam	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i>		

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret óra A: 4,5 óra B: 3 óra
Javaslat	A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van <ol style="list-style-type: none"> 1. új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, 2. a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, 3. az órakeret hozzákapcsolására más tartalmi egységhez, 4. nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló ismerje Európa és Magyarország helyét, szerepét a modern kori történelemben, tudja értékelni az egyes korszakok meghatározó politikai/gazdasági szereplőinek tevékenységét.</p> <p>Ismerje az modern kori európai és magyar történelemhez legfontosabb csomópontjaihoz, eseményeihez kapcsolható különféle típusú dokumentumokat, legyen képes ezeknek az értelmezésre, a szerző néző –és álláspontjának a felismerésére.</p> <p>Ismerje a politika világának összetevőit, legyen képes aktív állampolgárként ebben eligazodni, döntéseket hozni.</p> <p>Ismerje fel Magyarország csatlakozásának történelmi szerepét az Európai Unióhoz.</p>
---	---

A és B variáció

A természetismeret tantárgy fizikai, kémiai, biológiai és földrajzi ismereteket, valamint a természet-, környezet- és egészségvédelemmel kapcsolatos tudnivalókat integrál. A tantárgy célkitűzései:

- **a mindennapi (természetes és mesterséges) környezetben való biztonságos eligazodás elősegítése,**
- környezettudatos szemlélet és magatartás kialakítása, az egészséges életmód megalapozása.

A tantárgy oktatása során, a mindennapi életben megfigyelhető példákon keresztül felkelti és fenntartja a tanulóknban a valóság megismerésének igényét.

A tantárgy a konkretizálásra és az általánosításra építve hozzájárul az elvonatkoztatás képességének megalapozásához.

A tantárgy célja olyan pozitív attitűd kialakítása, amely nyitottá tesz környezetünk értékeire, azok tiszteletére és megvédésére ösztönöz. Cél a testi, lelki, szociális egészség megbecsülésére, megőrzésére való nevelés, az egészséges életvezetésre való felkészítés.

E célok elérésére a tantárgy feladata az élettelen és az élő, illetve a társadalmi környezet jelenségeinek, folyamatainak többoldalú vizsgálata, a hétköznapi gyakorlat, a használhatóság, alkalmazhatóság, fenntarthatóság szempontjainak figyelembevételével.

A fogalmak bevezetését, a törvények megfogalmazását konkrét, a közvetlen környezetben előforduló jelenségek megfigyelésére alapozzuk.

A fizikai jelenségekkel való ismerkedés során sajátítják el a tanulók a természettudományos vizsgálgóadás munkamódszereit: megfigyelés, kísérlet, modellalkotás,

törvények megfogalmazása és ellenőrzése, matematikai leírás. Kiemelten szemléletfejlesztő a becslés, a kapott érték reális voltának megítélése.

A kémiai ismeretek tanítása során a hétköznapi életben előforduló anyagok tulajdonságainak, reakcióinak megismertetésével tesszük képessé a tanulókat az anyagok szakszerű, balesetmentes, anyagtakarékos, környezetkímélő használatára.

A biológiai tartalmú rész érzékelteti az élővilág sokszínűségét, hozzájárul a tanulók természethez való kötődésének kialakításához. Megérteti a biológiai szerveződési szinteket, bemutatja a Magyarországra jellemző életközösségeket, tudatosítja a hazai védett növény- és állatfajok értékét, értékeli erdeink, rétjeink, vizeink állapotát, biológiai, természetvédelmi jelentőségét.

A kémiai, biológiai, környezet- és egészségvédelemmel foglalkozó fejezetek egymáshoz kapcsolódó ismeretanyaga képessé teszi a tanulót a közvetlen környezet káros anyagainak felismerésére, az ártalmak elkerülésére. Elősegítik a tanuló helyes higiénés szokásainak kialakulását, hozzásegítik a tanulót, hogy elkerülhesse a szenvedélybetegségeket.

A földrajzi, valamint a természet-és környezetvédelmi témakörök megismertetik a tanulókkal az ember életteréül szolgáló Földet, a természet és a társadalom kölcsönhatásait. A tanulóknak látniuk kell, hogy az emberi tevékenység visszahat a természeti környezetre, és annak kedvező vagy kedvezőtlen változásait idézi elő. Ez tudatos környezeti magatartásra, az erőforrások ésszerű felhasználására ösztönöz. A tárgy oktatása során bemutatjuk a Föld globális problémáit, az egyéni magatartás befolyását az emberi életminőség alakulására.

Első évfolyam

Összes óraszám: A: 108 + 70 óra; B: 54 + 35 óra

Heti óraszám: A: 3 óra/hét; B: 1,5 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--------------------------------------	---------------------------

Tematikai egység	Hétköznapi fizika: mozgások	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az út, idő, sebesség, tömeg és erő összefüggéseinek felismerése hétköznapi példákon.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A hosszúság és az idő mérése, egységei. Az út, az idő és a sebesség kapcsolata egyenletes mozgás esetén. Az átlagsebesség (menetrend). A gyorsulás fogalma kvalitatívan (autómárkák összehasonlítása). Az egyenletesen gyorsuló (lassuló) mozgás a közlekedésben; fékút, féktávolság, reakcióidő. A tehetetlenség megnyilvánulásai a gyakorlatban. Testek kölcsönhatása gyakorlati példákon. Az erő. Erőmérés. A tehetetlenség (tömeg), az erő és a gyorsulás kapcsolata kvalitatívan. A testek súlya. A súrlódás (tapadás) és a közegellenállás a közlekedésben. A súrlódási együttható fogalma.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Út, idő, sebesség, gyorsulás, tömeg, erő, súrlódás.	

Tematikai egység	Anyagi halmazok	Órakeret A:10 B:7
Előzetes tudás	Halmazállapotok és változásaik.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A három halmazállapot tulajdonságainak összevetése és magyarázata a golyómodell és a vonzóerők alapján.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A halmazállapot-változások a mindennapokban (csapadékképződés, fagyás, olvadás). Szilárd, kristályos anyagok jellemzői (ionrács, fémrács, molekularács).</p>		

<p>Gázok jellemzői: térfogat, nyomás, hőmérséklet. A nyomás fogalma. A pascal egység. A légnyomás (nyomásmérő eszközök, nyomáskülönbségen alapuló eszközök).</p> <p>A sűrűség fogalma, egységei. A sűrűség, a tömeg, a térfogat kiszámítása. Anyagok sűrűségének összehasonlítása. Sűrűségábrázat.</p> <p>A folyadék állapot jellemzői. Diffúzió. Folyadékok nyomása. Közlekedőedények.</p> <p>A külső nyomás terjedése folyadékokban (gépkocsik fékberendezése).</p> <p>Felhajtóerő, úszás és lebegés. Arkhimédész törvénye.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Térfogat, nyomás, hőmérséklet, sűrűség, párolgás, fagyás, forrás, lecsapódás, barométer, felhajtóerő.

Tematikai egység	Munka, energia, hő	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munka, az energia és a hő kapcsolatának megértése. Az energiaváltozások áttekintése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A mechanikai munka fogalma, gyakorlati példákon. A munka egysége.</p> <p>A teljesítmény és egysége (járművek teljesítményadatai).</p> <p>A mozgási és a helyzeti energia érzékeltetése (cölöpverő kalapács, lezúduló víz stb.)</p> <p>A mechanikai energiák megmaradásának érzékeltetése. (Az energia hasznosítása vízierőművekben, szélenergiában.)</p> <p>Hőmérséklet és mérése a hétköznapokban.</p> <p>Gyakorlati példák szilárd anyagok és folyadékok hőtágulására. (Bimetál-kapcsoló, felszíninformálódás.)</p> <p>A hő terjedésének módjai. Különböző anyagok hővezetésének összehasonlítása.</p> <p>A melegítéshez szükséges energia. A fajhő fogalma. (A víz nagy fajhőjének jelentősége a gyakorlatban.)</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munka, energia, energiamegmaradás, hővezetés, fajhő.	

Tematikai egység	Az elektromos áram és hatásai	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Áramkör, feszültség és áramerősség.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az elektromosság és a mágnesség mindennapi szerepének ismerete, a biztonsági szabályok betartása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

<p>Áramforrások jellemzői (elem, akkumulátor.) Áram, feszültség, ellenállás fogalmának érzékeltetése. Egységeik. Ohm törvénye. Hőhatáson alapuló háztartási eszközök (vasaló, elektromos fűtés). Balesetvédelem.</p> <p>A mágneses hatás felhasználása a gyakorlatban. (Teheremelő mágnes, elektromotorok.) Az elektromágneses indukció (mozgási, nyugalmi) bemutatása, felhasználása a gyakorlatban. (Dinamó, generátor, transzformátor).</p> <p>A hálózati váltakozó áram. Az elektromos energiaellátás rendszere. Energiatakarékosság. Az áram munkájának és teljesítményének érzékeltetése. (Háztartási eszközök teljesítménye. A kilowattóra: az elektromos munka egysége.)</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyenáram, váltakozó áram, feszültség, áramerősség, mágnesség, teljesítmény.

Tematikai egység	Technika és fizika	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Tükrök, tükrözés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az optikai berendezések működésének megértése, a nem látható elektromágneses és radioaktív sugárzások hatásainak ismerte.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A fényvisszaverődés és a fénytörés jelensége. (A nagyító, a szem lencséje, a szemüveg, távcső, mikroszkóp, vetítő, tükrök a mindennapi életben.) A fehér fény színekre bontása és egyesítése. A testek színe.</p> <p>Rádióhullámok. (Rádiótelefon. Mikrohullámú sütő.) Infravörös, ultraibolya és röntgensugárzás a gyógyászatban és más területeken.</p> <p>Radioaktív sugárzások felhasználási területei és veszélyei.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Lencse, nagyítás, fókusztávolság, hullámhossz, ultraibolya és infravörös sugárzás, röntgensugárzás, radioaktív sugárzás.	

Tematikai egység	A bolygók, a csillagok és a Föld	Órakeret A: 12 B: 7
Előzetes tudás	Időegységek.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Földről mint bolygóról alkotott tudás elmélyítése, a Föld Naprendszerben elfoglalt helyének ismerete. A térkép értelmezése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A napsugárzás jellemzői.</p> <p>A Föld helye a Naprendszerben.</p> <p>A Föld forgása, keringése. A napi- és évi időszámítás.</p>		

<p>A belső és külső erők működése. A kőzetlemezek mozgása. Jellegzetes felszínformák. Vulkanok, földrengések. Vulkanikus és üledékes kőzetek.</p> <p>A tér képe: a térkép. Földgömb és vetületek. Térképi jelölések, tájolás, tematikus térképek.</p> <p>Az víz körforgása a Földön.</p> <p>Óceánok, tengerek, folyók, tavak. A tengervíz.</p> <p>A légkör összetétele, szerkezete. Időjárás és éghajlat.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Csillag, bolygó, hold, forgás, keringés, kéreg, köpeny, vulkanizmus, kőzet.</p> <p>Térkép, tájolás, tematikus térkép, méretarány, hosszúsági és szélességi kör, koordináta.</p>

Tematikai egység	Idegen és hazai tájakon	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	A távoli tájak jellemző élőlényei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A Föld övezetességének magyarázata, a klímaövek és az élővilág kölcsönös összefüggéseinek megértése. A távoli tájak és mindennapi életünk közti kapcsolat felismerése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A földrajzi szélesség, az óceántól való távolság és a domborzat szerepe az éghajlatok kialakulásában.</p> <p>A földrajzi övezetek általános jellemzői.</p> <p>Az esőerdők, sivatagok, lombhullató erdők, sztyeppék és tundrák élővilágának alkalmazkodása az éghajlathoz.</p> <p>Magyarország legfontosabb folyói, tavai.</p> <p>Magyarország éghajlati sajátosságai.</p> <p>Magyarország nagy tájainak jellemzése, legfontosabb települései, természeti értékei.</p> <p>Az élelmiszertermelés éghajlattól függő övezetessége.</p> <p>A környezet- és természetvédelem globális kérdései.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Zonalitás, éghajlati övezet, bióm, környezet- és természetvédelem.	

Tematikai egység	Időjárás	Órakeret A 10 B: 7
Előzetes tudás	Az időjárás elemei.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A levegő és víz fizikai-kémiai változásainak összekapcsolása az időjárás jelenségeivel.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		

<p>A levegő mozgásai. A csapadék keletkezése és térbeli eloszlása. A víz körforgása. Időjárásjelentés értelmezése. Felszíni és felszín alatti vizek. Az építő és romboló víz. A víz szerepe, vízgazdálkodás.</p>	
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Szél, csapadék, hó, hideg- és melegfront, folyók szakaszjellege, vízgazdálkodás, ivóvíz, tájegység.</p>

Tematikai egység	Fenntarthatóság és gazdálkodás	Órakeret A: 10 B: 7
Előzetes tudás	Természetvédelem.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A természeti és társadalmi folyamatok néhány kapcsolatának feltárása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A világ megosztottsága, a demográfiai robbanás, az urbanizáció, a nyersanyag- és energiaválság mibenléte és hatásai. A fenntarthatóság fogalma, az ökológiai lábnyom. Megújuló és meg nem újuló energiaforrások. A társadalom, gazdaság, ökológia összefüggései. A természetvédelem célja, feladata. Legfontosabb természetvédelmi értékeink, nemzeti parkjaink. A talaj, a levegő, a vizek szerepe a bioszféra működésében; szennyezésének módjai.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Demográfia, fenntarthatóság, ökológiai lábnyom, környezeti kár.	

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2 óra

Szabadon felhasználható órakeret: A: 11 óra; B: 7 óra

<p>A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén</p>	<p>A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének hátterében e jelenségek, törvényszerűségek állnak. Fel tudja sorolni hétköznapi (háztartási) anyagaink baleset-, tűz-, egészség- és környezetvédelem szempontjából lényeges</p>
--	---

	<p>tulajdonságait. Tudja értelmezni a használati utasításokat. Ismerje az elektromos árammal kapcsolatos balesetvédelmi tudnivalókat.</p> <p>A tanuló legyen képes a különböző tartalmú és fajtájú térképek önálló gyakorlati alkalmazására (útvonalterv, közlekedés megtervezése, megtett út kiszámítása, tematikus térképek alapján egy terület jellemzése).</p> <p>Látja az összefüggéseket a fizikai, kémiai és természetföldrajzi jelenségek között, látja a fenntartható emberi gazdálkodás természeti feltételeit.</p>
--	---

Második évfolyam

Összes óraszám: A: 54 óra; B: 35 óra

Heti óraszám: A: 2 óra/hét; B: 1 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók tudásának felmérése	Órakeret 2
-------------------------	--------------------------------------	----------------------

Tematikai egység	Szervetlen kémia a háztartásokban	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás	Vegyület, elem, atom fogalma.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A kémiai reakciók és a fizikai változások megkülönböztetése, csoportosításuk és hétköznapi fölhasználásaik magyarázata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Fizikai és kémiai változások. Elemek, keverékek és vegyületek környezetünkben: fémek (vas, alumínium, réz, ezüst, arany), nemfémes elemek (szén, oxigén, hidrogén, nitrogén, klór), vegyületek (szén-dioxid, szén-monoxid, víz, ammónia, sósav, kénsav, salétromsav). Keverékek. Oldatok, oldatkészítés. Egyszerű kémiai reakciók (pl. egyesülés, bomlás), savak, bázisok kimutatása a háztartásban). Lassú és gyors égés. Tűzoltás. Lúgos kémhatású anyagok (szóda, szódabikarbóna stb.). Savas kémhatású anyagok (ecetsav, sósav stb.). Vízlágyító-szerek (trisó, szóda stb.). Műtrágyák.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Elem, vegyület, fém, nemfém, oldat, egyesülés, bomlás, sav. Bázis, oxidáció.	

Tematikai egység	Szerves vegyületek a mindennapokban	Órakeret A: 10
-------------------------	--	--------------------------

		B: 6
Előzetes tudás	Energia, oxidáció, savak és bázisok.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Kapcsolja a hétköznapokban használt szerves anyagokat felépítésükhöz, eredetükhöz.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Energiaforrásaink: A szén-, kőolaj- és gáztüzelés.</p> <p>Tápanyagok: Alkoholok. A metil- és az etil-alkohol élettani hatása. (Az erjedés folyamata. Az alkohol lebomlása az emberi szervezetben.)</p> <p>Étkezési savaink: ecetsav, citromsav, aszkorbinsav.</p> <p>Zsírok, olajok, mosószeres, szappanok: habok képződése, tisztító hatás.</p> <p>Szénhidrátok (szőlőcukor, répacukor, keményítő). A fotoszintézis. Fehérjék, tulajdonságaik. (Tojásfehérje vizsgálata.)</p> <p>Vitaminok, nyomelemek szerepe; oldhatóságuk.</p> <p>Élelmiszeradalékok. Tartósítószeres, tartósítási eljárások (szalicilsav, nátrium-benzoát, színezékek, állományjavítók stb.).</p> <p>Műanyagok: Ismertebb műanyagok, tulajdonságaik (polietilén, PVC, teflon, gumi). Műanyagok égetésének veszélyei, az újrahasznosítás lehetőségei. Természetes és mesterséges eredetű textíliaszálak felismerése. Kezelési utasítások értelmezése.</p> <p>Növényvédőszeres, műtrágyák: Rovarirtó- és gombaölő szeres. Környezet- és egészségkárosító hatásai.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szénhidrogén, olaj, zsír, alkohol, szénhidrát, fehérje, vitamin, műanyag.	

Tematikai egység	Az élővilág változatossága	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az élővilág sokféleségében a közös vonások és a környezethez alkalmazkodás változatos módjainak felismerése.</p> <p>Az élőlények életműködéseinek kapcsolatba hozása az ember egészségével és környezeti igényeivel.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A baktériumok változatos életmódja (élősködők, lebontók, szimbiózisban élők).</p> <p>A növényi test szerveződése (egysejtű, többsejtű, hajtásos, virágtalan, virágos, gyöker, szár, levél, virág, termés, mag).</p> <p>A növények tápanyagai, a tápanyagok felvétele. A fotoszintézis jelentősége.</p> <p>A gombák felépítése és szerepe (penészesek, ehető és mérgező fajok, antibiotikumok).</p> <p>Az állati sejt, az állatok táplálkozása, különféle táplálkozási módok, növényevő, ragadozó életmód, a táplálkozás és emésztés fejlődése.</p> <p>Az állati és növényi szervezet alkalmazkodása a környezethez (szárazföldi életmód, rovarbeporzás).</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Baktérium, vírus, gomba, növény, fotoszintézis, antibiotikum, alkalmazkodás.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Az ember anyagcseréje	Órakeret A: 10 B: 6
Előzetes tudás	Táplálkozás, légzés, kiválasztás, emésztés.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az emberi anyagcsere-folyamatok kapcsolatainak felismerése, az egyes szervrendszerek egészséges működéseinek feltételei. A szaporodás és egyedfejlődés kezdeti szakasznak kapcsolata.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A bőr, a csontozat, az izomzat, a légzés és a vérkeringés szervei, az emésztő és kiválasztó szervek, a nemi szervek, az idegrendszer, az érzékszervek felépítése, szerepük; károsodásuknak életmódtól és környezeti ártalmaktól függő okai.</p> <p>Az egészséges táplálkozás jellemzői.</p> <p>Az alkohol és a drogok hatása az emberi szervezetre. Függőség.</p> <p>A légzőszervrendszer egészsége.</p> <p>A dohányzás hatásai az egyén és a közösség egészségére (passzív dohányzás).</p> <p>A szív és az erek feladata, a szív működés zavarai, felismerésük, kezelésük.</p> <p>A vér összetétele, vérkép.</p> <p>A nemi működések, a családtervezés. Nemi úton terjedő betegségek.</p> <p>A magzat élete és védelme.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Anyagcsere, táplálék, tápanyag, emésztés, felszívás, artéria, véna, vérplazma, vörsejt, infarktusz, ivarsejt, ivarszerv, fogamzás, családtervezés, beágyazódás, magzat.	

Tematikai egység	Az ember szervezete	Órakeret A: 9 B: 6
Előzetes tudás	Érzékelés, higiéné, fertőzések megelőzése.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A szervezet önazonosságát megőrző rendszerek ismerete, kapcsolatuk egymással és a tanulási folyamatokkal.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A szabályozó működések feladata: a hormonok szerepe (inzulin és nemi hormonok). Cukorbetegség kialakulása és kezelése.</p> <p>Az idegsejtek sajátosságai.</p> <p>Az érzékelés (látás, hallás, egyensúlyérzés) szervei, egészségvédelmük.</p> <p>Reflexek szerepe (térdreflex, pupillareflex).</p> <p>Feltétlen és feltételes reflexek kialakulása. Öröklött és tanult viselkedések.</p>		

Az immunrendszer szerepe az egészség fennmaradásában. Gyulladások, aktív és passzív immunitás. Vérátömlesztés, sebkezelés. Fertőzés, járvány kialakulása, a védekezés lehetőségei.	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Szabályozás, hormon, idegrendszer, inger, reflex, pupilla, szivárványhártya, tanult és öröklött viselkedés, immunitás, védőoltás, vércsoport, fertőzés, járvány.

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret 2 óra
-------------------------	--	---------------------------

Szabadon felhasználható órakeret: A: 5 óra; B: 4 óra

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló tudjon a tanult legfontosabb jelenségekre, a megismert törvényszerűségek megnyilvánulásaira hétköznapi példákat felsorolni (a mindennapi élet, a természeti környezet, a közlekedés, sport, háztartás, munkavégzés területéről). Tudjon eszközöket felsorolni, amelyek működésének hátterében e jelenségek, törvényszerűségek állnak.</p> <p>Tudjon példát mondani a legfontosabb háztartási vegyszertípusokra (mosószer, oldószer, vízlágyító stb.), valamint legfontosabb tápanyagainkra.</p> <p>Ismerje a környezetszennyezés (légszennyezés, ózonkárosítás, üvegházhatás fokozódása, élővizeink és a talajvíz szennyezése, a szennyező anyagok táplálékláncba való bekerülése) legfontosabb okait, következményeit és a megelőzés lehetőségeit.</p> <p>Ismerje az emberi szervek felépítését, működését. Ismerje a táplálékok összetételét: fehérje, zsír, szénhidrát tartalmát; meg tudja nevezni a legfontosabb vitaminokat és nyomelemeket.</p> <p>Lássa az emberi anyagcsere fő útjait, szabályozásának módjait.</p> <p>Ismerje a fertőzések terjedésének és a védekezésnek módozatait.</p> <p>Ismerje a betegségmegelőzés és a korai felismerés lehetőségeit (szűrővizsgálatok, védőoltások).</p> <p>Legyenek elemi betegellátási ismeretei (lázcsillapítás; gyógyszeresedés szabályai, sebellátás, stb.)</p> <p>Ismerje az alkoholok, drogok, a dohányzás egészségkárosító hatását, a nemi úton terjedő betegségek elleni védekezés lehetőségét.</p>
---	--

**ALAPVETŐ MUNKAVÁLLALÓI ÉS ÉLETPÁLYA-ÉPÍTÉSI
MODULOK
A és B variáció**

Az alapvető munkavállalói és életpálya-építési modulok a sikeres munkavállaló számára nélkülözhetetlen szociális kompetenciák fejlesztését, valamint a munkakereséssel és munkavállalással kapcsolatos ismeretek elsajátítását biztosítják.

A program célja az, hogy bemutassa a tanulók számára egyes szakmaterületeken dolgozók tevékenységét, a szakmai pályafutásban rejlő lehetőségeket, a munkakörök sajátosságait annak érdekében, hogy a tanulókat támogassa a választható szakmák kiválasztásában. Cél az is, hogy a tanulók képessé váljanak egyéni életpályájuk (és az ehhez kapcsolható szakmakiválasztás) reális megtervezésére és eldöntésére. Képesek legyenek mérlegelni azt, hogy alkalmasak-e a kiválasztott szakmaterületek szakmai anyagának az elsajátítására, és később a választott területen történő munkavégzésre.

További célja a programnak, hogy elősegíti és felkészíti a tanulókat az önálló álláskeresésre oly módon, hogy biztosítja az ehhez szükséges technikákat, szükséges viselkedési formákat, és hozzájuttatja őket mindazokhoz a tudáselemekhez, amelyek nélkülözhetetlenek az adminisztratív teendők megtanulásához.

A programban helyet kapott azok a munkával kapcsolatos jogok és köteleességek ismertetése is, amelyek bevezetik a tanulókat a munka világa törvényekkel körülírt, munkáltatókra és munkavállalókra érvényes szabályozás-rendszerébe.

Fejlesztési követelmények:

- A tanuló legyen képes elsajátítani azokat a tanulási technikákat és módszereket, amelyek segítségével eredményessé és hatékonyá tudja tenni a szakmai jellegű tananyagok elsajátítását.
- A tanuló legyen képes szóban és írásban információt kérni és adni, okiratokat igényelni, munkakereséssel és munkavégzéssel kapcsolatos alkalmakra megfelelően felkészülni.
- A tanuló szerezzen a hétköznapi élet területén hasznosítható ismereteket, legyen motivált a folyamatos, önálló iskolai és egyéni tanulásra.
- Legyen képes ügyei intézésére, gyakorolja az igényes, helyzethez illő szóhasználatot, a mondat és szövegalkotást, értelmezze helyesen a szakmai és közéleti szövegeket, igazodjon el a környező világban.
- Fejlődjön önismerete, ismerje meg saját képességeit, alakuljon ki pozitív jövőképe saját sorsát, érvényesülési lehetőségeit illetően. Ismerje meg a választott munkahelyen várható munkakarriert, a munkahelyi beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés és viselkedés legfontosabb szabályait.
- A tanuló ismerje meg az álláskeresés technikáit, legyen tisztában a munkaviszony létesítésével és megszüntetésével kapcsolatos legfontosabb tudnivalókkal.

Első évfolyam

Éves óraszám: 36 óra/év (A-B variáció)

Heti óraszám: 1 óra/hét (A-B variáció)

Tematikai egység	A tanulók előzetes tudásának a mérése, (munkatapasztalataik azonosítása)	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók szakmatanuláshoz és munkavégzéshez szükséges kompetenciáinak a felmérése (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlészavas kommunikáció, tanulási készségek-képességek).	

Tematikai egység	A tanulás tanulása	Órakeret A: 12 óra B: 12 óra
Előzetes tudás	A tanulók tanulással kapcsolatos sikereinek és kudarcainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulóhoz kapcsolható tanulási stílusjegyek azonosítása és tudatosítása.</p> <p>A tanulók egyéni tanulási stratégiáinak a kialakítása.</p> <p>A tanulás iránti motiváció folyamatos fenntartásának támogatása.</p> <p>A tanulás tudatosításának erősítése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanulással kapcsolatos szokásrend kialakítása szükségességének a felismertetése.</p> <p>A tanulásról alkotott pozitív és negatív elképzelések azonosítása és okainak összegyűjtése, megértetése.</p> <p>A tanulási folyamat tervezése és szervezése fontosságának a felismertetése - napi időbeosztás készítése –, az időgazdálkodás fontosságának tudatosítása, saját tapasztalatokon alapuló időmérlegek készítése és elemzése.</p> <p>A tananyag elsajátítását támogató vázlat- és jegyzetkészítés fontosságának a felismertetése – módszertanának a megismertetése és gyakorlása.</p> <p>Az aktív tanulói tanórai szerepvállalás fontosságának megértetése, a jegyzetelési technikák elsajátíttatása és gyakoroltatása - érdemes a feladatokat részfeladatokra bontani (tanulási források keresésének gyakoroltatása).</p> <p>A tananyag felidézését, a visszaemlékezést támogató módszerek (mnemotechnikák) megismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>Az önellenőrzés (önreflexió) fontosságának a felismertetése és gyakoroltatása.</p> <p>A tanulással kapcsolatos sikerek és kudarckok okainak feltárása és értelmezése (önismeret: a tanulónak önmagáról mint tanulóról alkotott elképzeléseknek a feltárása).</p> <p>A pozitív motiváció szerepének feltárása és elfogadtatása.</p> <p>A tanulás és a sikeres pályafutás összefüggéseinek a feltárása és az okok megértetése.</p> <p>Az egyéni felelősség szerepének tudatosítása a tanulásban.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Tanulási technikák, önismeret, önreflexió.	

Tematikai egység	Munkaerő-piaci alapismeretek	Órakeret A: 8 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munka, a társadalom és a gazdaság kapcsolatában jelenlévő összefüggések azonosítása és az okok megértetése. A legális munkavégzés, az adófizetés és a társadalmi jólét összefüggéseinek a feltárása és az okok megértetése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A munkaerőpiac fogalmának és működési mechanizmusának a megismerése.</p> <p>A munkaerőpiac szereplőinek azonosítása, és a közöttük lévő kapcsolatrendszer megértése.</p> <p>A különféle típusú vállalkozási formák megismerése, a közöttük lévő hasonlóságok és különbségek okainak azonosítása és megértése</p> <p>A legális munkaviszony, és az ahhoz kapcsolód munkaszerződés fontosságának a felismerése</p> <p>A „feketefoglalkoztatás” egyénre és társadalomra érvényes negatív következményeinek a megismerése.</p> <p>A társadalombiztosítás és a nyugdíjpénztár szerepének, funkciójának a megismerése és megértése.</p> <p>A különféle típusú munkanélküliség természetének a megismerése és megértése.</p> <p>A munkanélküliség kezelésére szolgáló állami eszközök (állami szerepvállalás - szociálpolitika) megismerése és a munkahelykereséssel összefüggő egyéni felelősség felismerése.</p> <p>A munkahelyre, a munkahelyi kollektívába történő beilleszkedés, a munkahelyi együttműködés szabályainak a megismerése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkaerőpiac, vállalkozás – vállalkozó, fehér-, fekete- és szürkegazdaság, társadalombiztosítás – szociálpolitika, munkanélküliség – munkahely.	

Tematikai egység	Álláskeresői technikák	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók információs közegben és gyakorlatban szerzett tudáselemeinek az azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Az álláskeresői technikák megismerése és alkalmazása. A munkavállalással kapcsolatos dokumentumok beszerzésének és kezelésének megismerése. Az információkeresés és -szerzés módjainak megismerése, hiányzó információk azonosítása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A legális munkavállalás útjainak, lehetőségeinek megismertetése és azok működéseinek megértése.		

<p>Az álláskereséssel összefüggő technikák és módszerek fontosságának felismerése és gyakorlása.</p> <p>Saját kompetenciák azonosításának és értékelésének gyakorlása, valamint a munkahely megszerzéséhez szükséges kompetenciák azonosítása. A megfeleltetés fontosságának a felismerése, az összehasonlítás gyakorlása.</p> <p>Álláskeresési technikák elsajátítása, fontosságának a felismerése és azok elsajátítása.</p> <p>Formális és informális hirdetések értelmezése, és ezek gyakorlása.</p> <p>A jelentkezés elemeinek az elsajátítása, és az egyes „műfajok” elkészítésének gyakorlása (szóbeli, írásbeli jelentkezés, telefonálás, önéletrajz készítése, kísérőlevél).</p> <p>A felkészülés fontosságának a felismerése a személyes találkozóra – a lehetséges szituációk gyakorlása.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Álláshirdetés – álláskeresés, álláskeresési technikák, állásinterjú.

Tematikai egység/	Szabadon felhasználható időkeret	A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat	<p>A. A programban nem szereplő (pl. helyi igényeket kielégítő) témák beemelése</p> <p>B. A program témáinak – szükség szerinti – kiegészítése az órakeret terhére</p>	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók éves tevékenységének mérése – cél a fejlődés mértékének megállapítása (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élelőszavas kommunikáció, tanulási készségek-képességek).	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási lehetőségeket, ezeket kiaknázza.</p> <p>Tudatosítja önmagában azt, hogy a munkaerő-piaci változásokkal összefüggésben folyamatos szakmai önfejlesztésre van szüksége, és ehhez igyekszik életmódjában, életvitelében szükséges változtatásokkal alkalmazkodni.</p> <p>A tanuló felismeri személyét érintően is az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát, és ehhez e tanulási célok elérése, az útjában álló akadályok elhárítására kreatív megoldásokat keres és talál.</p>
---	--

Második évfolyam

A program második szakasza a tanulót felkészíti és megerősíti az önálló álláskereséshez szükséges technikákban és módszerekben, valamint a mindennapi élettel és munkavállalással szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők megtanulásához.

A tanuló megismeri a munkával kapcsolatos jogokat és kötelességeket, a munka világa törvényi szabályozását.

Fejlesztési követelmények:

- A programmodul elvégzése után a tanuló legyen tisztában a munkába lépés és a munkavállalás feltételeivel, a munkavállaló jogaival.
- Képes legyen alkalmazni a különböző álláskereső technikákat.
- Ismerje meg azokat a feltételeket és körülményeket, amelyek segítségével tájékozódhat arról, hogy létezik a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló törvény, és ismerje fel a munkaerő-piaci szervezet által nyújtott segítség fontosságát.
- Tudja, hogy a munkaügyi kirendeltségen való jelentkezéskor mit kell magával vinnie, mire lesz szükség (személyi igazolvány, TAJ-szám, adóazonosító jel, iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány).

Összes óraszám: A: 35 óra; B: 17 óra (35 hét)

Heti óraszám: A: 1 óra/hét; B: 0,5 óra/hét

Tematikai egység	A tanulók előzetes tudásának a mérése, (munkatapasztalataik azonosítása)	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók szakmatanuláshoz és munkavégzéshez szükséges kompetenciáinak a felmérése (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlászavas kommunikáció, tanulási készségek-képességek) az első év eredményeinek a felhasználásával.	

Tematikai egység	Tanulás tanulása: az ügyintézés	Órakeret A: 12 óra B: 4 óra
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A munkavállaláshoz szükséges alapvető állampolgári és a munkavállalással összefüggő dokumentumok fontosságának felismerése, és előállításának/beszerzésének gyakorlása.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A magán- és hivatalos levél írásának formai és tartalmi követelményeinek az azonosítása és gyakorlása (kísérőlevél, ajánlólevél).</p> <p>Az önéletrajz-írás, illetve az egyéni képzettséget/végzettséget/kompetenciákat regisztráló űrlapok tartalmi elemeinek az azonosítása és kitöltésének gyakorlása.</p> <p>A hivatalos ügyintézés formai és tartalmi követelményeinek azonosítása, és a nyomtatványok kitöltésének gyakorlása:</p> <ul style="list-style-type: none"> - útlevéligénylés, - erkölcsi bizonyítvány igénylése, 		

<ul style="list-style-type: none"> - tennivalók elveszett személyi iratok esetén, - laccímbejelentés, - e. kérdőív kitöltése. 	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Önéletrajz, bürokrácia, nyomtatvány.

Tematikai egység	Munkáltatók, munkavállalók, munkahelyek	Órakeret A: 8 B: 4
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A munkahelynek mint működő szervezetnek a megismerése, és a munkahelyhez kapcsolódó szerepek azonosítása és megértése.</p> <p>A munkahelyi hierarchiában elfoglalt hely(zet) azonosítása, a munkafeladatok (munkaköri leírás) megismerése és megértése.</p> <p>A munkáltatót és a munkavállalót megillető jogok és kötelezettségek fontosságának felismerése.</p> <p>A munkavállalást és a munkavállaló tanulmányait szabályozó törvények megismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A munkakörülmények fontosságának a felismerése, a beilleszkedési stratégiák megismerése.</p> <p>A munkabér (minimálbér), járulékos juttatások, a béreket terhelő levonások azonosítása és megértése.</p> <p>A munkaidővel és a túlmunkával kapcsolatos munkáltatói és munkavállalói jogosítványok megismerése és megértése.</p> <p>A munkából történő kiválás különféle típusainak azonosítása (betegállomány, szabadság, pihenőidő, fizetett szabadság, fizetés nélküli szabadság, tanulmányi szabadság) és a bérekre gyakorolt hatások megértése (pl. táppénz).</p> <p>A munkahelyi együttműködés szabályainak az azonosítása és gyakorlásuk.</p> <p>Munka törvénykönyve, szakképzési törvény, felnőttképzési törvény, köznevelési törvény.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Munkabér–minimálbér, munkaidő, vonatkozó törvények.	

Tematikai egység	Egészséges életmód, életvitel	Órakeret A: 7 óra B: 2 óra
Előzetes tudás	Az első évben megszerzett tudáselemek és kompetenciák.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Annak felismerése, hogy az egészséges életmód alapvetően segíti a munkavállalást, a sikeres életpálya-építést.</p> <p>Az életmód egészséget veszélyeztető elemeinek, a káros szokásoknak a felismerése.</p> <p>A drogok fogyasztásából adódó veszélyek, és azok egészségkárosító hatásának, a szenvedélybetegségek megelőzési lehetőségeinek megismerése.</p>	

Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>Az egészség fogalmának megismerése. Az egészség mint olyan érték felismerése, amelynek a birtoklása jelentős mértékben elősegítheti munkaerő-piaci, munkavállalói karrierjének sikerességét! A munka - pihenés – szórakozás kiegyensúlyozott eloszlása a fontosságának felismerése egyéni életében. A környezeti ártalmak káros hatásának megértése az egészségre. Pontos kép kialakítása arról, hogy a szenvedélybetegségek (alkoholfogyasztás, dohányzás, drogok, gyógyszerfogyasztás) jelentős mértékben csökkentik esélyeit a munkaerő-piaci szerepvállalásra.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egészség-tudatosság, környezeti ártalom, szenvedélybetegség.

Tematikai egység	Szabadon felhasználható időkeret	A: 4 óra B: 2 óra
Javaslat	A) A programban nem szereplő (pl. helyi igényeket kielégítő) témák beemelése B) A program témáinak – szükség szerinti – kiegészítése az órakeret terhére	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók éves tevékenységének mérése – cél a fejlődés mértékének megállapítása (témák: szövegértés, alapvető matematika műveletek, élőlészavas kommunikáció, tanulási és a munkavállaláshoz szükséges készségek-képességek).	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanuló felismeri a környezetében kínálkozó tanulási és munkavállalási lehetőségeket, ezeket kiaknázza. Tudatosítja önmagában azt, hogy a munkaerő-piaci változásokkal összefüggésben folyamatos szakmai önfel fejlesztésre van szüksége, és ehhez igyekszik életmódjában, életvitelében szükséges változtatásokkal alkalmazkodni. A tanuló felismeri személyét érintően is az egész életen át tartó tanulás nélkülözhetetlen voltát, és ehhez, a tanulási célok elérése útjában álló akadályok elhárítására, kreatív megoldásokat keres és talál. Felismeri az álláskeresési technikák elsajátításának fontosságát és lehetőség szerint alkalmazza ezeket.</p>
---	--

OSZTÁLYKÖZÖSSÉG-ÉPÍTÉS

A és B variáció

A HÍD 2. közismereti program számára készített Osztályközösség-építő címet viselő program célja az, hogy segítsen az iskoláknak (és a pedagógusoknak) abban, hogy elősegítsék és felgyorsítsák a HÍD évfolyam(ok)ra beiratkozott, számos iskolából érkező, sok esetben alulszocializált, motiválatlan, ismerethiányokkal küszködő tanulók (osztály)közösségének kialakulását az iskolai előrehaladás és a tanulás sikeressége érdekében. A tananyag elvégzése lehetővé teszi, hogy az osztályfőnök a tanulók sokszor csak formális (az adminisztráció szempontjából ugyan nem nélkülözhető) megismerése helyett magukról a tanulókról és a tanulóktól kaphassanak komplexebb információkat, amelyek elősegíthetik az idő előtti iskolaelhagyás, a tanulási kudarcok magas arányának a csökkenését.

A cél alapvetően az, hogy az osztályba járó tanulók idővel valódi közösséget alkossanak, mert ennek a kialakulása/kialakítása nagymértékben hozzájárulhat ahhoz, hogy a tanulók iskolával és tanulással kapcsolatos kedvezőtlen attitűdjei megváltozzanak. Az órákon a legfontosabb cél a tanulók minél nagyobb arányú bevonása az osztály munkájába, és ezen belül a tanulói aktivitás erősítése, amely az egyik legfontosabb eszköz lehet a tanulási kudarcok leküzdésében.

Első évfolyam

Az első évfolyamon a programban a fejlesztés hangsúlyai a tanulással és az iskolával, családdal kapcsolatos motivációs bázis erősítésére, az iskolai és osztályközösségben történő beilleszkedés segítésére, a tanuláshoz szükséges kulcskompetenciák megerősítésére (írás, olvasás, számolás, szövegértés) irányulnak.

Összes óraszám: A, B: 36 óra (36 hét)

Heti óraszám: A, B: 1óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Ismerkedés az új tanulási környezettel	Órakeret A: 8 óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Bemutatkozás az új osztályközösségben. Ismerkedés a közismereti és szakmai program tartalmi elemeivel. Önismeret (ki vagyok én – kik vagyunk, hova tartozunk?). Az „énismeret” forrásainak és az „énképet” alakító tényezők szerepének erősítése. A tanulóknál az önismeret fejlesztése (legyen tisztában a saját értékeivel).	

	<p>Az iskola szerepe és fontossága a tanuló életében. A sikeres tanulói előrehaladás záloga a tanuló eredményessége és hatékonysága az iskolában. A tanulói teljesítmény javításának lehetőségei.</p>
Ismeretek/fejlesztési követelmények	
<p>A tanulók kommunikációs kompetenciájának a fejlesztése, erősítése. A tanuló képessé válása saját magát reális énkép birtokában bemutatni. Törekvés az osztályközösségre történő harmonikus beilleszkedésre. Az új tanulási környezet elfogadása. Motiváltság az új tanulási környezet mellett. Pozitív énkép kialakítása és fenntartása. Az iskola társadalmi és kulturális szerepe fontosságának felismerése. Annak felismerése, hogy az iskolai végzettsége(k) nélkül nehéz lesz az előrehaladás az életben.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Egyén, közösség, társadalom, iskola, tanulási technika, kooperáció, énkép, motiváció.

Tematikai egység	Tanulás tanulása (tanulásmódszertan, kudarc- és stresszkezelés) Időfelhasználás/tervezés (időmérleg-készítés)	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók előzetes iskolai pályafutásának feltérképezése, a korábbi tanulói kudarcok és sikerek okainak azonosítása, korábban alkalmazott tanulási technikáinak, módszereinek azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Az egész életen át tartó tanulás eszméjének megismerése, gyakorlatának elfogadása. A tanulás olyan folyamatként való elfogadása, amely fejlődési lehetőségeket kínál; a tanulás fontosságának felismerése. Aktív részvétel a tanulási folyamatok tervezésében és szervezésében. A tanulást segítő tervhálózat tervezése és (a tanuló tanulását támogató időmérleg elkészítése) megvalósítása. Az otthoni tanulást elősegítő eszközök kijelölése, azoknak az elérhetősége és alkalmazása.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>Az új tanulási környezethez kapcsolódó tanulás technikai elemeinek megismerése. A tanulási – tanítási folyamatban aktív és konstruktív szerep betöltése. A saját tanulási „menetrend” felismerése és koordinálása . A tanulási folyamatban elért eredmények „(ön)értékelése” /reflektivitás/. A tanulás során szerzett sikerek és kudarcok reális mérlegelése. A gyenge eredmények korrigálása, és törekvés a jobb eredmények elérésére. A tanuláshoz való motiváció erősítése. A tanulási célok eléréséhez szükséges források közötti „navigáció”, illetve a felhasznált források értékelése, elemzése.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	LLL – paradigma, tanulásmódszertan, tanulási technika.
------------------------------------	--

Tematikai egység	Én és a család	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanuló legyen tisztában a család fogalmával, annak szerepével, feladataival, felelősségeivel.</p> <p>Legyen elképzelése a különféle családmodellekről.</p> <p>Ismerje fel a családi hagyományok fontosságát.</p> <p>Aktív résztvevőként alakítsa a családi ünnepeket.</p> <p>Ismerje fel a történelmi / családi példaképek szerepének fontosságát és hatását a közösség életére.</p> <p>Legyen tudatában a generációk közötti kultúra /szokások megismerése fontosságának.</p> <p>Ismerje fel a tanulói közösségek kapcsolati hálózatainak fontosságát.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A családi hagyományok (családi legendárium) szerepének erősítése.</p> <p>A családi ünnepek „koreográfiáinak” ismerete, fejlesztése, tervezése.</p> <p>A „generációs különbségek”-ből adódó konfliktusok kezelése.</p> <p>A személyes ismeretségi kör (barát, osztálytárs, munkatárs) erősítése.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Család, közösség, hagyomány.	

Tematikai egység	Barátok és osztálytársak: az érzelmek világa	Órakeret A: 8óra B: 8 óra
Előzetes tudás	A tanulók a témával kapcsolatos előzetes tapasztalatainak a feltárása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>Verbális és nem verbális kommunikáció fontossága a beszédhelyzetekben.</p> <p>A tolerancia fontossága a közösségekben.</p> <p>Konfliktuskezelési technikák elsajátításának fontossága.</p> <p>Az érzelmi kitörések, az indulatok kezelése.</p> <p>Harmóniára való törekvés felismerése.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A tanuló legyen tisztában a metakommunikáció fontosságával a közösségi kapcsolatokban. Törekedjen a másokkal történő pozitív és eredményes interakció megteremtésére.		

<p>A tanuló tudja kezelni az agresszió jelenlétét, ismerje fel azokban az ok-okozati összefüggéseket.</p> <p>A tanuló rendelkezzen reális önismerettel.</p> <p>Alakítsa ki az életében, és fogalmazza meg az önfejlődéséhez kapcsolódó igényeit.</p> <p>A tanuló fogadja el a változásokat. Nézzon szembe a hibáival, és legyen önkritikája.</p> <p>Kódolja, és értelmezi az emocionális változásokat, a saját életére tekintve ki tudja fejezni az általuk keltett érzelmeket érzéseket.</p> <p>Ismerje fel, hogy mikor van szüksége szakmai segítségre, és kihez fordulhat ilyen esetekben segítségért.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Érzelmek, verbális és nem verbális kommunikáció, türelem, tolerancia, egymásra odafigyelés, elfogadás, őszinteség.

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat:	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ul style="list-style-type: none"> - új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, - a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, - az órakeretet lehetséges hozzákapcsolni más tartalmi egységhez - nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szöveges dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük.</p> <p>A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	<p>A tanulók harmonikus beilleszkedése az iskola- és az osztályközösségbe.</p> <p>Aktív részvétel az osztályközösséget érintő programokban és feladatokban.</p> <p>Aktív részvétel a személyes fejlesztésre irányuló köz- és szakismereti programokban.</p>
---	---

	A különféle típusú közösségek és az egyén kapcsolata fontosságának a tudatosodása
--	---

Második évfolyam

Az Osztályközösség-építő program célja a HÍD 2. program második évfolyamán az, hogy erősítse a további tanulás fontosságát, azt a belátást, hogy az eredményes iskolai előrehaladás, a tanulás sikeressége nélkülözhetetlen a szakmatanulás és a szakképzettség megszerzése szempontjából. Emellett azok a területek kapnak nagyobb hangsúlyt, amelyek az osztályközösségen túlnyúló szakmai-emberi és társadalmi-kulturális kapcsolatok kialakítására, ápolására, fenntartására irányulnak.

Összes óraszám: 35 óra (35 hét)

Heti óraszám: 1óra/hét

Tematikai egység	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A: 2 óra B: 2 óra
	A tanulók előzetes tudásának a feltárása, korábbi tanulmányaik során szerzett tanulással kapcsolatos kompetenciáik azonosítása.	

Tematikai egység	Felelős állampolgár /Felelősségvállalás	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolából hozott tananyagokból, és az iskolai házirend betartása és annak elfogadása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	<p>A tanulónak ismerje fel az aktív és felelős állampolgári magatartás fontosságát.</p> <p>Ismerje meg az alapvető állampolgári jogait és kötelességeit.</p> <p>Ismerje meg és fel a normaszegések társadalmi és egyéni kedvezőtlen következményeit.</p> <p>Legyen elképzelése a korrupció és a hatalmi visszaélések veszélyeiről.</p> <p>Legyen tájékozott a helyi civil szervezetek céljaiban.</p> <p>Vállaljon felelősséget a saját tetteiért, és vállalja a következményeket.</p> <p>Tartsa be a mindenkori emberi méltósághoz való jogot.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló legyen tisztában az állampolgári kötelezettségeivel és a jogaival.</p> <p>Sajátítsa el a társadalmi normákat.</p> <p>Rendelkezzen a társadalomban elfogadott normakontrollal.</p> <p>Érdekérvényesítő szerepe ne lépje túl a törvények adta határokat.</p> <p>Tartsa be a társadalomban előírt viselkedési szabályokat, normákat.</p>		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Törvény, szabály, társadalom, normakövetés, normakontroll, civil kapcsolatok, felelősségvállalás.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Agresszió, agresszivitás	Órakeret A: 5 óra B: 5óra
Előzetes tudás		
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fizikai és verbális agresszió felismerése, törekvés az elkerülésére. Agresszorok a közösségekben. A konfliktusok meg- és feloldása. Viselkedés-kontroll.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A tanuló ismerje az agresszió fogalmát és típusait. A tanuló ismerje fel a verbális és a nem verbális agresszió következményeit. Ismerje fel az agresszív magatartás kedvezőtlen következményeit. Legyen elképzelése és gyakorlata a hétköznapi élet konfliktusok kezelésében, ismerje és alkalmazza a konfliktus-eljárásokat, módszereket. Tartsa tiszteltben az emberi viselkedés szabályait.		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Verbális agresszió, fizikai agresszió, lelki agresszió, együttműködés, kompromisszum, önuralom, konfliktus, törvényi szabályozás, önuralom, tisztelet.	

Tematikai egység	Háztartási alapismeretek, balesetvédelem, elsősegélynyújtás, KRESZ	Órakeret A: 6 óra B: 6 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	Háztartási eszközök és használatuk. A háztartási eszközökhöz tartozó dokumentációk (műszaki leírások, használati utasítások) értelmezése. Segítségkérés – segítségnyújtás. Közlekedéskultúra fejlesztése.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
A tanuló legyen tisztában az elemi szintű háztartási eszközökkel és azok használatával. A tanuló ismerje fel a háztartási gépekhez kapott használati utasítások pontos értelmezésének fontosságát. Legyen elképzelése arról, hogy rendkívüli helyzetekben (vészhelyzetben) mit kell tennie. Ismerje a hazai és nemzetközi segélyhívószámokat. Ismerje az elsősegélynyújtás célját, az elsősegélynyújtó kötelességeit. Ismerje a KRESZ alapszabályait.		

Kulcsfogalmak/ fogalmak	Háztartás, háztartási eszközök, segítségnyújtás, KRESZ.
------------------------------------	---

Tematikai egység	Természetvédelem/Állatvédelem	Órakeret A:5 óra B: 5 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A fenntartható fejlődés eszméje és gyakorlata. A kedvezőtlen környezeti problémák hatása. A környezettudatosság elvi és gyakorlati kérdései. A természet- és állatvédelem gyakorlati kérdései.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A tanuló belátja és megérti a fenntartható fejlődés jelentőségét. Érdekelje az emberiség tevékenysége, a környezeti problémák, az ökokatasztrófák kialakulásához vezető utak. Tudatosodjon a tanulóban a modern világ technológiai ártalmi és következményei. Legyen ismerete az emberiség felelőtlenségéről és annak következményeiről a természet kihasználásában. A tanulóban alakuljon ki a környezettudatosság elve. Tisztelje a természetet és az állatvilágot. Határozza meg és értékelje helyét és szerepét a helyi természetvédelemben és állatvédelemben. A tanulóánál jelenjen meg a felelősség kérdése a természet és az állatvédelem tekintetében. Ismerje azokat a szervezeteket, ahol ezekkel a témákkal kiemelten foglalkoznak.</p>		
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Fenntartható fejlődés, tudatosság, ökokatasztrófa, természetvédelem, felelősség következetesség, önkéntesség, kapcsolati háló.	

Tematikai egység	Környezet, amelyben élek Eligazodás a mindennapokban	Órakeret A: 5 óra B: 5 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában és gyakorlatban szerzett tapasztalatok azonosítása.	
A tantárgyhoz (műveltségterülethez) kapcsolható fejlesztési feladatok	A mindennapi élet szinterei és azok használata. A globalizáció és a lokalizáció összefüggéseinek felismerése. Közigazgatás és adminisztráció összefüggései. Információgyűjtés és értelmezés a (köz)szolgáltatásokról. Helyi és távolsági közlekedés sajátosságai – az igénybevétel módzatai.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		
<p>A közvetlen környezet és annak sajátosságainak, a helyi történelmi színhelyek megismerése. Reális értékítélet kialakítása a lokális helyi adottságokat tekintve.</p>		

<p>Képesség a mindennapi életben előforduló adminisztrációs helyzetek kezelésére. Tájékozottság megszerzése a különböző szolgáltatási eljárásról. Képesség önálló tájékozódásra a közvetlen és távolabbi környezetben. A helyi és távolsági közlekedés rendeltetésszerű használata.</p>	
Kulcsfogalmak/ fogalmak	Globalizáció, lokalitás, közlekedés, információgyűjtés.

Tematikai egység	Szabadon felhasználható órakeret	Órakeret A: 4 óra B: 4 óra
Javaslat	<p>A szabadon felhasználható órakeretben lehetőség van</p> <ul style="list-style-type: none"> - új, a programban nem tárgyalt tartalmi elem beemelésére, a rendelkezésre álló órakeretben projekt munka tervezésére, - az órakeretet lehetséges hozzákapcsolni más tartalmi egységhez, - nagyobb időtartamot átívelő projekt megtervezésre és lebonyolítására. 	

Tematikai egység/	A tanulók teljesítményének a mérése	Órakeret A:2 óra B: 2 óra
	<p>A tanulók éves teljesítményét az órakeretben hagyományos írásbeli/szóbeli dolgozat/felelet alkalmazásával (is) mérhetjük. A cél elsősorban a tanulók éves folyamatos és sokrétű tevékenységének az értékelése, a fejlődésük mértékének a megállapítása, ezért célszerű az értékelés középpontjába a <i>tanulói portfóliót (az abban elhelyezett termékeket) állítani, amelyben azonosíthatóvá válnak azok a tanulói tevékenységek (és azok eredményei), amelyek egyúttal a tanulók referenciáit is képezhetik (pl. szövegértéséről, a közösségben folytatott tevékenységének jellemzőiről, konfliktusokat megoldó képességeiről, a tartalmi elemek elsajátításának a mértékéről stb.).</i></p>	

A fejlesztés várt eredményei az évfolyam végén	A tanuló rendelkezzen azokkal a kompetenciákkal, illetve tudáselemekkel, amelyek a társadalmi-politikai együttéléshez és szerepvállaláshoz nélkülözhetetlenek.
---	--